

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน้าที่
พลเมืองศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชนูเคราะห์)
ด้วยกระบวนการ E-PLC

รุ่งทิwa อินทร์วังคู่

สารนิพนธ์หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
พ.ศ. 2568

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน้าที่
พลเมืองศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประจักษ์นครินทร์)
ด้วยกระบวนการ E-PLC

รุ่งทิพา อินทร์วังตุ๋

สารนิพนธ์หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย
พ.ศ. 2568

ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

ชื่อสารนิพนธ์

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es
เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์ โดยใช้กระบวนการ E-PLC

ชื่อผู้ทำสารนิพนธ์

รุ่งทิภา อินทร์วงศ์

คณะกรรมการการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ดร.วีระพงษ์ เทียมวงศ์)

..... กรรมการ

(ดร.ประสงค์ ต่อโชติ)

..... กรรมการ

(ดร.เสถียร เหล่าประเสริฐ)

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.ประสงค์ ต่อโชติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ธนฤกษ์ ชนะวงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.จิตโสภิน เคนจันทิก)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ นัตรชัยพลรัตน์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

ชื่อเรื่อง	การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC)
ผู้ศึกษา	นางสาวรุ่งทิwa อินทร์วังคู้
หลักสูตร	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ ต่อโชคติ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์ เทียมวงศ์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC (3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง (4) ความพึงพอใจ การจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ 82.00 (%) ค่าเฉลี่ยประชากร 18.42 (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.44 (σ) การทดสอบสมมติฐานค่า Z (Wilcoxon-Signed Rank Test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) ด้วยกระบวนการ E-PLC มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.94/82.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) มีค่าเท่ากับ 1.04 ซึ่งมีค่าดัชนีประสิทธิผลต่ำกว่าที่เกณฑ์กำหนด 0.50

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) ด้วยกระบวนการ E-PLC ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ

หลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) , สังคมศึกษา

Abstract

This study aimed to (1) examine the effectiveness of learning management using the 5Es inquiry-based learning model in the subject of Civics, Religion, and Culture for Grade 8 students through the E-PLC process, according to the 80/80 standard criteria; (2) determine the effectiveness index of the learning management using the 5Es inquiry-based learning model in the same subject and grade through the E-PLC process; and (3) compare students (4) **Satisfaction** learning achievement before and after using the 5Es inquiry-based learning model in the subject of Civics, Religion, and Culture for Grade 8 through the E-PLC process. The research instruments included (1) lesson plans and (2) an academic achievement test. The statistics used for data analysis were percentage (%), population mean (μ), standard deviation (σ), and the Wilcoxon Signed-Rank Test.

The findings revealed that:

1. The efficiency of the lesson plans using the 5Es inquiry-based learning model in Civics, Religion, and Culture for Grade 8 students at Ban Lao School (Khuru Prachanukhro) through the E-PLC process was 81.94/82.00, which was higher than the standard criteria of 80/80.
2. The effectiveness index (E.I.) of the learning management plan using the 5Es model through the E-PLC process was 1.04, which is below the specified threshold of 0.50.
3. A comparison of students' academic achievement before and after learning using the 5Es model through the E-PLC process, analyzed using the Wilcoxon Signed-Rank Test, showed that post-learning achievement was significantly higher than pre-learning achievement.

Keywords: 5Es Inquiry-Based Learning, Social Studies

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการศึกษา.....	2
1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	3
1.4 สมมติฐานการศึกษา.....	4
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	9
2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา พุทธศักราช 2551.....	15
2.3 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค 5Es.....	23
2.4 การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด.....	30
2.5 การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือระหว่างเทคนิค 5Es กับเทคนิค แผนผังความคิด.....	35
2.6 แผนการจัดการเรียนรู้.....	39
2.7 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research).....	48
2.8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	53
2.9 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	55
2.10 ประสิทธิภาพ.....	99
2.11 ดัชนีประสิทธิผล.....	107
2.12 ทฤษฎีความพึงพอใจ.....	109
2.13 บริบทสถานศึกษา.....	118
2.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.14.1 งานวิจัยในประเทศ.....	122
2.14.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	129
2.15 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	130

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการ	
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	132
3.2 วิธีดำเนินการศึกษา.....	132
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	136
3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	137
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	146
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	149
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	150
บรรณานุกรม.....	156
ภาคผนวก.....	

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 2.1 การบูรณาการขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้.....	40
ตารางที่ 2.2 ข้อมูลนักเรียน.....	128
ตารางที่ 3.1 รูปแบบการศึกษา One group Pretest-Posttest Design.....	143

บัญชีภาพประกอบ

เรื่อง	หน้า
ภาพที่ 2.1 รายละเอียดกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม.....	16
ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค.. 5Es.....	25
ภาพที่ 2.3 การแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ตามความแตกต่างของการเรียนรู้เป็น 4 ส่วน.....	29
ภาพที่ 2.4 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ.....	36
ภาพที่ 2.5 แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค 5Es และเทคนิค แผนผังความคิด.....	37
ภาพที่ 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	100
ภาพที่ 2.7 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	139

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน เป็นผลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในการจัดการเรียนรู้ตามสภาพแวดล้อมของโลก “การศึกษาในศตวรรษที่ 21” จำเป็นต้องเกิดการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อให้มีความทันต่อสภาพแวดล้อมที่แต่ละประเทศมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศอย่างต่อเนื่องที่ตอบสนองความต้องการของเยาวชน สังคม ตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต ต้องมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมด้านทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสภาพสังคมในอนาคต ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในด้านการเข้าถึงการศึกษาในระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งมีการปฏิรูปเชิงโครงสร้างเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ตอบโจทย์สภาพสังคมในปัจจุบัน การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาเป็นอีกเรื่องที่สำคัญ เพราะหลักสูตรการศึกษาคือกรอบที่กำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทั่วประเทศ ดังนั้น กระบวนการปฏิรูปการจัดการศึกษาจึง จำเป็นต้องพัฒนาคนในสังคมไทย โดยการปลูกฝังความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และค่านิยมต่าง ๆ ที่เยาวชนพึงมี สามารถก้าวไปสู่สังคมฐานความรู้อย่างมั่นคงซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (อิวัจ เดลานี, 2562)

จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชาสังคมศึกษาเบื้องต้น ว21103 กลุ่มสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สถาบันทางสังคมพบว่า นักเรียนขาดทักษะการคิด วิเคราะห์ การแก้ไขปัญหาและความรู้เรื่องสถาบันทางสังคม โดยจากการสังเกตนักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับสถาบันทางสังคม นักเรียนบางส่วนจากประถมศึกษาไม่เคยเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาหรือไม่ความใจเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมจริง จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของทักษะความรู้เรื่องสถาบันทางสังคม ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนต้องมีการศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและต้องมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ในด้านของสังคมศึกษา ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านสารสนเทศ การอ่าน การเขียน และการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยครูผู้สอนมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้

(5Es) เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชา นุเคราะห์) ด้วยกระบวนการ E-PLC

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องหน้าที่พลเมืองด้วยเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมผู้เรียนได้มีการสืบค้น สำรวจ ตรวจสอบ และค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองจากวิธีการต่างๆ จนนำไปสู่การเข้าใจและรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เป็นเทคนิคที่ได้รับความนิยมอย่างมากในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาเนื่องจากเทคนิคนี้มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งครูผู้สอนทำหน้าที่สาธิตและเป็นผู้ชี้แนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้มีการนำองค์ความรู้เดิมมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ทำให้เกิดความรู้ที่กว้างขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 คำถามในการศึกษา

1.2.1 ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่

1.2.2 ดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) อยู่ในระดับใด

1.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) แตกต่างกันหรือไม่

1.2.4 ทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) แตกต่างกันหรือไม่

1.2.5 เปรียบเทียบจรรยาบรรณวิชาชีพก่อนและหลังสอนของครูผู้สอน ที่สอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) แตกต่างกันหรือไม่

1.2.6 ความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิสาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) อยู่ในระดับใด

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิสาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.3.2 เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิสาหน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC)

1.3.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิสาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC)

1.3.4 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิสาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC)

1.3.5 เพื่อเปรียบเทียบจรรยาบรรณวิชาชีพก่อนและหลังสอนของครูผู้สอน ที่สอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิสาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC)

1.3.6 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิสาสังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC)

2.1 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง กฎหมายน่ารู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2.2 เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง กฎหมายน่ารู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง หน้าที่พลเมือง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC

1.4 สมมุติฐานของการศึกษา

1.4.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.4.2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.5

1.4.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5

1.4.4 เปรียบเทียบทักษะชีวิตก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

1.4.5 ความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) อยู่ในระดับมาก

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชาชนุเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน 1 ห้องเรียน เป็นนักเรียนชาย 8 คน นักเรียนหญิง 4 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) เพราะนักเรียนมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์และขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ซึ่ง จำนวนทั้งสิ้น 13 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 6 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 1	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 1	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 2	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 2	จำนวน 1 ชั่วโมง

1.5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.5.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค

1.5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน
4. ความพึงพอใจของผู้เรียน

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ตั้งแต่ ตั้งแต่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีลักษณะการเรียนรู้เป็นกลุ่มที่ประกอบด้วยนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ตามอัตราส่วน 1: 2: 1 โดยใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มร่วมกันมี 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมเนื้อหา ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกลุ่มผู้เรียน ขั้นที่ 3 ขั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 4 ขั้นสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเสนอความรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นทดสอบความรู้ ขั้นที่ 6 ขั้นมอบรางวัล

1.6.2 การจัดการเรียนรู้แบบผังความคิด หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เป็นวิธีการช่วยบันทึกความคิดเพื่อให้เห็นภาพความคิดที่หลากหลายมุมมองที่กว้างและชัดเจนกว่าการบันทึกที่เราคุ้นเคยโดยยังไม่จัดระบบระเบียบความคิดใด ๆ ทั้งสิ้นเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับโครงสร้างการคิดของมนุษย์ที่บางช่วงสมองจะกระโดดออกนอกทางขณะ ที่กำลังคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การทำให้สมองได้คิด ได้ทำงานตามธรรมชาติ นั้น มีลักษณะเหมือนต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านออกไปเรื่อยๆ(สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2548)มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นกำหนดประเด็น ขั้นตอนที่ 2 ขึ้นระดมสมองค้นและการคัดเลือกข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นเขียน Key Word /ประเด็นหลัก/ประเด็นรอง/สัญลักษณ์ ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นการจัดระบบเชิงภาพ Mind Map ขั้นตอนที่ 5 ขึ้นตรวจสอบความถูกต้องของ Mind Map ขั้นตอนที่ 6 ขึ้น นำเสนอ Mind Map

1.6.3 บูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยบูรณาการได้ 5 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างคุณค่าวิเคราะห์ประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ขึ้นจัดกลุ่มและเตรียมเนื้อหา ขั้นที่ 3 ขึ้นนำเสนอผลงานในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และขั้นที่ 4 ขึ้นทดสอบและประเมินผลงาน

1.6.4 แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดกิจกรรมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 3 แผน การจัดการเรียนรู้ แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 3 ชั่วโมง ได้แก่ ข้อตกลงของครอบครัว หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สถาบันทางสังคม กฎหมายน่ารู้ การยอมรับความแตกต่างในสังคม สิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น การมีส่วนร่วมในชุมชน เป็นต้น

1.6.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดและประเมินผลด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

1.6.6 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ชุดแบบทดสอบที่ผู้ศึกษาจัดสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวัดผลการเรียนของนักเรียน ในการติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบทดสอบขึ้นมา 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เพื่อใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องหน้าที่พลเมือง

1.6.7 ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพหรือสมรรถนะของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ผ่านการทดลองนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ 80/80 มีความหมาย ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเมื่อเรียนจากบทเรียนแล้ว ทำแบบทดสอบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเมื่อเรียนจากบทเรียนแล้ว ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

1.6.11 ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่คำนวณได้จากการเปรียบเทียบอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

1.6.12 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(คุรุประชานุเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยวัดจากแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด, ระดับมาก, ระดับปานกลาง, ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ

1.6.13 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(คุรุประชานุเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน

1.6.14 โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านเหล่า(คุรุประชานุเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง สูงขึ้น

1.7.2 นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีขึ้น มีทักษะการดำเนินชีวิต ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด และการแก้ปัญหา มีทักษะกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มอย่างเป็นระบบ สามารถทำงานเป็นทีมสู่ความสำเร็จในการเรียนและชีวิตประจำวัน

1.7.3 นักเรียนมีความพึงพอใจและเรียนรู้อย่างมีความสุขจากการได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง

1.7.4 นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้มีภาวะผู้นำ มีความอดทนต่อปัญหา ยอมรับในความแตกต่าง เกิดความเข้าใจในการทำงานเป็นกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.7.5 ครูสามารถพัฒนาการเรียนรู้รวมถึงการทำงานร่วมกันและสร้างนิสัยรู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับผู้เรียนตามมาตรฐานของหลักสูตรที่กำหนดไว้

1.7.6 ครูได้แนวทางการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ครูทราบความเข้าใจและความบกพร่องของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน และครูสามารถปรับปรุงเนื้อหาวิธีสอนและกิจกรรมในแต่ละบทเรียน ทำให้ประหยัดเวลาในการเรียนการสอน

1.7.7 โรงเรียนมีสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณะครู และหน่วยงานอื่น เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้อันส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน

1.7.8 ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

1.7.9 ได้ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง หน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระสังคม ศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้

1.7.10 เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้สนใจและนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับกลุ่มสาระและระดับชั้นอื่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชา หน้าที่พลศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์ ด้วยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560
 - 2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 2.3 การจัดการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ (5Es)
 - 2.4 แผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)
 - 2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.7 รูปแบบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนา
- จรรยาบรรณวิชาชีพครู E-PLC
- 2.8 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.9 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้
 - 2.10 บริบทสถานศึกษา
 - 2.11 ทฤษฎีความพึงพอใจ
 - 2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.13 กรอบแนวคิดการศึกษา

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 เริ่มใช้ในโรงเรียนต้นแบบ การใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมในปีการศึกษา 2552 และใช้กับโรงเรียนทั่วไปในปีการศึกษา 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้ดำเนินการติดตามผลการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในหลายรูปแบบ ทั้งการประชุมรับฟังความคิดเห็น การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนการรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษารายงานผลการวิจัยของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

จากการศึกษาพบว่า มีข้อดีหลายประการ เช่น กำหนดเป้าหมายการพัฒนาไว้ชัดเจน มีความยืดหยุ่นเพียงพอ ให้สถานศึกษาจัดการบริหารจัดการในหลักสูตร ต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การเตรียมความพร้อมของกำลังคนให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการยกการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

นอกจากนี้ การศึกษาข้อมูลทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ยุค 4.0 เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศพัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การเตรียมความพร้อมของกำลังคนให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการยกการศึกษาความเป็นเลิศ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ยังคงหลักการและโครงสร้างเดิมของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ ประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ แต่มุ่งเน้นการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ คำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ ซึ่งกรอบในการปรับปรุง คือ ให้มีองค์ความรู้ที่เป็นสากลเทียบเท่านานาชาติ ปรับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อน สอดคล้องและเชื่อมโยงกันภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีเข้าด้วยกันจัดเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละระดับขั้นตามพัฒนาการแต่ละช่วงวัยให้มีความเชื่อมโยงความรู้และกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด

2.1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพล

โลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมายการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม

อย่างมีความสุข

2.1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้

2.1.4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.1.4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

2.1.4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงานการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

2.1.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2.1.5.2 ซื่อสัตย์สุจริตผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้ที่ประพฤติตนตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

2.1.5.3 มีวินัยผู้ที่มีวินัย หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับห้องเรียน โรงเรียน ครอบครัว และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2.1.5.4 ใฝ่เรียนรู้ผู้ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.1.5.5 อยู่อย่างพอเพียงผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตนมีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

2.1.5.6 มุ่งมั่นในการทำงานผู้ที่มีมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังใจ กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

2.1.5.7 รักความเป็นไทยผู้ที่รักความเป็นไทย หมายถึง ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าชื่นชมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูทักท้วง ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

2.1.5.8 มีจิตสาธารณะผู้ที่มีจิต หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนนอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

2.1.6 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

- 2.1.6.1 ภาษาไทย
- 2.1.6.2 คณิตศาสตร์
- 2.1.6.3 วิทยาศาสตร์
- 2.1.6.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.1.6.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 2.1.6.6 ศิลปะ
- 2.1.6.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.1.6.8 ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระดับที่ผู้เรียนพึงรู้ปฏิบัติได้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไรจะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

2.1.7 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

2.1.7.1 ตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

2.1.7.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(มัธยมศึกษาปีที่ 4- 6)

2.1.8 สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยได้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การศึกษาของประเทศไทยได้มุ่งวางรากฐานให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพของตนมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้มีความสุขโดยหลักสูตรได้ออกแบบให้มีกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถในการสื่อสาร รู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะ รู้จักแก้ไขปัญหา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้เกิดทักษะชีวิตในการดำรงอยู่ในสังคมอย่างสันติสุข

2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)

ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไว้ว่า

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลา

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นวิชาที่ ศึกษา วิเคราะห์ เรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ประวัติศาสนา คัมภีร์และหลักธรรมของศาสนาต่างๆ การปฏิบัติตนในพิธีกรรมทางศาสนา การทำความดีตามหลักธรรมของศาสนา ข้อตกลง กฎ ระเบียบ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน การยอมรับความแตกต่างของบุคคลในสังคม สิทธิส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน บทบาทอำนาจของบุคคล มรยาตไทย เช่น การแสดงความเคารพ การเดิน การยืน การนั่ง การนอน เป็นต้น อาชีพในชุมชน รายรับ - รายจ่ายของครอบครัวและตนเอง การออมเงิน การซื้อขายแลกเปลี่ยน ผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ซื้อ ผู้ขาย ทรัพยากรการผลิต สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความสำคัญ การเปลี่ยนแปลงการรักษาและฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ โลกและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีหลักธรรมในการดำเนินชีวิต รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข

ในปีพุทธศักราช 2552 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับโครงสร้างเวลาเรียนสาระพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 กำหนดให้เรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 80 ชั่วโมง ต่อปี ซึ่ง วิชาหน้าที่พลเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีรายละเอียดสาระ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตาม หลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส 1.1 ป.3/1 บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย

ส 1.1 ป.3/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติ ศาสดา ที่ตนนับถือตามที่กำหนดตามที่กำหนด

ส 1.1 ป.3/3 ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ส 1.1 ป.3/4 บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม หลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่ กำหนด

ส 1.1 ป.3/5 ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและใน โรงเรียน ตาม หลักศาสนา

ส 1.1 ป.3./6 เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิ ในพระ พุทธ-ศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด

ส 1.1 ป.3/7 บอกชื่อ ความสำคัญ และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อ ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาอื่นๆ

มาตรฐาน ส 1 .2 เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด ส 1.2 ป.3/1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

ส 1.2 ป.3/2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทาง ศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

ส 1.2 ป.3/3 แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับ ถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดี

งาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส 2.1 ป.3/1 ปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวและท้องถิ่น

ส 2.1 ป.3/2 บอกพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่นที่อยู่ใน กระแส
วัฒนธรรมที่หลากหลาย

ส 2.1 ป.3/3 ความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา
และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด ส 2.2 ป.3/1 ระบุบทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนในการมีส่วนร่วมใน
กิจกรรมต่างๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย

ส 2.2 ป.3/2 ความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจในชั้นเรียน/โรงเรียน และ
ชุมชน โดยวิธีการออกเสียงโดยตรงและการเลือกตัวแทนออกเสียง

ส 2.2 ป.3/3 ยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชนที่ เป็นผล
จากการตัดสินใจของบุคคลและกลุ่ม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการ
บริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ
เศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.3/1 จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและ
บริการในการดำรงชีวิต

ส 3.1 ป.3/2 วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง

ส 3.1 ป.3/3 อธิบายได้ว่าทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการผลิตและบริโภค สินค้า
และบริการ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทาง
เศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด ส 3.2 ป.3/1 บอกความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการ
เสียภาษี

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง
ซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูล ตาม

กระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ส 5.1 ม.2/1 สืบหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในโรงเรียนและชุมชนโดยใช้แผนผังแผนที่ และรูปถ่าย เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศทาง

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด ส 5.2 ป.3/1 อธิบายการใช้ประโยชน์จาก สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในการสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และการประกอบอาชีพ

ส 5.2 ป.3/2 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมของชุมชนในอดีตกับ ปัจจุบัน

ส 5.2 ป.3/3 อธิบายความแตกต่างของลักษณะเมืองและชนบท

ส 5.2 ป.3/4 อธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดมลพิษโดยมนุษย์

ส 5.2 ป.3/5 มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้ตนเองก่อนขยายไปยังสิ่งต่าง ๆ จะช่วยให้เราเกิดความเข้าใจและ สามารถอยู่ร่วมกับสิ่งต่างๆ ในสังคมได้ เรื่องของศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมก็ดี หน้าที่พลเมืองก็สำคัญ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ตลอดจนภูมิศาสตร์นั้นต่างจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการใช้ชีวิต ร่วมกับผู้อื่นมากยิ่งขึ้น และผู้ศึกษาจะนำรายละเอียดของสาระวิชาประวัติศาสตร์ไปใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es

2.3.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es

2.3.1.1 ความเป็นมาของรูปแบบการสืบเสาะหาความรู้

Karpus (Lawson, citing Karpus. 1967) ซึ่งนำเสนอรูปแบบวงจรการเรียนรู้ เพื่อใช้ปรับปรุงหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนในสหรัฐอเมริกา (Science Curriculumimprovement studyprogram : SCIS) มีกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสำรวจ (Exploration)

2. ขั้นสร้าง (Invention)

3. ขั้นค้นพบ (Discovery)วงจรการเรียนรู้ที่กล่าวมาทั้ง 3 ขั้นตอนมี 2

ขั้นตอนเท่านั้นที่มีชื่อแตกต่างกัน แต่คำอธิบายใกล้เคียงกัน ในแต่ละขั้นตอนมีสาระสำคัญ ดังนี้ (Lawson. 1995)

1. ขั้นสำรวจ (Exploration phase) เป็นขั้นที่นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมโดยการ สังเกต ตั้งคำถามและคิดวิเคราะห์ สำรวจหรือทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูล จัดบันทึกโดยอาจปฏิบัติ กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก คือ สังเกต ตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นและชี้แนะการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนค้นพบหรือสร้างมโนทัศน์ด้วยตนเอง

2. ขั้นแนะนำคำสำคัญ/ขั้นสร้างมโนทัศน์/ขั้นได้มาซึ่งมโนทัศน์ เป็นขั้นที่ครูมีบทบาทสูงโดยตั้งคำถามกระตุ้นและ ชี้แนะให้นักเรียนคิดเชื่อมโยงสิ่งที่ได้ปฏิบัติในขั้นสำรวจ โดยครูแนะนำและอธิบายคำศัพท์ที่สำคัญของ มโนทัศน์นั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนจัดเรียงเรียงความคิดใหม่ ขั้นนี้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อค้นหา มโนทัศน์จากข้อมูลและการสังเกตในขั้นสำรวจ

3. ขั้นประยุกต์ใช้มโนทัศน์ (Concept application phase) เป็นขั้นที่ครูกระตุ้นให้ นักเรียนนำมโนทัศน์ที่ค้นพบ หรือเกิดการเรียนรู้แล้วมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือปัญหาใหม่ อันจะทำให้นักเรียนขยายความเข้าใจมโนทัศน์นั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

Martin (Martin. 1994) ได้ปรับปรุงวงจรการเรียนรู้ของบาร์แมน ได้แก่

1. ขั้นสำรวจ (Exploration phase)
2. ขั้นอธิบาย (Explanation phase)
3. ขั้นขยายมโนทัศน์ (Expansion phase)
4. ขั้นประเมินผล (Evaluation phase)

ต่อมา Bybee (Bybee. 1990; citing Lawson. 1995) นักพัฒนาหลักสูตรจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอรูปแบบของวงจรการเรียนรู้แบบ 5E ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นขั้นตอนสร้างความสนใจ ให้ นักเรียนเกิด ความอยากรู้อยากเห็น กระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถาม กำหนดประเด็นปัญหาที่จะศึกษา
2. ขั้นสำรวจค้นหา (Exploration) เป็นขั้นตอนในการตรวจสอบปัญหาคำถาม ดำเนินการ สำรวจสืบค้นและรวบรวมข้อมูล โดยการวางแผนการสำรวจตรวจสอบ ลงมือปฏิบัติ เช่น การสังเกต การวัด ทดลอง และรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) เป็นขั้นตอนในการวิเคราะห์ และจัด กระทำข้อมูลในรูปตาราง กราฟ แผนภาพ เป็นต้น สรุปผลและอภิปรายผลการทดลอง
4. ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) เป็นขั้นตอนในการประยุกต์ใช้สัญลักษณ์ นิยามคำอธิบายและทักษะไปสู่สถานการณ์ใหม่
5. ขั้นประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนในการประเมินผลการเรียนรู้

ของนักเรียน โดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน จากนั้นสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.2546) ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยใช้พัฒนากระบวนการเรียนรู้มาตามลำดับ ในระยะแรกเน้นการใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ แต่กำหนดแนว การทำกิจกรรมค่อนข้างมาก ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกคิดตาม ระยะต่อมาพัฒนาให้มีปัญหาปลายเปิด ให้นักเรียนได้คิดวางแผนออกแบบการทดลอง และลงมือปฏิบัติ ฝึกค้นคว้าตรวจสอบด้วยความคิดของ ตนเองมากขึ้น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระยะต่อมาและ สรุปลเป็นความรู้ใหม่ และได้พัฒนาต่อมา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่สนใจ ซึ่งอาจ เกิดขึ้นเองจากเรื่องที่สงสัย จากความสนใจของตัวนักเรียนเอง หรือเกิดจากการอภิปรายภายในกลุ่มเรื่อง ที่น่าสนใจอาจมาจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่ เพิ่งเรียนมาแล้ว เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถาม กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ในกรณีที่ยังไม่มี ประเด็นที่น่าสนใจ ครูอาจให้ศึกษาจากสื่อต่างๆ หรือเป็นผู้กระตุ้นด้วยการเสนอประเด็นขึ้นมาก่อนแต่ไม่ ควรบังคับให้นักเรียนยอมรับประเด็นที่ครูกำลังสนใจเป็นเรื่องที่จะใช้ศึกษา เมื่อมีคำถามที่น่าสนใจและ นักเรียนส่วนใหญ่ยอมรับให้เป็นประเด็นที่ต้องการศึกษาจึงร่วมกันกำหนดขอบเขตและแจกแจง รายละเอียดของเรื่องที่ศึกษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น อาจรวมทั้งการรวบรวมความรู้ ประสบการณ์เดิม หรือความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่จะช่วยให้นำไปสู่ความเข้าใจเรื่องหรือประเด็นที่จะศึกษามากขึ้น และมี แนวทางในการสำรวจตรวจสอบอย่างหลากหลาย

2. การสำรวจและค้นหา (Exploration) เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างถ่องแท้แล้วให้มีการวางแผนกำหนดแนวทางในการสำรวจตรวจสอบตั้งสมมติฐาน กำหนดทางเลือก ที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติ เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อสังเกต หรือปรากฏการณ์ต่างๆ วิธีการตรวจสอบทำได้ หลายวิธี เช่น ทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม การใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อ

2.4 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางนำไปสู่เป้าหมาย ดังนั้นผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการเตรียมแผนการ จัดการ เรียนรู้อย่างถี่พิถี้น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละรายชั่วโมง รายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (นันทลี พรธาดาวิทย์, 2561)

2.4.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2553) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า แผนการ

สอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมาย และจุดประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประดับศิลป์ ชากำนัน (2556) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง เอกสารที่ครูผู้สอนจัดทำขึ้นไว้ล่วงหน้าอย่างมีระบบ มีเป้าหมายชัดเจน ซึ่งครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายตามที่กำหนด

กุลจิรัสย์ ละอองทอง (2559) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ว่า เป็นสิ่งที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อบอกขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และมีจุดมุ่งหมายตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ สิ่งที่ผู้สอนวางแผนการกำหนดขั้นตอนการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

อัษฎายุทธ พุทธิ (2559) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า หมายถึง การวางแผน จัดเตรียม รายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในแต่ละครั้ง และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้และเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อมร เมยมงคล (2560) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนจัดเตรียมเนื้อหาการเรียนรู้ที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ได้คิด ได้ทำ และได้แก้ไขปัญหา

ศุภสุตา ศรีลำไย (2560) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนว่า หมายถึง โครงการหรือแผนการที่ครูได้วางแผนไว้ล่วงหน้าสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำสาระการเรียนรู้ตลอดปีมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น จะประกอบไปด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

2.4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

การวางแผนการสอน เป็นงานสำคัญของครูผู้สอน การสอนจะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอนเป็นสำคัญประการหนึ่ง ถ้าผู้สอนมีการวางแผนการสอนที่ดีก็เท่ากับบรรลุจุดหมายปลายทางไปแล้วครึ่งหนึ่ง การวางแผนการสอนจึงมี

ความสำคัญหลายประการ (อัษฎายุทธ พุทธิ, 2559) ได้แก่

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ การมีแผนการสอนย่อมทำให้สอนด้วยความคล่องแคล่วเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์
2. เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป
3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ตรงตามจุดหมายและทิศทางของหลักสูตร
4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน
5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนและเป็นแนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็นที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ซึ่งผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาที่เรียน

นนทลี พรธาดาวิทย์ (2561) ได้ความหมายถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. เป็นเสมือนแผนที่เดินทางสำหรับผู้สอนเพื่อนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย ที่มีการวิเคราะห์บริบทแวดล้อมอย่างชัดเจน ทั้งหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมความสะดวกในการเรียนรู้ นำไปสู่การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา ผู้เรียนและบริบทแวดล้อมที่ได้วิเคราะห์

2. ทำให้ผู้สอนมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงและสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตร ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และผลการเรียนรู้คาดหวังในสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม

3. ทำให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการสอน เพราะได้มีการเตรียมการล่วงหน้าอย่างมีระบบและมีการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ

4. ทำให้ผู้สอนสอนสบายและสนุกกับการสอนเพราะได้วางแผนไว้ล่วงหน้า
5. ทำให้ผู้อื่นสามารถสอนแทนได้ กรณีที่ผู้สอนมีเหตุจำเป็นไม่สามารถสอนได้
6. ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย เกิดความคงทนของทักษะและพฤติกรรมการเรียนรู้
7. ทำให้ผู้เรียนมีความศรัทธาและมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน เพราะการสอนที่มีการจัดเตรียมอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนสามารถสัมผัสถึงความตั้งใจของผู้สอนได้

8. ทำให้ผู้สอนเตรียมสื่อและอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

9. ทำให้แนวทางวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตรงตามวัตถุประสงค์สรุปได้ว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ทำให้ครูได้ศึกษากระบวนการสร้างผู้เรียนและการเรียนรู้ที่มีระบบ เพราะครูต้องศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ โครงสร้างวิธีการสอน การวัดผลประเมินผล อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูมีแนวทางในการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน และใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.4.3 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

สำลี รักสุทธี (2553) อธิบายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ถือเป็นเอกสาร ตำราการสอน เป็นผลงานทางวิชาการที่ครูผู้สอนผลิตขึ้นเอง นักวิชาการต่างลงความเห็นตรงกันว่า ผลงานทาง วิชาการสำหรับครูผู้สอนที่ดีที่สุดคือ “แผนการจัดการเรียนรู้” ทั้งนี้เพราะลักษณะของแผนการจัดการ เรียนรู้ นั้นจะประกอบไปด้วยกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์แบบ กล่าวคือ ไปแต่ละ แผนประกอบเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล ตั้ง ค่าการจัดการเรียนรู้ชื่อเหมือนพิมพ์เขียว มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการก่อสร้างซึ่งลักษณะของ แผนการจัดการเรียนรู้นั้นผู้รู้ได้สรุปตรงกัน ดังนี้

1. เป็นคู่มือการสอนที่ครูพัฒนาขึ้นจากวิชาที่ตนเอง โดยใช้สอนเป็นประจำ และผู้อื่นสามารถใช้สอนแทนได้เมื่อตนไม่อยู่
2. เป็นเอกสารการสอนที่มีลักษณะสมบูรณ์เพราะในแต่ละแผนจะประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ที่จะนำพาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา
3. มีลักษณะเหมือนชุดการสอน เพราะในแต่ละแผนมีความสมบูรณ์ในตัว
4. แต่ละแผนเมื่อสอนจบจะสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือผลสะท้อนกลับได้ทันที ทำให้ครูเข้าใจ และนักเรียนรู้นตนเองได้ดี
5. การอธิบาย สาคิต บรรยายเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมชัดเจน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

อัษฎายุทธ พุทธิ (2559) ได้สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีเป็นแผนการจัดการ เรียนรู้ที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอน ตัวชี้วัด เป้าหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะ แนวทางการจัดกิจกรรม ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้คิด ได้ทำได้แก้ปัญหาและได้เกิด ทักษะกระบวนการนำไปใช้ในชีวิตได้

ศุภสุตา ศรีลำไย (2560) ได้ให้แนวคิดถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นแผนการ เรียนรู้ที่ตอบได้ว่า สอนใคร สอนอะไร สอนอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง วัดผลอย่างไร จึงจะบรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้นการจัดทำแผนการเรียนรู้ของตนเองซึ่งมีหลายรูปแบบแล้วแต่ผู้สอนจะ ยึดรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมกับบริบททั้งครู นักเรียน โรงเรียน เพื่อความเหมาะสมและสะดวกต่อการ นำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

สรุปได้ว่า ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะต้องมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมี

ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นเพียงเข็มทิศในการนำทางเพื่อไม่ให้ผู้เรียนหลงทาง แต่ในระหว่างทางนั้นผู้เรียนต้องเรียนรู้กับสิ่งต่างๆ รวมถึงอุปสรรคปัญหาที่ต้องพบเจอ นอกจากนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนในด้านความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ เพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

2.4.4 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักศึกษา นักวิชาการ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีแนวคิดเกี่ยวกับ

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้คล้ายกันในองค์ประกอบหลัก แต่แตกต่างกันออกไปในบางประเด็น ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ อย่างไรก็ตาม เมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ (อัษฎายุธ พุทธิ, 2559) ดังนี้

1. หัวเรื่อง (Heading)
2. สารสำคัญ (Concept)
3. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)
4. เนื้อหาสาระ (Content)
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (Activities)
6. สื่อการเรียนรู้ (Material and Media)
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment)

วัชรพล วิบูลยศรีน (2561) ได้อธิบายองค์ประกอบของแผน สามารถแบ่งได้เป็น 3

ส่วนคือ

1. ส่วนนำ

เป็นส่วนแรกขององค์ประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ชื่อรายวิชา ระดับชั้นที่จัดการเรียนรู้ ภาคการศึกษา ปีการศึกษาที่จัดการเรียนรู้ จำนวนคาบ เวลาเรียนชื่อผู้สอน

2. ส่วนเนื้อหา

2.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (learning standards/indicators) เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวังหรือต้องการให้เกิดในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ (goals/objectives) ควรครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้(knowledge) เป็นเป้าหมายที่เน้นความสามารถทางสมอง ความรู้ด้านเนื้อหาและ ทฤษฎี ด้านคุณลักษณะ(attitude) เป็นเป้าหมายที่เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม และด้าน ทักษะ (process) เป็นเป้าหมายที่เน้นความสามารถด้านการปฏิบัติ

2.3 ความเข้าใจที่คงทน (enduring understanding) เป็นการนำเสนอ

ความรู้สำคัญที่จะหลงเหลือติดตัวอยู่กับผู้เรียนอย่างถาวรตลอดไป ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความเข้าใจลึกซึ้ง (insight) และถือว่าเป็นความเข้าใจที่คงทน

2.4 หลักฐานการเรียนรู้ (assessment evidences) คือ ชิ้นงานหรือผลผลิตจากการเรียนรู้รวมทั้งการแสดงออกของผู้เรียนเป็นการสะท้อนและแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงประสาน หลอมรวมเข้าด้วยกันให้กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันจนมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ในการกำหนดเครื่องมือวัดประเมินผล และเกณฑ์การประเมิน ผู้สอนควรกำหนดองค์ประกอบในการประเมินชิ้นงานให้ครบถ้วนทุกองค์ประกอบ

2.5 เนื้อหา/สาระ (contents) เป็นการอธิบายเนื้อหาภาพรวมที่จะสอนในคาบเรียนรู้ควรเขียนสาระการเรียนรู้ให้ถูกต้อง สั้น กระชับ ชัดเจน

2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ (learning activities) เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีความเข้าใจงานที่คงทน ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ผู้สอนจะต้องพิจารณาและเลือกวิธีการสอนใดวิธีหนึ่งหรือมากกว่าในการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจสอดแทรกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าไปในแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมได้

2.7 สื่อ/แหล่งเรียนรู้ (materials/learning resources) เป็นการระบุสื่ออุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โปรแกรมการนำเสนอพาวเวอร์พอยต์ (MS PowerPoint) ใบความรู้ ใบงาน หนังสือ เอกสารประกอบการสอน แบบบันทึกแบบประเมิน แบบสังเกต วิชิตู โพรทัศน์ แผ่นฟิล์ม รูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ วิดีโอคลิป ไฟล์เพลงไฟล์ภาพยนตร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) รวมถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศหรือแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ที่ให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองหรือตามคำแนะนำของผู้สอน เช่น ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning management system: MS) เว็บไซต์ ป้ายนิเทศ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ห้องปฏิบัติการสถาบัน หน่วยงาน สถานที่สำคัญทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ ทางศาสนา กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในสถานศึกษาหรือในชุมชน รวมถึงบุคคลผู้ทรงภูมิความรู้ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ครูภูมิปัญญา

3. ส่วนท้าย

3.1 บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ (feedback) ผู้สอนควรบันทึกผลภายหลังการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ทุกครั้ง ในการบันทึกควรเขียนข้อสังเกต เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เป็นจุดเด่นเป็นปัญหา พร้อมทั้งตั้งสมมุติฐาน สาเหตุ และเขียนแนวทางการแก้ไขปัญหาลงบันทึก

3.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง (administrator's opinions) ในส่วนนี้คาดว่าผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือผู้

ที่ได้รับมอบหมายให้พิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้จะมีข้อสังเกต คำนึงถึง คำแนะนำเพื่อให้การทำแผนการจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

3.3 ภาคผนวก (appendix) หลักฐานรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เช่น สื่อการเรียนรู้ ใบงาน ใบความรู้ แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผล

จากการศึกษาสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ใช้กำหนดในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนต้นของแผนการจัดการเรียนรู้ (Heading) ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อรายวิชา ชั้นเรียนและจำนวนชั่วโมงที่สอนแต่ละครั้ง ส่วนตัวแผนการจัดการเรียนรู้ (body) ได้แก่ คุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ สมรรถนะ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน การวัดและประเมินผล และส่วนท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ (Conclusion) ได้แก่ บันทึกหลังสอน และความคิดเห็นของผู้บริหาร

2.4.5 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ศุภลักษณ์ ทองจีน (2558) ได้กำหนดขั้นตอนของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา รายปี หรือรายภาค และหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อเขียนรายละเอียดของแต่ละหัวข้อของแผนการจัดการเรียนรู้
2. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ได้โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ และค่านิยม
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยเลือกขยายสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนชุมชน และท้องถิ่น
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้
5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ รวมถึงแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

อมร เมยมงคล (2560) ได้สรุปขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยจะต้องศึกษาหลักสูตร ศึกษาเนื้อหา วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เลือกกิจกรรม รวมถึงเทคนิคการสอนที่เหมาะสม การใช้สื่ออุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ แล้วเขียนแผนตามลำดับขั้นตอนให้มีความสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกัน

นนทลี พรธาดาวิทย์ (2561) ได้อธิบายขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรกำหนดวัตถุประสงค์ที่สามารถบ่งบอกการจัดกิจกรรม และการวัดประเมินผลได้
2. การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และสมรรถนะ กระบวนการที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ควรเลือกคุณลักษณะและกระบวนการที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ไม่ควรนำคุณลักษณะทั้งหมดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาทำแผนครั้งเดียว
3. การเขียนเนื้อหาสาระควรเขียนในรูปแบบนัยทั่วไป (Generalization) กำหนดทั้งหัวข้อหลัก หัวข้อรอง และเนื้อหาโดยสังเขปในแต่ละหัวข้อ
4. การเลือกวิธีสอน ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในกิจกรรม และควรเขียนรายละเอียดของกิจกรรมให้สามารถสะท้อนภาพของการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างเด่นชัด
5. กำหนดสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ที่ชัดเจน
6. กำหนดวิธีการประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน

จากการศึกษา สรุปได้ว่า สิ่งสำคัญของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้น จะต้องเขียนในแต่ละส่วนให้ชัดเจน โดยเฉพาะกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ต้องเขียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้การวัดประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.6 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2554) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ และจิตวิทยาของการศึกษาที่ดีและเหมาะสมกับผู้เรียน
2. ช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเอง ทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย
3. ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินทางไปในทิศทางใด หรือทราบว่าจะสอนอะไรด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดผลประเมินผลอย่างไร
4. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเฝ้าศึกษาหาความรู้ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผล
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาและจะเกิดประโยชน์ต่อวง

การศึกษา

7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนสำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้นได้

กฤษฎา บุญหมื่น (2555) ได้กล่าวว่า การที่ครูได้ทำแผนการสอน และใช้แผนการสอนที่จัดทำขึ้น เป็นการนำไปใช้ประโยชน์ในคราวต่อไปได้ แผนการศึกษาดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ครูทราบวัตถุประสงค์ของการสอน
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. ถ้าครูประจำชั้นไม่ได้สอน ครูที่มาทำการสอนแทนสามารถสอนแทนได้

ตามจุดประสงค์ที่กำหนดจากการศึกษา สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเอกสารที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีระบบ แสดงให้เห็นถึงความพร้อมสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องนั้นๆ มีกระบวนการเริ่มต้นจากหลักสูตรจนกระทั่งการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน สะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษาที่ชัดเจน

2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action Research

การวิจัยเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ใหม่โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อการอธิบาย (explanation) ทำนาย(prediction) และควบคุม (control)ปรากฏการณ์ต่างๆทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยทั่วไปแล้วนักวิชาการได้จัดแบ่งประเภทของงานวิจัยตามเกณฑ์ประโยชน์อันที่จะเกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ การวิจัยบริสุทธิ์ (pure research) และการวิจัยประยุกต์ (applied research) ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research)จะเป็นการวิจัยประยุกต์โดยเป็นการวิจัยที่มุ่งจะนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติ พัฒนาปรับปรุง ผลการปฏิบัติงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ได้จากการศึกษาวิจัยมากกว่าการมุ่งสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ (body of knowledge) ของศาสตร์นั้น ๆ โดยในศาสตร์การบริหารการศึกษา (educational and ministratation) จะให้ความสำคัญทั้งการวิจัยบริสุทธิ์และการวิจัยประยุกต์ ขึ้นอยู่กับระดับของการแสวงหาและการใช้องค์ความรู้ของศาสตร์บริหารศึกษานั้นๆว่าจะเป็นในลักษณะของการมุ่งเป็นนักวิชาการ (academic) หรือเป็นผู้บริหาร(administrator) สำหรับนักบริหารศึกษามีอาชีพและตัวแปรตามได้แต่ไม่สามารถทำการสุ่มตัวอย่างได้เนื่องจากการวิจัยกึ่งทดลองไม่มีการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มซึ่งเป็นการรับประกันว่ากลุ่มต่างๆ มีความเท่าเทียมกันตั้งแต่เริ่มต้นดังนั้น

การแปลความหมายผลที่ได้จากการใช้แบบการวิจัยกึ่งทดลองต้องทำด้วยความระมัดระวังในการสรุปความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่ยำ เป็นต้องสร้างระบบการศึกษาและการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายมุ่งสู่การพัฒนาผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี คนมีความสุขและสร้างคุณลักษณะของการเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบกับแนวคิดของการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school based management) ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการบริหารทั้งทางด้านวิชาการ การงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สู่สถานศึกษาโดยตรง ระบบการบริหารจัดการศึกษาจึงต้องการคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น นักบริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการสำหรับใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.5.1 ความหมายและพัฒนาการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ปฏิบัติการการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการศึกษารวบรวมหรือการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในขอบข่ายที่รับผิดชอบ โดยผู้วิจัยสามารถดำเนินการได้หลายๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ได้สำเร็จ โดยกำหนดขั้นตอนของการวิจัยประกอบด้วย การวางแผน (plan) การปฏิบัติ (action) การสังเกต (observation) และการสะท้อนกลับ (reflection) การวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงเป็นการวิจัยระหว่างปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานกำลังเผชิญอยู่

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีจุดกำเนิดมาจากการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมของเลวิน (Kurt Lewin) นักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกา ที่ต้องการจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และเพื่อปรับปรุงคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์โดยอาศัยแนวความคิดสำคัญ 2 ประการ คือ การร่วมกันตัดสินใจของกลุ่ม และความตั้งใจที่จะทำการปรับปรุง ในส่วนของวง การศึกษานั้นอาจกล่าวได้ว่า คอร์รี่ (Stephen M. Corey) จากมหาวิทยาลัย Columbia สหรัฐอเมริกา เป็นผู้นำการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการจัดการการศึกษาเป็นบุคคลแรก ในลักษณะของการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ค.ศ. 1967-1972 สเต็นเฮาส์ (Lawrence Stenhouse) แห่งมหาวิทยาลัย East Anglia ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโครงการ Humanities Curriculum Project ได้กระตุ้นให้ครูผู้สอนนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการจัดการศึกษา มุ่งเปลี่ยนสภาพของครูจากการเป็นผู้สอนตามปกติให้เป็นครูในฐานะนักวิจัย

ค.ศ. 1973 -1975 แอลเลียท และอเดลแมน (John Elliott & Clem Adelman) ได้

นำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในโครงการ Ford Teaching Project โดยให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้วนำผลการปฏิบัติงานมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่นๆ โดยใช้วิธีการติดตามผลการกระทำที่เกิดจากช่องว่างระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติงานจริงของครูสำหรับเป็นแนวทางช่วยเหลือครูให้ได้ทำการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสืบสวนสอบสวนในชั้นเรียน และเน้นการปฏิบัติงานด้วยการควบคุมตนเองหรือด้วยกลุ่มมากกว่าการใช้ผู้ควบคุมคุณภาพ ที่มาจากภายนอก

ค.ศ. 1982 เคมมิส, คาร์ และแมคแทกการ์ท (Stephen Kemmis, Wilf Carr & Robin McTaggart) ได้เสนอกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในรูปของวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (the action research spiral) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (plan) การปฏิบัติ (act) การสังเกต (observe) และการสะท้อนผล การปฏิบัติ (reflect) ซึ่งเมื่อครบวงจรหนึ่ง ๆ จะพิจารณาปรับปรุงแผน (replaning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงาน

2.5.2 ความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีความเชื่อพื้นฐาน (basic assumptions) อยู่ 4 ประการ คือ

1. วิธีการแก้ปัญหาที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าจะมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้มากกว่าวิธีแก้ปัญหาที่ได้มาจากการสั่งการของผู้มีอำนาจหรือผู้บริหาร โดยการแก้ปัญหาแบบสั่งการนั้น มักเกิดมาจากการสั่งสมประสบการณ์และการใช้สามัญสำนึกเป็นหลัก ซึ่งมักจะขาดข้อมูลและหลักฐานที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจ
2. การวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหของผู้ปฏิบัติงานที่ดำเนินการเองโดยผู้ปฏิบัติงานจะมีโอกาสแก้ปัญหของเขาได้สำเร็จมากกว่าการวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหที่ทำโดยบุคคลอื่น
3. การวิจัยเป็นเรื่องของการวิเคราะห์ปัญหา การค้นหาแนวทางแก้ไขปัญห การทดสอบและการประเมินผลวิธีการแก้ปัญหา การวิจัยเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้โดยผู้ปฏิบัติงานทุกคนการวิจัยไม่ได้เป็นสิทธิพิเศษของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
4. การพัฒนาความสามารถของบุคคลโดยการฝึกหัด ถือว่าเป็นรากฐานของการพัฒนาการปฏิบัติงาน

2.5.3 ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) ได้เสนอกรอบลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา (action research in education) ไว้อย่างน่าสนใจดังต่อไปนี้

1. เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือ (participation and collaboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนร่วมสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุก

กระบวนการของการวิจัยทั้งการเสนอความคิดเชิงทฤษฎี การปฏิบัติ ตลอดจนการวางนโยบายการวิจัย

2. เน้นการปฏิบัติการ (action orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา

3. ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (critical function) กิจกรรมการวิเคราะห์การปฏิบัติอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผลเพื่อการปรับแผนการปฏิบัติการ

4. ใช้วงจรการปฏิบัติการ (the actionresearch spiral) ตามแนวคิดของเคมมิส และแมคทาการ์ท (Kimmis & McTaggart) คือ การวางแผน (planning) ตลอดจนการปรับปรุงผล re – planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะรู้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พึงพอใจ และได้เสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป

2.5.4 จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อจะปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการปฏิบัติงานประจำให้ดีขึ้น โดยนำเอางานที่ปฏิบัติอยู่มาวิเคราะห์สภาพปัญหาอันเป็นเหตุให้งานนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนั้นต้องใช้แนวคิดทางทฤษฎีและประสบการณ์จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาเสาะหาข้อมูลและวิธีการที่คาดว่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ แล้วสะท้อนวิธีการดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ

2.5.5 กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

จากแนวคิดที่เกี่ยวกับกระบวนการหรือขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการการศึกษา สามารถสรุปเป็นขั้นตอนที่สำคัญได้ดังนี้

1. การตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการ เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงาน ถ้าผู้วิจัยขาดความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการแล้วกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะไม่สามารถเกิดขึ้น

2. การศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาหรือประเด็นที่คิดว่าควรจะได้การพัฒนา ซึ่งขั้นตอนนี้ผู้วิจัยสามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ มาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ เช่นการสังเกต สัมภาษณ์ บันทึกเหตุการณ์ ตรวจสอบ เอกสาร การทดสอบ

3. นำสภาพปัญหาหรือจุดที่จะพัฒนาไปปรึกษากับกลุ่ม เนื่องจากหลักการสำคัญประการหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การดำเนินงานร่วมกันของกลุ่ม ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยสามารถ

กำหนดปัญหาหรือจุดที่จะพัฒนาได้แล้ว ก็นำไปให้กลุ่มได้พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ร่วมกัน

4. การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อการพัฒนา ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะกำหนดแผนงานที่จะนำไปใช้ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของแผนขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือในการแก้ปัญหา/พัฒนาและวิธีการประเมินผลความก้าวหน้า

5. นำแผนงานไปปรึกษากับกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยรวมทั้งคำ แนะนำ เพื่อนำไปใช้สำหรับการปรับปรุง แก้ไขแผนงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. การปรับปรุง แก้ไข ผู้วิจัย นำข้อเสนอแนะที่ได้จากกลุ่ม ตามขั้นตอนที่ 5 ไปปรับปรุงแก้ไขแผนงาน

7. การปฏิบัติงานตามแผนงาน ผู้วิจัยนำแผนงานที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติในสถานการณ์ที่ประสบอยู่

8. การประเมินผล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างและภายหลังการดำเนินการตามแผน วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นอาจจะใช้วิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลในเชิงปริมาณ เช่น การใช้แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบทดสอบ หรือข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุดเพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน

2.5.6 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

Kemmis and Mc Taggart (1998, p.9) กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นวงจรโดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (plan) คือ แนวทางปฏิบัติซึ่งตั้งความคาดหวังไว้เป็นการมองไปในอนาคตข้างหน้า การกำหนดแผนทั่วไปต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อที่จะสามารถปรับให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ กิจกรรมที่เลือกเข้ามากำหนดในการวางแผนต้องได้รับ ความร่วมมือในการอธิบาย เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์และปรับปรุงการกำหนดแผนงานที่จะสามารถ ปฏิบัติได้จริงในสภาพการณ์ที่เป็นอยู่

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (act) การปฏิบัติจะดำเนินการตามแผนที่ได้วางแผนไว้อย่างมีเหตุผลและมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์ แต่การปฏิบัติจากแนวทางที่วางไว้มีโอกาสพลิกผันแปรตามสถานการณ์ และบุคคล แผนที่วางไว้สำหรับการปฏิบัติจะต้องสามารถปรับแก้ไขได้และสามารถปรับปรุงไปได้เรื่อยๆ ตามผลการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำนั้นๆ

ขั้นที่ 3 การสังเกต (observe) ทำหน้าที่เก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติงาน มีรายงานหลักฐานที่มาจากวิจารณ์ญาณการสังเกตอย่างรอบคอบ และระมัดระวังเป็น

สิ่งจำเป็นเนื่องจากการปฏิบัตินั้นจะมีข้อจำกัด ข้อขัดแย้งของสภาพความเป็นจริง และข้อขัดแย้งทั้งหมด เหล่านี้ไม่ค่อยชัดเจน และไม่มีทางคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะต้องมาจากการมอง หลายแง่หลายมุมในทุกๆ ด้าน ผู้วิจัยเชิงปฏิบัติการต้องรายงานผลการสังเกต กระบวนการของการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติ สังเกตสถานการณ์ของข้อขัดข้องของการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แผนการดำเนินงาน

ขั้นที่ 4 การสะท้อน (reflect) การสะท้อนทำให้หวนคิดถึงการกระทำตามที่ได้บันทึกไว้ จากการสังเกตและการเก็บข้อมูลอื่นๆ ประกอบ การสะท้อนภาพจะมีลักษณะเป็นการประเมินอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องตัดสินใจจากประสบการณ์ของตนว่าผลของการปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่ต้องตาม ประสงค์หรือไม่ และสามารถให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติต่อไป นอกจากนั้นการสะท้อนยังหมายถึงการ สำรวจข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการจริงอีกด้วย การสะท้อนข้อมูลนี้จะช่วยในการวางแผนการ ดำเนินการในขั้นต่อไปที่จะเป็นไปได้สำหรับกลุ่ม และสำหรับแต่ละบุคคลด้วยซึ่งการเคลื่อนไหวลักษณะ “เกลียวสว่าน” ไปทั้ง 4 ขั้นตอนไม่อยู่นิ่ง เมื่อครบวงจร หนึ่งๆ จะพิจารณาปรับปรุง เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าการเปลี่ยนแปลงจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจทั้งนี้วิธีการปฏิบัติจะต้องมีการร่วมมือซึ่งกันและกัน

องอาจ นัยวัฒน์ (2548) กล่าวว่า ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนามาจากความเชื่อที่มุ่งเน้นบูรณาการเชื่อมโยงความรู้หรือทฤษฎีเชิงปฏิบัติการที่ได้จากการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น โดยอาศัยการสะท้อนความคิดเห็นผลการปฏิบัติงานที่ได้กระทำไปตามแผนที่วางไว้ ดังนั้น กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ที่มีลักษณะเป็นเกลียว เวียนหรือวงจรต่อเนื่องกันไป (spiral of steps) ตามแนวคิดดั้งเดิมของเคิร์ท เลวิน ซึ่งแต่ละวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นตอนการเตรียมการเบื้องต้น (pre-step) ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายโดยทั่วไป

2. การวางแผน (planning)

3. การลงมือปฏิบัติการ (observation)

4. การค้นหาข้อเท็จจริง (fact finding) โดยดำเนินการใน 3 ขั้นตอน

สุดท้ายถือเป็นกิจกรรมหลักของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

พงษ์ศักดิ์ เค้าจิว (2544) ได้กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติ การในแนวการนำไปใช้เพื่อพัฒนาปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนจริงในโรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาที่สำคัญร่วมกันระหว่างครู นักเรียน เพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญตลอดจนการแยกแยะรายละเอียดของปัญหานั้นๆ เกี่ยวกับ

ลักษณะของ ปัญหา เป็นปัญหาเกี่ยวกับใคร แนวทางแก้ไขอย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (act) หลังจากที่เราได้ร่วมกันวางแผนเสร็จถึงช่วงการลงมือปฏิบัติ ตามแผนการดำเนินการ โดยใช้การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกันของทีมงานเพื่อทำการแก้ไข ปรับปรุงแผน ฉะนั้น แผนที่กำหนดควรมีความยืดหยุ่นปรับได้

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (observe) เป็นการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยความรอบคอบ โดยอาศัยเครื่องมือเก็บรวบรวมเข้าช่วย เช่น

3.1 การจดบันทึก

3.2 การใช้บันทึกภาคสนาม (field note) เป็นการจดบันทึกเหมือนการใช้ ระเบียนสะสม

3.3 การวิเคราะห์เอกสาร (document analysis) ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ เช่น คู่มือครู สมุดเตรียมการสอน สมุดจดงาน เป็นต้น

3.4 การใช้ข้อมูลจากแฟ้มรายการ (portfolio) เช่น รายงานการประชุม ของโรงเรียนของหมวดวิชา ข่าวของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังดำเนินการวิจัยอยู่ บทความหรือการวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษาของหนังสือพิมพ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน

3.5 การใช้แบบสอบถาม (questionnaires) ใช้แบบสอบถามศึกษาข้อมูลเชิงความคิดเห็นแบบปลายเปิด หรือใช้แบบปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบ จะให้ได้ข้อมูลที่ เป็นรายละเอียดครบถ้วนเพียงพอ ผู้วิจัยต้องกำหนดหัวข้อของเรื่องที่จะถามให้รัดกุมและครอบคลุม

3.6 การสัมภาษณ์ (interviews) เทคนิคการสัมภาษณ์ทำให้ได้คำถาม ยืดหยุ่น กว่าการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ ดำเนินการได้ 3 ลักษณะ คือ แบบไม่เป็นทางการ (unplanned) คือการสนทนาแบบไม่เป็นทางการระหว่างครูกับครู หรือครูกับ นักเรียน แบบวางแผนแต่ไม่มีโครงสร้าง (planned but unstructured) เปิดโอกาสให้คู่สนทนาเลือก หัวข้อสนใจที่จะพูด ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถามอื่นๆ ประกอบ เพื่อให้คำตอบที่ชัดเจนเข้าประเด็น และ แบบสุดท้ายคือ แบบมีโครงสร้าง (structured) คือการสัมภาษณ์ที่เป็นไปตามชุดของคำถามที่ได้ เตรียมการไว้แล้ว

3.7 การใช้แบบสอบถาม (test) ใช้แบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน วัดจุดเด่น-จุดด้อย ในเนื้อหาของผู้เรียน เป็นต้น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้าน ความสามารถทางสมองของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนการปฏิบัติ (reflect) ขั้นสุดท้ายของการทำการวิจัยเชิง ปฏิบัติการ คือ การประเมิน การตรวจสอบการปฏิบัติ เป็นสิ่งที่ เป็นข้อปฏิบัติของข้อจำกัดที่เป็น อุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาตรวจสอบปัญหา

ที่เกิดขึ้นในแง่ต่าง ๆ โดยผ่านการอภิปรายปัญหาการประเมินโดยกลุ่มจะทำให้ได้แนวทางการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและการวางแผนการปฏิบัติต่อไป

รุ่งทิวา มากสุข (2552) ได้เสนอแนะขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนจริงในโรงเรียนตามวงจรการปฏิบัติการ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขครู และผู้ที่เกี่ยวข้องอาจเป็นครูผู้สอนร่วมกัน ผู้บริหาร นักเรียน วางแผนด้วยกัน สำรวจสภาพการณ์ของปัญหาว่าอย่างไร ปัญหาที่เกี่ยวข้องคืออะไร ปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับใครบ้าง วิธีแก้ไขต้องปฏิบัติอย่างไร การแก้ไขต้องมีการแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เช่น ครูต้องเปลี่ยนวิธีสอน นักเรียนต้องทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงบางอย่างผู้บริหารต้องรับทราบการเปลี่ยนแปลงและให้การสนับสนุน ในขั้นการวางแผนจะมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งในการวิเคราะห์สภาพการณ์ปัญหาทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการหาโครงสร้างของปัญหาอย่างมีระบบ ทบทวนแง่ปัญหา ถกปัญหาอย่างกว้างขวางกับผู้ร่วมวิจัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้เห็นปัญหาอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (act) เป็นการกำหนดแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนงานมาดำเนินการ เมื่อลงมือปฏิบัติต้องใช้วิเคราะห์วิจารณ์ประกอบไปด้วย โดยรับฟังจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการปฏิบัติจะเป็นข้อมูลย้อนกลับว่า แผนที่วางไว้อย่างดีนั้นปฏิบัติได้ดีมากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคอย่างไรบ้างในการปฏิบัติ ดังนั้นแผนงานที่กำหนดไว้ อาจจะยืดหยุ่นได้โดยผู้วิจัยต้องใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจที่เหมาะสมและมุ่งปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (observe) ขณะที่การวิจัยดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ต้องมีการสังเกตการณ์ควบคู่ไปด้วย พร้อมจดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่คาดหวังและไม่คาดหวังโดยสิ่งที่สังเกตก็คือ กระบวนการของการปฏิบัติ (The action process) และผลของการปฏิบัติ (The effects of action) การสังเกตนี้จะรวมถึงการรวบรวมผลการปฏิบัติที่เห็นด้วยตา การได้ฟัง การใช้เครื่องมือ เซาว์ แบบทดสอบ เป็นต้น ซึ่งขณะที่การปฏิบัติการวิจัยกำลังดำเนินการไปควบคู่กับการสังเกตผลการปฏิบัติ ควรใช้เทคนิคต่างๆ ที่เหมาะสมมาช่วยในการรวบรวมข้อมูลด้วย

ขั้นที่ 4 สะท้อนการปฏิบัติ (reflect) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการคือ การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหา หรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติการซึ่งผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องตรวจสอบกระบวนการ ปัญหาหรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติการซึ่งผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่ต่างๆ โดยผ่านการถกอภิปรายปัญหา ซึ่งจะได้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและเป็นพื้นฐานข้อมูลที่น่าไปสู่การปรับปรุงแผนการปฏิบัติต่อไปโดยวงจร 4 ขั้นตอนดังกล่าว จะมีลักษณะการทำซ้ำตามวงจรจนกว่าจะได้

ผลงานวิจัยและแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ปัญหาในสิ่งที่ศึกษานั้น ดังนั้นการนำแนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้วิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยครูเป็นผู้เรียนรู้และวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งจากผลการปฏิบัติจะทำให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของชั้นเรียนและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

ประวิต เอรารวรรณ์ (2545) ได้นำขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและเพื่อพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามแผน

ขั้นตอนที่ 4 การสังเกตผล

ขั้นตอนที่ 5 การสะท้อนสะท้อนผล

จากการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำ ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

Kemmis and Mc Taggart ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นวงจรโดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่

1 ขั้นการวางแผน (plan) ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (act) ขั้นที่ 3 การสังเกต (observe) และขั้นที่ 4 การสะท้อน (reflect)

2.5.7 การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ต้องตระหนักอยู่เสมอคือ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อกระบวนการดำเนินการวิจัย นั่นคือ การวิจัยชนิดนี้ไม่ควรจะทำตามลำพังและควรใช้วงจรของกระบวนการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล การปฏิบัติ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนงานแล้วดำเนินการกิจกรรมที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งวงจรของทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าวจะมีลักษณะการดำเนินการเป็นบันไดเวียน (spiral) กระทำซ้ำตามวงจร จนกว่าจะได้ผลปฏิบัติการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พร้อมกับต้องบันทึกผลในทุกๆ ขั้นตอนที่สำคัญ นั่นคือ

1. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมและการฝึกปฏิบัติ

2. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาและการสื่อสารในห้องเรียนหรือหน่วยงานและกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข

3. บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงการสัมพันธภาพทางสังคมและการจัดระบบองค์กรที่ช่วยลดอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติ

4. บันทึกผลของการพัฒนาการที่เป็นข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการจะใช้วิธีการของการวิจัยเชิงคุณภาพหรือการแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญเชิงอธิบายความซึ่ง

จะนำไปสู่การสรุปเป็นผลงานวิจัยและแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการแก้ไข้ปัญหาของสิ่งที่ศึกษานั้น

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะเช่นเดียวกับกระบวนการวิจัยประเภทอื่นๆ

โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ เริ่มต้นด้วยการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผล แต่สิ่งที่กล่าวได้ว่ามีความแตกต่างกับการวิจัยแบบอื่น ๆ คือ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยด้วยการใช้รูปแบบบันไดเวียน (spiral) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ นั่นคือ ถ้าผลการวิจัยสามารถแก้ไข้ปัญหาหรือพัฒนาหน่วยงาน ผลผลิตได้ตามที่ต้องการก็ถือว่าสิ้นสุดขั้นตอนการวิจัย แต่ถ้าผลการวิจัยยังไม่สามารถแก้ไข้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งที่ต้องการได้ ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนใหม่ นอกจากนี้ขณะดำเนินการวิจัย ผู้วิจัย สามารถปรับปรุงแก้ไข้แผนงานได้ตลอดเวลา เพื่อให้แผนงานมีความเหมาะสมกับสภาพจริงของการปฏิบัติงาน

จากการศึกษา สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) เป็นวิธีการแสวงหาความรู้ความจริงโดยการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุปที่ต้องการ จากนั้นจึงนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการแก้ไข้ปัญหาหรือพัฒนางานที่ปฏิบัติอยู่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญคือการลดช่องว่างระหว่างการนำทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่เป็นจริง รวมทั้งมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่หน่วยงานหรือบุคลากรนั้นๆ ได้รับผิดชอบอยู่

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่านของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้หลายท่าน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2552) อธิบายความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึงสมรรถภาพทางด้านสมองด้านต่างๆ ของนักเรียน การจากได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว และสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทิศนา แคมมณี (2553) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถนะด้านต่างๆ ของสมอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย สิ่งสำคัญอย่างน้อย 3 สิ่งคือ ความรู้ ทักษะ สมรรถภาพของสมองในด้านต่างๆ

ศศิธร เชาวนชื่น (2556) ได้สังเคราะห์ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ความรู้ความสามารถและมวลประสบการณ์ที่บุคคลได้รับการเรียนการสอนซึ่งมีผลทำให้บุคคลเกิด

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆ ที่สามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัษฎายุธ พุทธิ (2559) ได้สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้ความสามารถที่เกิดจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่างๆ ของตัวบุคคล และสามารถวัดได้โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อมร เมยมงคล (2560) สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง สิ่ง que แสดงออกถึงความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ให้ได้บรรลุถึงความรู้ทักษะความสำเร็จด้านต่างๆ ที่ได้จากการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ซึ่งสามารถวัดเป็นคะแนนได้จากแบบทดสอบ

ศุภสุตา ศรีลำไย (2560) ได้อธิบายความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

วิทวัส แก้วสม (2562) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียน โดยอาศัยทักษะการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ หรือการแสวงหาความรู้ของตนเอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นสิ่งที่แสดงถึงสมรรถภาพของนักเรียนในการเรียนรู้เนื้อหาสาระของวิชานั้นๆ โดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีระบบ มีการวัดประเมินผลจากการทดสอบ และสามารถนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ นำไปใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาเพื่อให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.6.1.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไพศาล หวังพานิช (2536) ได้แบ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมาย และลักษณะวิชาที่สอนซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบคือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ (Performance test)

2. การวัดด้านเนื้อหาเป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาซึ่งเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) Bloom (1976) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายตามระดับความรู้จากต่ำไปสูงมี 6 ระดับคือระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การ

สังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแนวในการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดในระดับที่สูงขึ้นไปเรื่อยๆ ตัวอย่างเช่นเมื่อถามคำถามแล้วพบว่า ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วผู้สอนควรตั้งคำถาม ระดับที่สูงขึ้น คือระดับความเข้าใจ หรือถ้าผู้เรียนมีความเข้าใจแล้ว ผู้สอนก็ควรตั้งคำถามในระดับที่ สูงขึ้นไปอีก หรือระดับการนำไปใช้

การที่ผู้สอนจะสามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมาย

ทางด้านพุทธิสัยของบลูมให้สูงขึ้นนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความหมายของการที่ผู้สอนจะสามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายทางด้านพุทธิสัยของบลูมให้สูงขึ้นนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความหมายของ

1. การเรียนรู้ในระดับความรู้ ความจำ (Knowledge) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถตอบได้ว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้มีสาระอะไรบ้าง ซึ่งการที่สามารถตอบได้นั้น ได้มาจาก การจดจำเป็นสำคัญดังนั้นคำถามที่ใช้ในการทดสอบการเรียนรู้ในระดับนี้จึงมักเป็นคำถามที่ถามถึงข้อมูลสาระรายละเอียดของสิ่งที่เรียนรู้และให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่าตนมีความรู้ความจำในเรื่องนั้นๆ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับความรู้ความจำได้แก่ บอก เล่า ชี้ ระบุ จำแนก ท่อง รวบรวม ประมวล จัดลำดับ ให้ความหมาย ให้คำนิยามเลือก

2. การเรียนรู้ระดับความเข้าใจ (Comprehension) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเข้าใจความหมาย ความสัมพันธ์และโครงสร้างของสิ่งที่เรียนและสามารถอธิบายสิ่งที่เรียนรู้นั้นได้ด้วยคำพูดของตนเองผู้เรียนที่มีความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หลังจากได้ความรู้ในเรื่องนั้นมาแล้วจะสามารถแสดงออกได้หลายทาง เช่น สามารถตีความได้ แปลความได้ เปรียบเทียบได้ บอกความแตกต่าง ได้ ดังนั้นคำถามในระดับนี้จึงมักเป็นคำถามที่ช่วยให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ บ่งชี้ถึงความเข้าใจของตนในเรื่องนั้น ๆ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับความเข้าใจ คือ อธิบาย ขยายความ เปรียบเทียบ ลงความเห็น แปลความหมาย แสดงความคิดเห็น ตีความหมาย คาดการณ์คาดคะเน

สรุป ย่อ ทำนาย บอกใจความสำคัญ กะประมาณ

3. การเรียนรู้ในระดับการนำไปใช้ (Application) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำข้อมูล ความรู้และความเข้าใจ ที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการหาคำตอบและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นคำถามในระดับนี้จึงมักประกอบ ด้วยสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องดึงความรู้ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับการนำความรู้ไปใช้ ได้แก่ การประยุกต์ ปรับปรุง แก้ปัญหา เลือก จัด ทำ ปฏิบัติ แสดง สาธิต ผลิต

4. การเรียนรู้ในระดับการวิเคราะห์ (Analysis) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและการคิดที่ลึกซึ้งเนื่องจากไม่สามารถหาคำตอบได้จากข้อมูลที่มีอยู่โดยตรง ผู้เรียนต้องใช้ความคิดหาคำตอบจากการแยกแยะข้อมูลและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้

แยกแยะนั้นหรืออีกนัยหนึ่งคือการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถจับได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ เหตุผล หรือแรงจูงใจที่ อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง

5. การเรียนรู้ในระดับสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมาได้ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของสิ่งประดิษฐ์ ความคิดหรือ ภาษา หรือทำนาย สถานการณ์ในอนาคตได้ และคิดวิธีการแก้ปัญหาได้ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับการ สังเคราะห์คือเขียนบรรยาย อธิบาย เล่า บอก เรียบเรียง สร้าง จัด ประดิษฐ์แต่ง ดัดแปลง ปรับ แก้ไขทำ ใหม่ออกแบบ ปฏิบัติ คิดริเริ่ม ตั้งสมมติฐาน ตั้งจุดมุ่งหมาย ทำนาย แจกแจงรายละเอียด จัดหมวดหมู่ สถานการณ์ วิธีแก้ปัญหา

6. การเรียนรู้ในระดับการประเมินค่า (Evaluation) คือ การเรียนรู้ในระดับ ที่ผู้เรียนต้องใช้การตัดสินใจคุณค่า ซึ่งก็หมายความว่าผู้เรียนจะต้องสามารถตั้งเกณฑ์ในการประเมินหรือ ตัดสินคุณค่าต่าง ๆ ได้ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้ พฤติกรรมที่บ่งชี้การเรียนรู้ในระดับนี้คือ วิพากษ์วิจารณ์ ตัดสิน ประเมินค่า ตีค่า สรุป เปรียบเทียบจัดอันดับ กำหนดเกณฑ์ กำหนด มาตรฐาน ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น ให้เหตุผล บอกหลักฐานสรุปว่าการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในสาระภูมิศาสตร์ ด้านพุทธิพิสัยตามระดับจุดมุ่งหมาย คือ ความรู้- ความจำ ความเข้าใจการ นำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

2.6.1.3 คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2542) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบที่ดีต้องมีขั้นตอนใน การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องจัดการ
2. เลือกชนิดและแบบของแบบทดสอบ
3. เขียน (ร่าง) ข้อคำถาม
4. จัดเรียงและทำรูปเล่ม
5. ตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไข
6. ตรวจสอบคุณภาพ

ชวาล แพรัตกุล (2532) กล่าวถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้ 10 ประการ คือ

1. ต้องเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณสมบัติที่จะทำให้ผู้ใช้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ แบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงสูง แบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราจะได้อย่างถูกต้อง ตาม ความมุ่งหมาย

2. ต้องยุติธรรม (Fair) คือ โจทย์คำถามทั้งหลายไม่มีช่องทางแนะให้เด็กเดาคำตอบ ได้ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเกียจคร้านที่จะดูตำราแต่ตอบได้ดี

3. ต้องถามลึก (Searching) วัดความลึกซึ่งของวิทยาการตามแนวดิ่งมากกว่าที่จะวัดตามแนวกว้างว่ารู้มากเพียงใด
4. ต้องยั่วเป็นเยี่ยงอย่าง (Exemplary) คำถามมีลักษณะท้าทายชักชวนให้คิด เด็กสอบแล้วมีความอยากรู้เรื่องราวกว้างยิ่งขึ้นอีก
5. ต้องจำเพาะเจาะจง (Definite) เด็กอ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าครูถามถึงอะไรหรือให้คิดอะไรไม่ถามคลุมเครือ
6. ต้องเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง คุณสมบัติ 3 ประการคือ
 - 6.1 แจ่มชัดในความหมายของคำถาม คือทุกคนที่อ่านข้อสอบไม่ว่าจะเป็นผู้สอนและผู้ตรวจข้อสอบย่อมจะเข้าใจตรงกันไม่ตีความไปคนละแง่
 - 6.2 แจ่มชัดในวิธีตรวจหรือมาตรฐานในการให้คะแนน คือการตรวจให้คะแนนได้ ตรงกันไม่ว่าผู้ตรวจผู้ออกข้อสอบเป็นคนตรวจหรือคนอื่นก็ตาม
 - 6.3 แจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน คือการแปลความหมายได้ชัดเจนไม่ว่าใครจะเป็นผู้แปลความหมายของคะแนนก็ให้ผลเป็นอย่างเดียวกัน
7. ต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ ความสามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด
8. ต้องยากพอเหมาะ (Difficulty) คือ ข้อสอบที่มีผู้ตอบถูกไม่ต่ำกว่า 20 คนและไม่เกิน 80 คน จากผู้สอบ 100 คน
9. ต้องมีอำนาจจำแนก (Discrimination) คือสามารถแยกเด็กออกเป็นประเภทๆ ได้ทุกระดับตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงแก่สุด
10. ต้องเชื่อถือได้ (Reliability) คือ ข้อสอบนั้นสามารถให้คะแนนได้คงที่แน่นอนไม่แปรผัน

จากการศึกษา สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามจุดมุ่งหมายของการเรียน ครอบคลุมพฤติกรรมในการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาความยากง่ายค่าอำนาจจำแนก เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามผลการวิเคราะห์แล้วจึงจัดทำแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาสนใจศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.6.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดทางด้านพุทธิพิสัยหรือด้านความรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนเมื่อได้รับการเรียนการสอนแล้ว มีความรู้อยู่ใน

ระดับใด เพื่อที่จะหาทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนา วางแผน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ (อนุวัติ คุณแก้ว, 2559)

2.6.2.1 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement test) ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2553) ให้ความหมายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2556) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ว่าเป็น แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

อนุวัติ คุณแก้ว (2559) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดทางด้านความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆ ของนักเรียน ที่ได้เรียนรู้หรือได้รับการสอนและการฝึกฝนมาแล้ว ว่าผู้เรียนมีความรอบรู้มากน้อยเพียงใด

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ ในเนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอนนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

ศุภสุตา ศรีลำไย (2560) อธิบายความหมายของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถของผู้เรียนจากสิ่งที่เรียนรู้ในวิชาต่างๆ เพื่อให้ทราบถึง ความรู้ ความสามารถ ที่ผู้เรียนได้เรียนมาแล้ว

จากการศึกษา สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่ใช้ ประเมินผลจากการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้เรียนมาแล้วว่า มีความรู้ความเข้าใจความถนัด รวมถึงทักษะ ในการนำไปประยุกต์ใช้ในเนื้อหาสาระที่กำหนด ตามจุดประสงค์การเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็น การวัดทางด้านพุทธิพิสัยหรือด้านความรู้

2.6.2.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เยาวดี ราชัยกุลวิบูลย์ศรี (2552) ได้อธิบายถึง ประเภทของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนก 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 จำแนกตามขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่วัด เช่น แบบวัดผลสัมฤทธิ์บางประเภทจะวัดเนื้อหาวิชาทางคณิตศาสตร์ หรือประวัติศาสตร์ การสะกดคำ ฯลฯ

มิติที่ 2 จำแนกตามลักษณะหน้าที่ทั่วไปของแบบทดสอบ โดยสามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะคือ แบบทดสอบเพื่อสำรวจผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ และแบบทดสอบ เพื่อวัดความพร้อม

มิติที่ 3 จำแนกตามคำตอบที่ใช้ โดยจะเป็นแบบทดสอบประเภทข้อเขียน และที่ค่อนข้างใช้กันมาก ได้แก่ แบบทดสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ต้องการให้นักเรียนเข้าสอบได้สาธิตทักษะของตนเอง

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2553) ได้แบ่งเครื่องมือวัดใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ครูจะเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งหากพบว่ามีข้อบกพร่องตรงไหนจะได้ซ่อมแซมหรือวัดดูความพร้อมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่
2. แบบมาตรฐาน สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา หรือจากครูที่สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอ จึงสร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบทดสอบนั้น ซึ่งสามารถใช้เป็นหลัก และเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ ก็ได้ จะใช้วัดอัตราการพัฒนาของเด็กแต่ละวัยในแต่ละกลุ่มภาคก็ได้ จะใช้สำหรับ ครูวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างวิชาต่าง ๆ ในแต่ละคนก็ได้ ข้อสอบมาตรฐานนั้นนอกจากจะมีคุณภาพของแบบทดสอบสูงแล้วยังมีมาตรฐานในด้านวิธีการสอนก็คือ ไม่ว่าจะมีความหมายของ แบบทดสอบสูงแล้วยังมีมาตรฐานในด้านวิธีการดำเนินการข้อสอบก็คือ ไม่ว่าจะโรงเรียนหรือส่วนราชการใด จะนำไปใช้ต้องดำเนินการสอนแบบเดียวกันแบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบบอกถึง วิธีการสอบว่าทำอย่างไร และมีมาตรฐานในการแปลคะแนนอีกด้วย ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น และแบบทดสอบมาตรฐานมีวิธีสร้างข้อคำถามที่เหมือนกันคือ จะเป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ ได้สอนนักเรียนไปแล้ว สำหรับที่ใช้วัดพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามไว้ได้ ซึ่งสรุปได้

ว่าการวัดผลด้านสติปัญญาควรวัดพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

- วัดด้านความรู้ ความจำ (Knowledge)
- วัดด้านความเข้าใจ (Comprehension)
- วัดด้านการนำไปใช้ (Application)
- วัดด้านการวิเคราะห์ (Analysis)
- วัดด้านการสังเคราะห์ (Synthesis)
- วัดด้านการประเมินค่า (Evaluation)

สมนึก ภัททิยธนี (2553) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้าง กับแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งแบบทดสอบที่ครูสร้างมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นแต่ละคน
2. ข้อสอบแบบกาถูก – ผิด (True – false Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้ามเช่น ถูก – ผิด ใช่ – ไม่ใช่จริง – ไม่จริง เหมือนกัน – ต่างกัน เป็นต้น
3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยคลงไปในช่วงว่างที่เว้นไว้นั้น เพื่อให้มีข้อความที่สมบูรณ์และถูกต้อง
4. ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ (Short Answer Test) ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ เขียนเป็นประโยคคำถามที่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบความเรียงหรืออัตนัย
5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่งที่มีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่า แต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยี่น) จะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ถูกออกข้อสอบกำหนดไว้
6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ลักษณะทั่วไปของคำถามแบบเลือกตอบจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกกับตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ปกติจะมี

คำถามที่กำหนดให้นักเรียนพิจารณา แล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเดียวจากตัวลงอื่น ๆ และคำถามแบบเลือกตอบที่ดี นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน ดูเผิน ๆ จะเห็นว่าถูกต้องหมด แต่ความจริงแล้วมีน้ำหนักของความถูกต้องมากน้อยต่างกัน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2556) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน (Paper and pencil test) ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย (subjective or essay test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้ แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด และเจตคติได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัยหรือแบบให้ตอบสั้นๆ (objective test or short answer) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ (restricted response type) ผู้ตอบไม่มีโอกาสได้แสวงหาความรู้ความคิดได้อย่างกว้างขวาง แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบทดสอบถูก-ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างดีจนมีคุณภาพมีมาตรฐานกล่าวคือ มีมาตรฐานในการสอน วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน จากการศึกษา สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งได้ 2 ประเภท คือ แบบทดสอบมาตรฐาน กับแบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบบทดสอบมาตรฐานจะมีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นผู้สร้างขึ้น ใช้ในวัดผลภาพรวมขนาดใหญ่ ส่วนแบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้นเอง จะใช้ทดสอบภายในห้องเรียน

72.7 รูปแบบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนา

จรรยาบรรณวิชาชีพครู (E-PLC)

2.7.1 แนวคิด/รูปแบบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ออกแบบการดำเนินการร่วมกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 258 ได้ให้ความสำคัญแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ข้อ จ. ด้านการศึกษา (3) ว่า "ให้มีกลไกและระบบการผลิตคัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้มีจิตวิญญาณความเป็นครูมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง " ครูที่ดีจึงจำเป็นต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู จึงจะสามารถอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีได้ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝัง ส่งเสริมและพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูตั้งแต่กระบวนการผลิต การเข้าสู่วิชาชีพและระหว่างการประชุมประกอบวิชาชีพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องจึงจะได้ครูที่มีคุณภาพนำเอาพรหมสี่บาท เป็นที่รักของศิษย์ สามารถพัฒนาให้เป็นคนดี เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศชาติ การมีจิตวิญญาณของความเป็นครูจึงสะท้อนถึงการมี "หัวใจเพื่อศิษย์" กล่าวคือการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี การเสียสละ มุ่งมั่นพัฒนางานให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการที่สำคัญด้วยการประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลเพื่อยกระดับวิชาชีพของตนเองด้วยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ในวิชาชีพทางการศึกษาจะเป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้จากการรวมตัวกันของครูเพื่อร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาและวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันตรวจสอบและแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานที่สะท้อนถึงการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในชั้นเรียนการเรียนรู้และส่งเสริมให้เกิดการสร้างการเปลี่ยนแปลงของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การวิพากษ์และสะท้อนผลการทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความคาดหวังที่จะยกระดับวิชาชีพที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง

PLC เป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนด้วยความเชื่อว่าการเรียนรู้ของครูนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน แม้ว่าครูจะมีความแตกต่างกันเมื่อมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันก็จะสามารถพัฒนา

ศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้

การรวมตัวกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษาจะเน้นสถานศึกษาเป็นชุมชนการเรียนรู้ที่ทุกคนรับผิดชอบต่อการพัฒนาผู้เรียนที่ทุกคนจะต้องมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared values and vision) ร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective responsibility for students learning) การสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ (Reflective professional inquiry) และการรวมพลัง สร้างความร่วมมือของทุกฝ่าย (Collaboration) กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางส่งเสริมให้มีการอบรม "ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" ให้แก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ แนวคิดของการอบรม PLC คือ การนำครูมาอยู่รวมกัน เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้กันระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพให้ก้าวหน้าและทันสมัย

ดังนั้นแนวคิดการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูที่สำนักงานคุรุสภาดำเนินการในครั้งนี้จึงอยู่ บนฐานคิด "การเรียนรู้จากตัวแบบโดยมีครูพี่เลี้ยงเป็นแบบอย่างที่ดี" โดยเฉพาะนักศึกษาครูที่ต้องออกไป ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน ซึ่งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตลอดระยะเวลา 1 ปีนั้นนับเป็นโอกาสดี ที่ครูประจำการที่เป็นครูที่มีประสบการณ์และพร้อมจะเป็น "ครูพี่เลี้ยง" ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือแม้กระทั่งครูผู้ช่วยที่กำลังปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษาก็จะได้เรียนรู้จากครูต้นแบบหรือครูพี่เลี้ยงที่เป็นแบบอย่างของครูที่ดีอีกด้วย นอกจากนั้นยังมี "อาจารย์นิเทศ" จากวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ที่จะต้องเดินทางไปสังเกตการสอนของลูกศิษย์ในห้องเรียนจริงที่โรงเรียน ดังนั้น การทำงานร่วมกันระหว่าง ครูผู้ช่วย ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ นักศึกษาครู ผู้บริหารโรงเรียน และคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้นำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาเป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาทั้งทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ ของวิชาชีพครูโดยมีการเรียนรู้จากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ ที่จะต้องปฏิบัติตนและสะท้อนภาพออกมาให้เห็นเป็นแบบอย่างที่ดี (Role model แก่นักศึกษาครู ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพและครูผู้ช่วยที่กำลังปฏิบัติการสอนอยู่ รวมเป็นทีมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย จึงได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเรื่องการพัฒนากรอบแบบการจัดการจัดการกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ภายใต้แนวคิดของสำนักงานคุรุสภา โดยมุ่งหมายว่าจะเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาจรรยาบรรณของวิชาชีพครูให้เกิดขึ้นกับครูพี่เลี้ยงที่เป็นครู

ประจำการอยู่แล้วหรือครูผู้ช่วยที่กำลังปฏิบัติการสอนอยู่ และจะมีผลสะท้อน ไปถึงนักศึกษาครูที่ ประสงค์จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูต่อไปในอนาคต

2.7.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :PLC) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC: Professional Learning Community) มีพื้นฐานแนวคิดมาจากภาคธุรกิจเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ (Thompson, Gregg, & Niska, 2004) เป็นการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มา ประยุกต์โดยอธิบายว่า การอุปมาที่ เปรียบเทียบให้โรงเรียนเป็น "องค์กร" นั้น น่าจะไม่เหมาะสมและถูกต้อง แท้จริงแล้วโรงเรียน มีความ เป็น "ชุมชน" มากกว่าความเป็น องค์กร ซึ่งความเป็น "องค์กร" กับ "ชุมชน" มีความแตกต่างกันที่ความ เป็นชุมชน จะยึดโยงภายในต่อกันด้วย ค่านิยม แนวคิด และความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็น สมาชิก ซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับ "ความเป็น องค์กร" ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในลักษณะ ที่ยึดตามระดับลดหลั่นกันลงมา มีกลไกการควบคุมและ มีโครงสร้างแบบตึงตัวที่เต็มไปด้วย กฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อำนาจเป็นหลัก ในขณะที่ "ชุมชน" จะใช้อิทธิพลที่เกิดจากการมี ค่านิยม และวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพ มีความเป็นกัลยาณมิตร เชิงวิชาการ และยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แบบผนึกกำลังกันในการ ปฏิบัติงานที่มุ่งสู่ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ "องค์กร" ยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่างขึ้น เช่น ลดความเป็นกันเองต่อกันลงมีความเป็นราชการมากขึ้น และถูกควบคุมจากภายนอก ให้ต้อง รักษาสถานภาพเดิมของหน่วยงานไว้จึงเห็นว่าถ้ามองโรงเรียนในฐานะแบบองค์กรดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้โรงเรียนมีความเป็นแบบทางการสร้างความรู้สึกระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้นมีกลไกที่บังคับ ควบคุมมากมายและมักมีจุดเน้นในเรื่องที่เป็นงานด้านเทคนิคเป็นหลักในทางตรงข้ามถ้ายอมรับว่า โรงเรียนมี ฐานะแบบที่เป็นชุมชนแล้วบรรยากาศที่ตามมาก็คือสมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วย วัตถุประสงค์ร่วม มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนม และเกิดการร่วมสร้างบรรยากาศที่ทุกคน แสดงออกถึง ความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยเหลือสวัสดิภาพร่วมกัน (Sergiovanni, 1994) โดยที่ใส่ ใจร่วมกันถึง การเรียนรู้และความรับผิดชอบหลักร่วมกันของชุมชนนั้นคือพัฒนาการเรียนรู้ของ ผู้เรียน

ด้านความสำคัญของ PLC จากผลการวิจัยโดยของ Hord (1997) ที่ยืนยันว่าการ ดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนจากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC โดยใช้คำถามว่า

โรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งมีผลสรุป 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอน พบว่า PLC ส่งผลต่อครูผู้สอน กล่าวคือลดความรู้สึกละเลย งานสอนของครูเพิ่มความรู้สึกรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขันจนเกิดความรู้สึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ถือเป็น "พลังการเรียนรู้" ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอน ในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือ มีการค้นพบความรู้และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอน และตัวผู้เรียน ซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจ รวมถึงความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉาน ยิ่งขึ้นจนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้ง การรับทราบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้นส่งผลดีต่อ การปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ซึ่งเป็นทั้งคุณค่าและขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นที่สำคัญ คือยังสามารถลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนแบบเก่ายังพบว่ามี ความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการ จัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ ลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัด และรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 ผลดีต่อผู้เรียน พบว่า PLC ส่งผลต่อผู้เรียน กล่าวคือ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับโรงเรียน แบบเก่า สุดท้าย คือ มีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลัง ไม่เหมือนกันและลดลงชัดเจน

สรุปคือ PLC มีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับ องค์กรที่มุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับตัวต่อกระแส การเปลี่ยนแปลง ของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ และปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกัน ในทางวิชาชีพที่มีหน้างานสำคัญ คือความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันเป็นสำคัญ จากการศึกษาหลายโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการในรูปแบบ PLC พบว่าเกิดผลดีทั้งวิชาชีพครูและผู้เรียนที่มุ่งพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา PLC ในระดับสถานศึกษา หรือระดับผู้ประกอบวิชาชีพ

นำเสนอเป็นองค์ประกอบ ของ PLC ที่มาจากข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์จาก

เอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศนำเสนอเป็น 6 องค์ประกอบของ PLC ในบริบทสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วมทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุน ชุมชนนำเสนอ จากการสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ และรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน (Sergiovanni, 1994) คือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน (Hord, 1997) อาจเป็นการมองเริ่ม จากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มี วิสัยทัศน์ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือ การมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ (4 Shared) มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1. การเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) จากภาพความเชื่อมโยงให้เห็นภาพ ความสำเร็จร่วมกันถึงทิศทางสำคัญของการทำงานแบบมอง "เห็นภาพเดียวกัน" (Hord, 1997; Hargreaves, 2003)

2. เป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมาย ปลายทาง ระหว่างทางและเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนที่ สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงให้เห็นถึง ทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญคือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Hargreaves, 2003; Schmoker, 2004; DuFour, 2006)

3. คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเห็นทั้งภาพเป้าหมาย และที่สำคัญเมื่อเห็นภาพ ความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง และของงานจนเชื่อมโยง เป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนัก รู้ของสมาชิกใน PLC จนเกิดเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน ร่วมกัน หลอมรวมเป็น "คุณค่าร่วม" ซึ่งเป็นชุมพลสำคัญที่จะเกิดพลังในการไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ ทางวิชาชีพร่วมกัน (Hord, 1997; DuFour, 2006; Hargreaves, 2003)

4. ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้ของครูในหลายๆ ภารกิจ สิ่งสำคัญคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้ ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ (Hord, 1997 โดยการเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ ร่วมกันของครู (Louis & Kruse, 1995; Sense, 2000; DuFour, 2006)

องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมี

วิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Louis, Kruse, & Marks, 1996) การเรียนรู้ของทีม และการเรียนรู้ของครู บนพื้นฐานงานที่มี ลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกันและการรับผิดชอบร่วมกัน จากสถานการณ์ ที่งานจริงถือเป็นโจทย์ร่วม (Hargreaves, 2003; Stol & Louis, 2007) ให้เห็นและรู้เหตุปัจจัย กลไก ในการ ทำงานซึ่งกันและกัน แบบละวางตัวตนให้มากที่สุด (There's no I in team) (DuFour, 2006) จนเห็นและรู้ ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกัน ในการทำงานจนเกิดประสบการณ์ หรือความสามารถในการทำงานและพลังในการร่วมเรียนรู้ร่วมพัฒนามาบนพื้นฐานของพันธะร่วมกันที่เน้น ความสมัครใจ และการสื่อสารที่มีคุณภาพบนพื้นฐานการรับฟังและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม การที่ PLC เน้นการขับเคลื่อน ด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจที่ช่วยให้ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกัน ด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ต่อเนื่องนั้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายใน นั่นคือ การเป็นกัลยาณมิตรทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกัน จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่ มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว (Sergiovanni, 1994; Fullan, 1999) ซึ่งรูปแบบของทีมจะมีเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ หรือพันธกิจในการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วม สอน ทีมเรียนรู้ และกลุ่มเรียนรู้ เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2554; Olivier & Hipp, 2006; Little & McLaughlin, 1993)

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมใน PLC มีนัยสำคัญ 2 ลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกัน ให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน รายละเอียดดังนี้

1. ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วมเป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน

PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ (Kotter & Cohen, 2002) จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำ ในตนเองและเป็นผู้ร่วมขับเคลื่อน PLC ได้โดยมี ผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้ และใส่ใจ ให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุกๆ คน (Olivier & Hipp, 2006) จนเป็นแบบที่มีพลังเหนียวแน่นให้ ผู้ร่วมงาน มีแรงบันดาลใจและมีความสุขกับการทำงานด้วยกันอย่างวิสัยทัศน์ร่วม (Hargreaves, 2003) รวมถึงการนำ แบบไม่นำ โดยทำหน้าที่ผู้สนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกเติบโตด้วยการสร้างความเป็นผู้นำร่วม ผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมดังกล่าว ควรมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของผู้อื่น ได้การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแล ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน การโค้ชผู้ร่วมงานได้

การสร้างมโนทัศน์ การวิสัยทัศน์การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเท ต่อการเติบโตของผู้อื่น เป็นต้น (Thompson, Gregg, & Niska, 2004)

2. ภาวะผู้นำร่วมกันเป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจ ซึ่งกันและกันให้สมาชิก มีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็น "ผู้นำร่วมของครู" (Hargreaves, 2003) ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครูโดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ หรือครูทำหน้าที่เป็นประธาน "เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่ "กรรม" หรือ ผู้ถูกกระทำ และผู้ถูกให้กระทำ (วิจารณ์ พานิช, 2554) ซึ่งผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถ แสดงออกด้วย ความเต็มใจ อิสระปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพ ในวิชาชีพ แต่ยึดถือปฏิบัติ ร่วมกันใน PLC นั่นคือ "อำนาจทางวิชาชีพ" (Hargreaves, 2003) เป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกันหรือกำหนดร่วมกันเพื่อยึดถือเป็นแนวทางร่วมกันของผู้ประกอบ วิชาชีพครูทั้งหลายใน PLC (Thompson et al., 2004)

สรุปคือ ภาวะผู้นำร่วมดังที่กล่าวมา มีหัวใจสำคัญ คือ นำการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของแต่ละคน ทั้งสมาชิก และผู้นำโดยตำแหน่งเมื่อใดที่บุคคลนั้น เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาชีพและชีวิตจนเกิดพลังการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อ ความสุขในวิชาชีพของตนเอง และผู้อื่น ภาวะผู้นำร่วมจะเกิดผลต่อความเป็น PLC

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญการเรียนรู้ บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงาน ที่ลงมือปฏิบัติจริง ร่วมกันของสมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่าการอบรมจากหน่วยงานภายนอก อ้างถึงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิดกรวย ประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยัน อย่างสอดคล้อง ว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด ด้วยบริบท PLC ที่มีการ ทำงานร่วมกันเป็นทีม (Sergiovanni, 1994) จึงทำให้ การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ (Dufour, 2006) ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึกไม่โดดเดี่ยว คอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ สุนทรียะสนทนา การเรียนรู้สืบเสาะแสวงหาการสร้างมโนทัศน์ริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ๆ การคิดเชิงระบบ การ สร้างองค์ความรู้

การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมอง และ การจัดการความรู้ เป็นต้น (สุรพล ธรรมร่มดี และคณะ, 2553, Stol & Louis, 2007)

2. การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง จากข้างใน หรือ วุฒิภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยสำคัญ คือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอน หรือจัดการเรียนรู้โดยยึด การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของ สมาชิกในชุมชน (Hargreaves, 2003) ที่ต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟังการใคร่ครวญ เป็นต้น จิตที่สามารถเรียนรู้และเป็นครู ได้อย่างแท้จริงนั้นจะเป็นจิตที่เต็มไปด้วยความรักความเมตตา การ กรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ และการฝึกสติ เป็นต้น (สุรพล ธรรมร่มดี และคณะ, 2553)

สรุปการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC นั้นมีหัวใจสำคัญคือการเรียนรู้ร่วมกัน อย่างมีความสุขของทีมเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองและวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) กลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน ในชุมชน มีคุณลักษณะคือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบ "วัฒนธรรมแบบเปิดเผย" ที่ทุกคน มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึก ปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวก ต่อการศึกษาและผู้เรียนสอดคล้องกับ Sergiovanni(1994) ที่ ว่า PLC เป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน ใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน ทำให้ลดความโดดเดี่ยว ระหว่าง ปฏิบัติงานสอนของครู เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพ และชีวิตมีความศรัทธาร่วม อยู่ร่วมกันแบบ "สังฆะ" ถือศีล หรือ หลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุทิตาอุเบกขา เป็นชุมชนที่ยึดหลักวินัยเชิงบวก เชื่อมโยงการพัฒนา PLC ไปกับวิถีชีวิตตนเองและวิถีชีวิตชุมชน อันเป็นพื้นฐานสำคัญ ของ สังคมฐานการพึ่งพาตนเอง (สุรพล ธรรมร่มดีและคณะ, 2553) มีบรรยากาศของ "วัฒนธรรมแบบเปิดเผย" ทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถี แห่งอิสรภาพ ยึดความสามารถ และสร้างพื้นที่ปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน (Boyd, 1992) ดังกล่าวนี สามารถ ขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์ กับชุมชน

ต่อไป

องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) โครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะ ดังนี้ ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ หันมาใช้ วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่อง และ มุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมี โครงสร้างองค์การแบบไม่รวม ศูนย์ (Sergiovanni, 1994) หรือ โครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครู ผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบ ทีมงาน เป็นหลัก (Hord, 1997) การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศและอื่น ๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบท ของ แต่ละชุมชน (Boyd, 1992) โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สุรพล ธรรมรัตน์และคณะ, 2553) มีรูปแบบการ สื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่ อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชนเน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยก และ มีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ (Eastwood & Louis, 1992)

สรุปทั้ง 6 องค์ประกอบของ PLC ในบริบท สถานศึกษา กล่าวคือ เอกลักษณ์สำคัญของความเป็น PLC แสดงให้เห็นว่าความเป็น PLC จะทำให้ความเป็น "องค์กร" หรือ "โรงเรียน" มีความหมายที่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ PLC ด้วยกลยุทธ์การสร้างความร่วมมือที่ยึดเหนี่ยวกันด้วยวิสัยทัศน์ร่วม มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และชุมชนกัลยาณมิตร แสดงถึงการ รวมพลังของครูและนักการศึกษา ที่เป็นผู้นำร่วมกันทำงานร่วมกัน แบบทีมร่วมแรงร่วมใจ มุ่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพภายใต้โครงสร้างอำนาจทางวิชาชีพของตนได้ตลอดเวลา ครูเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างแรงบันดาลใจ ต่อการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนต่อไป

3. การนำกระบวนการ PLC ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะขาดมิได้ ก็คือจะต้องมี "ชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional Community" เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้น เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพครูของโรงเรียน เกี่ยวกับเรื่องการให้ความ ดูแลและพุดถึงการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของโรงเรียนและเนื่องจาก ครูส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตนดังนั้น การมี "ชุมชนแห่งวิชาชีพ" เกิดขึ้นในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าว เพราะทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของครู (เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกอื่นๆ ของชุมชน เป็นต้น)แต่แน่นอนว่า เหตุการณ์

ทำนองนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อต้องมีการเปลี่ยนด้านโครงสร้างของโรงเรียนตลอดจนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียนอีกด้วย โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในโรงเรียนควรประกอบด้วย 1) การมีโอกาสนาโครครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน 2) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยว (DE privatization) ในงานสอนของครู 3) การรวมกลุ่ม เพื่อเน้นเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน 4) การร่วมมือร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา 5) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (Shared values and norms) ดังจะกล่าวในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. กิจกรรมที่จำเป็นต่อความเป็นชุมชนแห่งวิชาชีพในสถานศึกษา

1) การมีโอกาสนาโครครวญ (Reflective dialogue) ระหว่าง

กันซึ่งเป็นการนำเอาประเด็น ปัญหาที่พบเห็น จากการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูขึ้นมาพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ช่วยให้ แต่ละคนได้วิเคราะห์และสะท้อนมุมมองของตนในประเด็นนั้น ต่อกลุ่มเพื่อนร่วมงานทำให้ทุกคนได้มีโอกาส เกิดการเรียนรู้ และได้ข้อสรุปต่อปัญหาจากหลากหลาย มุมมองยิ่งขึ้น บรรยากาศเช่นนี้ก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจกันในหมู่ครูผู้สอน เพื่อช่วยกันปรับปรุง ด้านการเรียนการสอนให้มีผลดียิ่งขึ้น แต่กิจกรรมนี้จะสำเร็จราบรื่นได้ก็ต่อเมื่อแต่ละคนต้องยอมเปิด ใจกว้าง รับฟังการประเมินจากเพื่อนร่วมกลุ่มระหว่างการสนทนาเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว

2) การลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู (DE

privatization of instructional practices) เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู กล่าวคือ ครูมีโอกาสแสดงบทบาททั้งเป็น ผู้ให้ข้อมูลและได้แสดงบทบาทการเป็นที่ปรึกษา (Advisor) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) หรืออาจเป็น ผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) ก็ได้ ในระหว่างที่ให้ความช่วยเหลือ เพื่อนด้วยกัน ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า วิชาชีพครูแตกต่างกับวิชาชีพอื่นตรงที่ ผู้ปฏิบัติมักทำงาน ในลักษณะโดดเดี่ยวตามลำพัง ซึ่งเป็นผลให้ครู ไม่สามารถที่จะเรียนรู้จากผู้อื่นได้ และขาดประโยชน์ที่จะได้รับผลการวิเคราะห์และการให้ข้อมูลย้อนกลับด้าน การสอนจากผู้อื่นที่มีต่องานสอนของตน ด้วยเหตุนี้ถ้าผู้นำสถานศึกษาต้องการให้เกิดกิจกรรมการเสวนา โครครวญระหว่างครูขึ้น ก็จำเป็นต้อง พิจารณาให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการโดดเดี่ยวในการสอนของครู ให้ได้เสียก่อน

3) รวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน (Collective

focus on student learning) เป็นกิจกรรมที่ดีมากแต่ยุ่งยากตรงประเด็นให้ครูเกิด "จุดมุ่งเน้น" อย่างไรก็ตาม ถ้าถือว่าการมีชุมชนแห่งวิชาชีพคือ ลักษณะสำคัญของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ที่มี เจตจำนงมุ่งสร้างผลลัพธ์คือการ เรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นแล้ว ก็ต้องให้ความสำคัญอันดับแรกกับ กิจกรรมที่สร้างความองกามของผู้เรียน ซึ่งค่อนข้างยากลำบากอยู่ไม่น้อย ด้วยเหตุนี้ การที่ชุมชนแห่ง วิชาชีพมีกิจกรรมให้ครูได้มาเสวนาโครครวญ (Reflective dialogue) เพื่ออภิปรายและวิเคราะห์ด้าน

หลักสูตร และกลยุทธ์ด้านการสอนของครู ซึ่งแม้จะใช้เวลามากก็ตาม แต่ทั้งหลายทั้งปวงก็เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ผลดียิ่งขึ้นและเพื่อที่จะเป็นจุดเริ่มต้น ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้สามารถ เรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-starting learners) ได้ต่อไป

4) สร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration starts)

เมื่อครูหลุดพ้นจากสภาพการทำงานแบบโดดเดี่ยว และสามารถแสวงหาความเชี่ยวชาญ จาก เพื่อนคนอื่นที่อยู่ในชุมชนวิชาชีพของตนได้แล้วก็ตาม แต่ความเป็นมืออาชีพของครูก็อาจไม่สามารถ บรรลุ ได้ถ้าครูยังขาดการปรับปรุง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ดังนั้น ความร่วมมือ ร่วมใจทางวิชาชีพ ต่อกันของครูจะก่อให้เกิดพลังในการร่วมวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการอันซับซ้อนของผู้เรียนแต่ละคนได้บรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจกันนี้จะช่วยเสริมการปฏิบัติงาน ประจำวันของครูแต่ละคนได้อย่างถาวร

5) ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านค่านิยม และปทัสถานร่วม

(Shared values and norms เมื่อบุคคลต่างๆ ในวิชาชีพทั้งครูผู้สอน ครูแนะแนว ครูนิเทศ และ ผู้บริหารมาร่วมกันประชุมกันแห่งวิชาชีพแล้ว ในประเด็นนี้ (Sergiovanni, 1992) เห็นว่า การสร้าง ค่านิยมและปทัสถานร่วมกันของคนในวิชาชีพที่อยู่ในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ดังกล่าว ด้วยความเป็น มืออาชีพของบุคคลเหล่านี้จะพัฒนาสิ่งที่เรียกว่า อำนาจ เชิงคุณธรรม (Moral authority) ขึ้นเป็น แนวทางของการอยู่ร่วมกันแทนที่การใช้อำนาจเชิงกฎหมาย หรืออำนาจโดยตำแหน่ง (Position authority) ซึ่งไม่เหมาะสมกับชุมชนแห่งวิชาชีพนัก

2. ความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างใหม่ของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ให้

สามารถรองรับการเกิดชุมชน แห่งวิชาชีพ เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ถูกออกแบบโครงสร้างเป็นแบบ ราชการ (Bureaucratic organization) ที่มีสายงานบังคับบัญชาด้วยอำนาจโดยตำแหน่งที่ลดหลั่น ตามลำดับลงมา กล่าวคือ มีกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง มากมายที่ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มี ลักษณะตึงตัวและใช้ได้ดีในอดีตที่เป็นโลกยุคอุตสาหกรรม แต่กลับเป็นอุปสรรคสำคัญในโลกแห่งยุค เศรษฐกิจฐานความรู้ที่ต้องการมีโครงสร้างองค์การ ที่ยืดหยุ่นคล่องตัวได้สูง พร้อมทั้งจะรองรับต่อการ เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมากมายตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความเป็นไปได้ ของชุมชนแห่ง วิชาชีพที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียนได้นั้น โครงสร้างองค์การของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องได้รับ การปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ประเด็นต่อไปนี้ (Louis et al., 1994)

1) การกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการพบปะอภิปราย (Time to

meet and discuss) มีผลการวิจัยเรื่องความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนและครูผู้สอน ชี้ชัดว่า การ จัดสรรเวลา พิเศษเพื่อให้ครูได้ปรึกษาหารือระหว่างกันเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะปกติของ การจัดชั่วโมงสอน เมื่อหมดการสอนแต่ละคาบเวลา ครูจะต้องเคลื่อนย้ายการสอนจากห้องหนึ่งไปอีก

ห้องหนึ่งตลอดเวลา จึงไม่มีโอกาสที่ครูจะได้พบปะเพื่อแสวงหาความร่วมมือทางวิชาชีพซึ่งกันและกันได้ ทั้งที่ครูเหล่านี้จำเป็นต้องร่วมกันพิจารณาหากลยุทธ์ใหม่ๆ ด้านการสอน ที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้การจัดตารางเวลาที่วางตรงกันเพื่อให้ครูได้ปฏิสัมพันธ์ จึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นถ้าต้องการให้ความร่วมมือร่วมใจของครูเกิดขึ้น

2) การกำหนดขนาดของชั้นเรียน (Class Size) มีผลงานวิจัยระบุ

ว่า ถ้าจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนน้อยลงได้เท่าไรก็ยิ่งเพิ่มประสิทธิผลของ การเรียนรู้ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในห้องเรียนที่มีครูเพียงหนึ่งคนนั้น ครูสามารถที่จะดูแลนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในจำนวนที่จำกัด แม้ว่าจะไม่สามารถกำหนดจำนวนนักเรียนที่เหมาะสมแน่นอน แต่การขยายจำนวน นักเรียนต่อชั้นมากขึ้น ย่อมเพิ่มภาระและความยากลำบากแก่ครูที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

3) การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่ครู และการให้อิสระแก่

โรงเรียน (Teacher empowerment and school autonomy) การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่ครูเป็นปัจจัยที่จำเป็นเนื่องจากช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบ การปฏิบัติงานในชั้นเรียนที่ตนรับผิดชอบได้ดีขึ้น การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่ครู ยังสอดคล้องกับแนวทางบริหารจัดการร่วม (Shared governance) ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญของโรงเรียนแห่งการ เรียนรู้ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนแต่ละแห่งของเขตพื้นที่การศึกษาก็ควรมีความอิสระ (Autonomy) อย่าง เพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้เขต พื้นที่การศึกษาจึงควรร่วมกับโรงเรียนต่าง ๆ ในการจัดทำวิสัยทัศน์เป้าหมาย และวัตถุประสงค์รวมแบบกว้างของเขตพื้นที่การศึกษา จากนั้นจึงให้อิสระแต่ละโรงเรียนไปจัดทำรายละเอียดที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของครูผู้สอน และผู้นำสถานศึกษาแต่ละแห่ง ที่จะริเริ่ม สิ่งใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนักเรียนของตน ในเรื่องนี้นักการศึกษาส่วนใหญ่เชื่อว่า ไม่มีวิธีสอนใดหรือวิธี บริหารจัดการใดที่ดีที่สุดแต่พบว่า จากการใช้เทคนิควิธีในการเสวนาไคร่ครวน (Reflective dialogue) การทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) และการสร้างปทัสฐานและค่านิยมร่วม (Shared norms and values)แล้วจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการรับมืออำนาจความรับผิดชอบของครูต่อการ ปฏิบัติงานได้ดีขึ้นเช่นเดียวกับการให้อิสระแก่นักเรียนหรือที่เรียกว่า "การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานหรือ Site- based management" เพื่อความอิสระในการตัดสินใจต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เองนั้นเป็นมาตรการที่ควรได้ระบุชัดเจนในกรอบนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ได้หมายความว่าต้องให้อิสระ แก่โรงเรียนและครูโดยสิ้นเชิง แต่ควรจัดทำเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันที่อยู่ภายใต้กรอบนโยบายรวมของเขตพื้นที่ การศึกษา และขึ้นอยู่กับขีดระดับความสามารถของครูในแต่ละโรงเรียนที่จะสามารถสนองตอบและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีเพียงไรด้วย

3. เงื่อนไขด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร (Professional community Culture) วัฒนธรรมองค์กรเป็นระบบความเชื่อที่สมาชิกขององค์กรยึดถือร่วมกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าครูผู้สอนทุกคนและผู้นำของโรงเรียนมีความเชื่อว่า "มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพเพียงพอที่จะเรียนรู้ได้" ความเชื่อเช่นนี้ จะทำให้สมาชิกของโรงเรียนพยายามที่จะสร้างสภาพแวดล้อมและแสวงหาวิธีการเรียนการสอนใหม่ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนได้สูงสุด เป็นต้น ในชุมชนแห่งวิชาชีพก็เช่นกัน สมาชิกแต่ละคนจะยึดเหนี่ยวต่อกันด้วยระบบค่านิยม ความเชื่อและปทัสถานร่วมกัน ให้เกิดการดำรงอยู่ของชุมชนแห่งวิชาชีพของตน อย่างไรก็ตาม มีวัฒนธรรมองค์กรแบบเดิมหลายประการที่ควรได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม ต่อการเป็นชุมชนแห่งวิชาชีพ ได้แก่

1) ลดความเป็นองค์กรที่ยึด "วัฒนธรรมแบบราชการ หรือ Bureaucratic culture" ที่ใช้กฎระเบียบคำสั่งต่าง ๆ แบบตั้งตัวในการปฏิบัติงาน และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติงานไปสู่การเน้น "วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการหรือ Collegial Culture" ซึ่งเน้นวิธีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิก ที่ยึดถือค่านิยมเชิงคุณธรรมจริยธรรม (Moral and ethical cultures) เช่น การเอื้ออาทร ห่วงใย ช่วยเหลือและร่วมมือต่อกันในการปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิตประจำวันของสมาชิก เป็นต้น

2) สร้างเสริมวัฒนธรรมแห่ง "ความไว้วางใจ (Trust) และความนับถือ (Respect)" ต่อกัน ในมวลหมู่สมาชิกของชมรมแห่งวิชาชีพ กล่าวคือ ความนับถือ หมายถึง การรู้จักให้เกียรติและยอมรับ ในความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้อื่น ส่วนความไว้วางใจ หมายถึง ระดับคุณภาพของ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของมวลสมาชิก ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นผลที่มาจากการที่สมาชิก ได้มีกิจกรรมการเสวนาอย่างใคร่ครวญ (Reflective dialogue) และการร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ระหว่างกัน ดังนั้น การสร้างความไว้วางใจและความนับถือต่อกันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้าง สัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิก โดยแนวคิดดังกล่าวนี้สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ทั้งหลาย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกของ หน่วยงานทั้งหลายที่เป็นชุมชนแวดล้อมของโรงเรียน เป็นต้น โดยที่บุคคลเหล่านี้ให้การยอมรับว่า การศึกษา และการเรียนรู้เป็นความรับผิดชอบร่วมของทุกๆ คนในชุมชน

3) การสร้างวัฒนธรรมการใช้ทักษะด้านการคิดและใช้สติปัญญาเป็นฐาน (A Cognitive skill base) วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) ที่ต้องใช้ความรู้ การคิดและการใช้สติปัญญาเป็นเครื่องมือ สำคัญในการประกอบวิชาชีพ ครูผู้สอนจึงต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ต้องเป็น Lifelong learner และต้องเป็นผู้เรียนรู้ร่วมกับนักเรียนที่ตนทำการสอน ด้วย

เหตุนี้วัฒนธรรมเชิงความคิดของครูที่ต้องปรับปรุงใหม่ ก็คือ เปลี่ยนความเชื่อที่ว่า ตนเป็นผู้ทำการสอน (Teaching) ไปเป็นผู้เรียนรู้(Learning) แทน จึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้จัดสรรประสบการณ์ การเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้กับผู้เรียนพร้อมทั้งพยายามสร้างความตระหนัก ให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบในการเฝ้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ เนื่องด้วยเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตน

4) สร้างวัฒนธรรมการขอริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Openness to innovation) ในชุมชน แห่งวิชาชีพสมาชิกทุกคนต้องส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการค้นคว้าและริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะต้องเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่ (Knowledge creation) กล่าวคือ ครูผู้สอนจะต้องได้รับการ สนับสนุนในการออกแบบการสอนใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับภาวะแวดล้อมที่ข้อมูลสารสนเทศเกิดขึ้นมากมาย อย่างรวดเร็ว ต้องค้นหาว่าจะมีวิธีการเรียนรู้ได้ดีที่สุดในภาวะเช่นนี้ได้อย่างไรข้อมูลสารสนเทศที่เกิดขึ้น มากมายจะส่งผลกระทบต่อหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นกันได้อย่างไร การที่จะทำให้สมาชิกเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ได้นั้นผู้นำองค์กรจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรม การกล้าเสี่ยง (Taking risks) ขอทดลอง(Experiment) เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้สมาชิกของชุมชนแห่งวิชาชีพต้องไม่ถือว่าความผิดพลาดที่ได้จากการทดลองคือความล้มเหลว แต่ต้องถือว่าข้อผิดพลาดที่ได้ดังกล่าวเป็นโอกาสดีที่จะได้เกิดการเรียนรู้ใหม่เพิ่มเติมและ "ถือว่าผิดเป็นครู" ไม่เป็นเรื่อง ที่ควรตำหนิ แต่เป็นเรื่องที่ควรสนับสนุนให้กำลังใจเพื่อจะได้ค้นหาคำตอบที่เหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ควรปรับปรุงระบบเน้นการให้ความสำคัญความชอบแก่สมาชิกที่ขอทดลองค้นคว้าหานวัตกรรมและริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ ให้แก่โรงเรียนอีกด้วย

5) ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้นำ (Supportive leadership) การที่ครูผู้สอนและผู้นำสถานศึกษาได้ทำงานร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแล้ว ก็มีคำถามตามมาว่า แล้วจะเพิ่มจำนวนโรงเรียนที่มีชุมชนดังกล่าวให้มากขึ้นได้อย่างไร กระบวนทัศน์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนไปบ่งชี้ว่า ทั้งบรรดาครูผู้สอนทั้งหลายและสาธารณชน จำเป็นต้องร่วมกันกำหนดบทบาทใหม่ที่เหมาะสมของครู โดยต้องทบทวนที่ต้องให้ครูใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่หน้าชั้นเรียน และ อยู่กับนักเรียนตลอดเวลา นั้น ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องการใช้เวลาของครูผู้สอนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกปรากฏผลออกมาชัดเจนว่า ในหลายประเทศ เช่น ในญี่ปุ่น พบว่าครูมีชั่วโมงสอนน้อยลง และมีโอกาสได้ใช้ เวลาที่เหลือส่วนใหญ่ไปกับการจัดทำแผนเตรียมการสอน การประชุมปรึกษาหารือกับเพื่อนร่วมงาน การให้คำปรึกษาและทำงานกับนักเรียนเป็นรายบุคคล การแวะเยี่ยมชั้นเรียนอื่นเพื่อสังเกตการณ์เรียนการสอน และการได้ใช้เวลาไปเพื่อกิจกรรมต่างๆ ด้านการพัฒนาวิชาชีพของครูมากขึ้น (Darling-ammond, 1994,1996) เป็นต้น การที่จะให้การเปลี่ยนแปลง

ดังกล่าวเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และให้มุมมองใหม่ ต่อสาธารณชน และวงการวิชาชีพครูที่ต้องเน้นและเห็นคุณค่าของความจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพยิ่งขึ้น ถ้าหากต้องการคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ดังที่มีผู้กล่าวว่า "ครูต้องเป็นบุคคลแรกที่ต้องเป็นนักเรียน (Teacher are the first Learners) โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนสูงตามไปด้วย นั่นคือความปรารถนาใฝ่ฝันของบุคคลฝ่ายที่มีโอกาสปฏิเสธได้

ขั้นตอนการนำ PLC ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

1. การรวมกลุ่ม PLC รวมกลุ่มครูที่มีปัญหา/ความต้องการ เดียวกัน เช่นครูกลุ่มสาระเดียวกัน ครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน เป็นต้น

2. ค้นหาปัญหา ความต้องการ

- 1) ร่วมกันเสนอปัญหา/ความต้องการ
- 2) จัดกลุ่มปัญหา
- 3) จัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน
- 4) เลือกปัญหาเพียง 1 ปัญหาโดยการพิจารณาร่วมกัน

3. ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา

- 1) เรื่องเล่าเร้าพลัง/บอกเล่าประสบการณ์ที่แก้ปัญหาได้สำเร็จ
- 2) ค้นหาตัวอย่าง/รูปแบบที่ประสบความสำเร็จ
- 3) ร่วมกันตัดสินใจเลือกรูปแบบ/วิธีการ/นวัตกรรมในการ

แก้ปัญหา

กลุ่มเลือก

4. ออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหาออกแบบกิจกรรมตามวิธีการ/นวัตกรรมที่

5. แลกเปลี่ยนเสนอแนะนำเสนอกิจกรรมการแก้ปัญหา ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์ให้ข้อเสนอแนะ

6. นำสู่การปฏิบัติ /สังเกตการสอน

- 1) นำกิจกรรมไปใช้ในการแก้ปัญหา
- 2) ผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมสังเกตในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สอน

7. สะท้อนผล

- 1) สรุปผลการนำรูปแบบ/วิธีการ ในการนำไปแก้ปัญหา

2) อภิปรายผลการแก้ปัญหา เสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

4. การนิเทศแบบร่วมมือโดยใช้การสะท้อนคิดของชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ กระบวนทัศน์ของการนิเทศแบบร่วมมือ การร่วมมือ (Collaboration) เป็นทักษะที่ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด การให้และ การรับข้อมูลป้อนกลับ รวมถึงการนำความรู้ไปประยุกต์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การร่วมมือจึงเป็นทักษะการเรียนรู้ที่ช่วยให้การเรียนรู้และการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนให้ครูได้ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นจะทำให้ครูได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การคิดไตร่ตรอง (Reflection) การยอมรับ นับถือบุคคลอื่น การชื่นชมความสำเร็จของกลุ่ม และพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนร่วมวิชาชีพได้ การนิเทศแบบร่วมมือจึงเป็นการนิเทศทางเลือกสำหรับการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการสอนและการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาและเปรียบเทียบ กระบวนทัศน์ ของการนิเทศในศตวรรษที่ 20 และ 21 พบว่า มีลักษณะสำคัญหลายประการที่ต่างกัน กล่าวคือการนิเทศในศตวรรษที่ 20 เป็นการนิเทศที่เน้นการชี้นำ (Directing) การประเมินผล (Evaluation) การควบคุม (Controlling) การฝึกอบรม (Giving training) การนำวิธีการต่างๆ มาใช้ (Implementing Procedures) และการถ่ายทอดข้อมูลและความรู้ (Relaying Information) ของผู้นิเทศ ส่วนการนิเทศในศตวรรษที่ 21 เป็นการนิเทศที่เน้นการร่วมมือกัน (Coordinating) การชี้แนะ (Coaching) การช่วยเหลือ (Supporting) การเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ (Sharing learning) การสร้างวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ (Reinventing Work) และการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ (Sharing Information) จะเห็นได้ว่าการนิเทศในศตวรรษที่ 21 ผู้นิเทศจำเป็นต้องใช้ความสัมพันธ์แบบร่วมมือ (Collaborative Relationships) การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (Participatory Decision Making) การฟังและการปฏิบัติเพื่อสะท้อนคิด (Reflective Listening and Practice) (Sullivan & Glanz, 2000) ผู้เขียนเชื่อว่าการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการนิเทศ จะช่วยให้ การนิเทศตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานและพัฒนาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ได้ว่าการนิเทศแบบร่วมมือโดยใช้การสะท้อนคิดของชุมชนแห่งการเรียนรู้

5. กระบวนการนิเทศแบบร่วมมือโดยใช้การสะท้อนคิดของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ความหมายของการนิเทศแบบร่วมมือโดยใช้การสะท้อนคิดของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในที่นี้ เป็นการนิยามจากการศึกษาความหมายของการสะท้อนคิด (Schon, 1987; Knowles, Cole & Press Wood, 1994; Johns, 2000) และความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ สรุปได้ว่าการนิเทศแบบร่วมมือโดยใช้การสะท้อนคิดของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เป็นการนิเทศที่ใช้กระบวนการทำงานร่วมกัน อย่างต่อเนื่องของครูและนักการศึกษาในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถามและการทบทวนเชิงปฏิบัติการ โดยส่งเสริมให้ครูคิดวิเคราะห์ด้วยหลักการและเหตุผล รวมทั้งการทบทวนและสะท้อนการทำงานของตน

(Reflective Practice) เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เกิดความคิดและมุมมองใหม่ ๆ และหากวิธีในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ส่งผลให้ครูสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อให้ ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

Kition และ Todnem (1991) ได้นำเสนอกระบวนการสะท้อนคิดเป็นวงจรที่มี 3 ระยะ ประกอบด้วย

1) การสะท้อนคิดสำหรับการปฏิบัติ (Reflection for Action) เป็นการทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ทำแล้วประสบความสำเร็จ และระบุแนวทางที่จะนำไปใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานต่อไปในอนาคต

2) การสะท้อนคิดในขณะปฏิบัติ (Reflection in Action) เป็นกระบวนการที่บุคคลต้องควบคุมความ ตั้งใจและการปฏิบัติของตนเอง

3) การสะท้อนคิดหลังการปฏิบัติ (Reflection on Action) เป็นการย้อนกลับไปพิจารณาสิ่งที่ทำสำเร็จแล้ว และทบทวนเกี่ยวกับความคิด การกระทำและผลงาน เป็นการประเมินตนเอง (Self-Evaluation) และมีปฏิกิริยาตอบสนองกับการปฏิบัติด้วยตนเอง (Self-Reaction)

ซึ่ง Dunne และ Vitani (2007) ได้นำกระบวนการสะท้อนคิดดังกล่าวมาไว้ใน

กระบวนการนิเทศแบบร่วมมือ ประกอบด้วยการสนทนาเพื่อสะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้(Planning Conversation) การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศสนับสนุนให้ครูได้ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ และอธิบายหรือสาธิตเกี่ยวกับสิ่งที่จะสอน โดยผู้นิเทศใช้คำถามเพื่อให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการสอนของตนเองก่อนที่จะนำไปปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน ผู้นิเทศจำเป็นต้องช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับเป้าหมายในการสอนของตนเอง นอกจากนี้ผู้นิเทศต้องส่งเสริมให้ครูได้เห็นความ เชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมการสอน พฤติกรรมของผู้เรียนที่คาดหวัง จุดมุ่งหมายของบทเรียน และผลการเรียนรู้ที่ต้องการการดำเนินการสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศจึงจำเป็นต้องใช้คำถามเพื่อให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

- 1) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้และจุดประสงค์การ
- 2) การระบุเนื้อหาสาระและวิธีการที่จะสอน
- 3) การกำหนดกระบวนการ กิจกรรม และสื่อการเรียนการสอน

4) การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้วิธีการวัดและประเมินผล

5) การระบุประเภทของข้อมูลที่จะใช้สำหรับการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติ

การสอน

6) การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้สอนในชั้นเรียน

ระยะที่ 2 การสังเกตและการรวบรวมข้อมูลสำหรับการนิเทศ (Coaching

Observation and Data Gathering) การสังเกตและการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการนิเทศเป็น

ขั้นตอนที่ผู้นิเทศหาการสังเกตการสอน ในชั้นเรียนของครูและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ครูนำไปใช้ในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนของตนเอง ข้อมูลสำหรับการนิเทศ จะต้องเป็นข้อมูลที่ใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะที่ต้องการ และเป็นข้อมูลเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงาน และในที่นี้

ขอยกตัวอย่างวิธีการรวบรวมข้อมูลสำหรับการนิเทศ 3 วิธี ดังนี้

1. การบันทึกวาทะของครูและผู้เรียนตามที่ต้องการ (Selective Verbatim)

โดยครูและผู้นิเทศควรตกลงร่วมกันก่อนว่า ครูต้องการข้อมูลเกี่ยวกับคำพูดของครูและผู้เรียนในเรื่องใดบ้าง และเทคนิคนี้จะมี ประโยชน์อย่างยิ่งในกรณีที่ครูต้องการทบทวน ไตร่ตรองเกี่ยวกับการใช้คำถามของตนเอง ระดับการคิดของ ผู้เรียนหรือสังเกตปริมาณการพูดของครูในชั้นเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด

2. การบันทึกเสียงหรือบันทึกวีดิทัศน์ (Audio or Video Recording) อาจ

เป็นการบันทึก สิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดในชั้นเรียน การบันทึกเหตุการณ์บางส่วน หรือบันทึกเฉพาะประเด็นที่ครูต้องการทราบหรือ สนใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนของตน เช่น การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนพฤติกรรมของผู้เรียน

3. การสนทนาเพื่อสะท้อนคิด (Reflecting Conversation) การสนทนาใน

ขั้นตอนนี้เป็นการสะท้อนคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ปฏิบัติไปแล้วและเป็นการเริ่มการ สนทนาเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับครั้งต่อไป ผู้นิเทศควรสนับสนุนให้การสนทนามีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และจัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเพื่อให้ครูนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติการสอนของตนเองในการสนทนาเพื่อสะท้อนคิด ผู้นิเทศต้องใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการสอนของตน ให้ครูทบทวนและทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น วิเคราะห์สาเหตุของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและพิจารณาว่าจะนำข้อมูลที่สังเกตได้ไปใช้อย่างไร และผู้นิเทศควรสนับสนุนให้ครูใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อช่วยให้ครูได้สะท้อนคิดเกี่ยวกับการสอนของตนเอง เช่น ให้ครูสรุปและสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นขณะสอน บอกวิธีการประเมินผล เปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่วางแผนไว้ระบุผลกระทบของพฤติกรรมการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน บอกสิ่งที่จะนำไปใช้ในการวางแผน

แผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

2.7.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา
จรรยาบรรณวิชาชีพครูผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. กรอบจรรยาบรรณวิชาชีพครู จะเน้นที่ประเด็นการเสริมสร้างวินัยในตนเองของ
ครูและนักศึกษาครู รวมถึงการคำนึงถึงการส่งมอบบริการที่ดีที่สุดให้แก่ลูกศิษย์ คือ การอบรมให้
ความรู้ลูกศิษย์ด้วยจิตใจที่เปี่ยมด้วยความรัก ความเมตตา อดทนที่จะอธิบายให้ลูกศิษย์ที่อาจจะมี
ความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

2. หลักการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน(Shared values and norms)

2) การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective
focus on students learning)

3) การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ (Collaboration)

4) การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติ และการร่วมเรียนรู้ ณ บริบทจริง
(Expert advice and study visit)

5) การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection dialogue)

3. การปฏิบัติการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยใช้ Google
classroom application ที่มีบริการอยู่ในระบบ Google app for educationจัดการเรียนรู้ นั้นโดย
ข้อเสนอแนะทั้งหมด จะต้องสรุปเป็นเอกสารไว้แล้วนำเสนอให้สมาชิกในทีมทุกคน ได้รับทราบอย่าง
ทั่วถึงทุกคนด้วย โดยนำกลับไปนำเสนอในระบบ Google classroom ใน Assignment

4. การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปปฏิบัติการสอนจริงใน
ห้องเรียนโดยมีครู พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ นักศึกษาครู ผู้บริหารโรงเรียน อย่างน้อย 1 - 2 คน โดยครูพี่
เลี้ยงจะต้องไปเข้าห้องสังเกตการจัดการเรียนรู้ระหว่างการสอนจริงในชั้นเรียน รวมถึงจะต้องมีเพื่อน
หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ถ่ายทำวีดิทัศน์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วย โดยการถ่ายทำจะต้อง
ถ่ายภาพให้เห็นการปฏิบัติของนักศึกษาครู และปฏิริยานักเรียนที่สำคัญ โดยวีดิทัศน์ดังกล่าว จะต้อง
สามารถใช้เป็นตัวแทนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดของแผนนั้นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงที่
สะท้อนให้เห็นถึงการที่นักศึกษาครู มีวินัยในตนเองของครู และการส่งมอบบริการที่ดีที่สุดให้แก่ลูก
ศิษย์ หรือการปฏิบัติต่อศิษย์ด้วยความรัก ความเมตตา เสียสละ อดทน มุ่งหวังที่จะให้ศิษย์เกิดการ
เรียนรู้อย่างทั่วถึงทุกคน

5. การนำวีดิทัศน์การจัดการเรียนรู้ (วีดิทัศน์การสอนของนิสิต นักศึกษาครู ครั้งที่ 1)
นำไป Post ในระบบ YouTube หรือ นำเข้าสู่ Google drive แล้วให้นำ Link ของวีดิทัศน์ ซึ่งอาจจะ

เป็น Link YouTube หรือจากการ Share จาก Google drive มาส่งในระบบ Google classroom ที่ Assignment

6. การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน โดยพยายามตอบคำถามประเด็นต่อไปนี้ให้ได้ว่า

- 1) นักศึกษาครู กำลังจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ประเด็นอะไร และอะไรคือ สิ่งที่เป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสุดท้าย (Learning outcome)
- 2) เราทราบได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้แล้วหรือยัง

3) นักเรียนที่ยังไม่สามารถเรียนรู้หรือบรรลุตามเป้าหมายการเรียนรู้ได้นั้น นักศึกษาครูได้แสดงออกถึงความพยายาม ความเมตตา การให้การเอาใจใส่ช่วยเหลือ ทำให้นักเรียนได้ระบบปฏิบัติการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีหลักการที่นำมาบูรณาการร่วมกันในการดำเนินการ ดังนี้
เรียนรู้เพิ่มขึ้นได้อย่างไร การแสดงออกของนักศึกษาครูมีจุดที่ควรต้องปรับปรุงอย่างไรบ้าง และมีอะไรที่เป็นจุดติดอยู่แล้ว

4) นักเรียนที่สามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้แล้ว นักศึกษาครูได้แสดงออกถึงความพยายามส่งเสริมให้นักเรียนคนนั้น ได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ มากขึ้นอย่างไรบ้าง การแสดงออกของนักศึกษาครู มีจุดที่ควรต้องปรับปรุงอย่างไรบ้าง และมีอะไรที่เป็นจุดติดอยู่แล้วบ้าง การสะท้อนผลเหล่านี้สมาชิกในทีมทุกคนจะต้องร่วมกันสะท้อนผล ภายใต้หลักการแห่งวิชาชีพครู และนำเสนอการสะท้อนคิดแบบกัลยาณมิตร

7. นักศึกษาครู จะต้องทำหน้าที่รวบรวมความคิดเห็นที่สมาชิกในทีมได้ให้ความเห็นมาแล้วสรุปเป็นภาพรวมของผลการสะท้อนคิด สำหรับการดำเนินการกระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพวงรอบที่ 1

8. การดำเนินการปฏิบัติการใหม่ วงรอบที่ 2 วงรอบที่ 3 กระทำซ้ำในลักษณะเดิม โดยนำ ข้อความเห็นที่ได้มาจากสมาชิกในทีมมาเป็นข้อมูลในการออกแบบแผนการปฏิบัติการรอบใหม่ แล้วดำเนินการสู่การปฏิบัติการการสังเกตหน้างานจริง ตามบริบทจริง และมีการสะท้อนผล

2.7.4 ระบบการปฏิบัติการเพื่อการเสริมสร้างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. หลักการและกระบวนการ ปฏิบัติการเพื่อการเสริมสร้างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังภาพ

ภาพที่ 2.1 ระบบการปฏิบัติการเพื่อการเสริมสร้างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

กรอบกระบวนการพัฒนากิจกรรมแบบบูรณาการการส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียเมื่อมีการนำหลักการและกระบวนการ PLC มาพัฒนาการดำเนินงาน "คุรุสภา" ในฐานะองค์กร วิชาชีพได้เห็นความสำคัญของการปรับปรุงวิชาชีพครู โดยมุ่งพัฒนาอาจารย์พร้อมกับบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาตนเองพร้อมด้วยวิชาชีพเป็นการปรับปรุงที่เน้นให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันทำความเข้าใจและมีการพัฒนาต่อยอดด้วยระบบ E-PLC เพื่อเสริมสร้างจรรยาบรรณของวิชาชีพให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีจิตวิญญาณ ความเป็นครูอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า E-PLC เป็นแนวทางสำคัญที่คุรุสภาได้ริเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นต้นไปเพื่อมุ่งให้เกิดระบบพัฒนาวิชาชีพ ตามแนวคิด PLC และเน้น

2.8 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเป็นคุณภาพด้านกระบวนการ และผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ โดยวัดจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ทำได้ระหว่างเรียนจากการประเมินพฤติกรรม และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคน ซึ่งประสิทธิภาพมี ความคล้ายประสิทธิภาพ แต่จะพิจารณาวิธีการหรือทางเลือกใด ๆ ในแง่ความสามารถ และความสำเร็จในการให้เกิดผลลัพธ์ต่างกับประสิทธิภาพนั่นเอง

2.8.1.1 ความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนมีความจำเป็นด้วยเหตุผล 3 ประการ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) คือ

1. สำหรับหน่วยงานผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพช่วยประกันคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมากหากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว เมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดีก็ต้องผลิตหรือทำขึ้นใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้สื่อหรือชุดการสอน สื่อหรือชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนได้ดีในการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งชุดการสอนต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทนครู(อาทิในโรงเรียนครูคนเดียว) ดังนั้น ก่อนนำ

สื่อหรือชุดการสอนไปใช้ครูจึงเชื่อมั่นว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วย 3 ให้นักเรียนเกิดการเรียนจริง การทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้สื่อหรือชุดการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. สำหรับผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในสื่อหรือชุดการสอนมีความเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลาและเงินทองในการเตรียมต้นแบบ วชิรวัชร งามละม่อม (2558) ได้อธิบายว่า การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนมีความจำเป็นด้วยเหตุ 2 ประการคือ

1. สำหรับหน่วยงานผลิตสำหรับชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพและคุณภาพของสื่อ หรือชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว เมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ดีก็จะต้องผลิตขึ้นใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้สื่อหรือชุดการสอนสื่อการสอนที่มีการทดสอบประสิทธิภาพจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนได้ดี ในการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่มุ่งหวังบางครั้งชุดการสอนต้องช่วยครูสอน ก่อนนำสื่อหรือชุดการสอนไปใช้ครูเชื่อมั่นว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างจริงจังการทดสอบประสิทธิภาพตามจริง สำหรับผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอนการทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในสื่อ หรือชุดการสอนมีความเหมาะสมง่ายต่อการเข้าใจเป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลา และเงินทองด้วยจากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพ คือ การตรวจสอบว่าสื่อการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะหากสื่อการเรียนรู้อันไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ก็จะทำให้ต้องผลิตขึ้นมาใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และทุนทรัพย์ แต่หากสื่อการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างแท้จริง

2.8.1.2 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ได้อธิบายถึงเกณฑ์และการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการ สอนไว้ดังนี้

1. ความหมายของเกณฑ์ (Criterion) เกณฑ์เป็นข้อกำหนดที่จะยอมรับว่าพฤติกรรมใดมีคุณภาพและมีปริมาณที่จะได้รับการตั้งเกณฑ์ต้องตั้งไว้ครั้งแรกครั้งเดียว เพื่อจะปรับปรุงคุณภาพให้มีเกณฑ์สูงขึ้นจะตั้งเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพไว้ต่างกันไม่ได้ เช่น เมื่อมีการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดียว เกณฑ์ไว้ 60/60 แบบกลุ่มตั้งไว้ 70/70 ส่วนแบบสนาม 80/80 ถือว่าเป็นการตั้งเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นเกณฑ์ต่ำสุด ดังนั้นการทดสอบคุณภาพของพฤติกรรมใดได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ย่อมมีนัยยะสำคัญ .05 ต่ำหรือสูงกว่าต่ำกว่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้คือ 2.5 ก็ให้ปรับเกรดขึ้นไป แต่หากได้ค่าต่ำ

กว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ต้องปรับปรุง และนำไปทดสอบประสิทธิภาพในภาคสนามจนถึงเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นระดับที่ผลิตสื่อหรือชุดการสอนจัดพิมพ์พอใจว่า หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วสื่อการสอนนั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนคุ้มค่ากับการลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพและทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E1 = \text{Efficiency of Process}$ (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E2 = \text{Efficiency of Product}$ (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

2.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) ประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยของผู้เรียนเรียกว่า "กระบวนการ" (Process) ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การทำโครงกรหรือรายงานเป็นกลุ่ม และได้งานบุคคลได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนด

2.2 ประเมินพฤติกรรมสุดท้าย (Terminal Behavior) คือประเมินผลลัพธ์(Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่ประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการประเมินหลังเรียนทั้งหมด นั่นคือ $E1/E2 = \text{ประสิทธิภาพของ}$

กระบวนการ/ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่าเมื่อเรียนจากสื่อหรือชุดการสอนแล้วผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกปฏิบัติ หรือผลงานได้ผลเฉลี่ย 80% แบบประเมินหลังเรียนและงานสุดท้ายได้ผลเฉลี่ย 80%การที่จะกำหนด $E1/E2$ ไม่มีค่าเท่าใดนั้นผู้สอนจะเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยพิจารณาพิสัยการเรียนรู้ที่จำแนกเป็นพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Skill Domain) ในขอบข่ายวิทยพิสัย (เดิมเรียกว่า พุทธิพิสัย) เนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำมากจะตั้งไว้สูงสุดแล้วลดต่ำลงมา คือ 90/90 85/85 และ 80/80 ส่วนเนื้อหาสาระที่เป็นจิตพิสัย จะต้องใช้เวลาไปฝึกฝน และพัฒนา โดยไม่สามารถทำ

ให้สื่อเกณฑ์ระดับสูงได้ในห้องเรียนหรือในขณะที่เรียน จึงอนุโลมให้ตั้งไว้ต่ำลงนั้นคือ 80/80 75/75 แต่ไม่ต่ำกว่า 75/75 เพราะเป็นระดับความพอใจต่ำสุด จึงไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำกว่านี้ หากตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็มักได้ผลเท่านั้น ดังนั้นจะเห็นได้จากระบบการสอนของไทยปัจจุบัน ได้กำหนดเกณฑ์โดยไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ 0/50 นั่นคือ ให้ประสิทธิภาพกระบวนการมีค่า 0 เพราะครุ้มักไม่มีเวลาในการใช้งานหรือแบบฝึกปฏิบัติต่อนักเรียน ส่วนคะแนนผลลัพธ์ที่ให้ผ่านคือ 50% ถึงจึงปรากฏว่าคะแนนวิชาต่างๆ

นักเรียนต่ำในทุกวิชา เช่น คะแนนวิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเฉลี่ยคะแนนแต่ละปี เพียง 51% เท่านั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ เป็นการกำหนดเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการเรียนรู้ของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ระหว่างเรียนกับหลังเรียน ซึ่งระหว่างเรียนจะเป็นแบบต่อเนื่องแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนหลังเรียนจะเป็นการทดสอบครั้งเดียวแล้วประเมินผลได้ทันที ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรกำหนดเกณฑ์ไว้เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการของเนื้อหาสาระนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2.8.1.3 วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพวิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ กระทำได้ 2 วิธี คือ โดยการใช้สูตรและการคำนวณแบบธรรมดาโดยไม่ใช้สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) การใช้สูตรสามารถกระทำได้โดยใช้สูตรต่อไปนี้ สูตรที่ 1 $E1 = \frac{\sum X N A}{\sum X} \times 100$ เมื่อ E1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ $\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนที่ได้จากชุดกิจกรรมระหว่างเรียน N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด A แทน คะแนนเต็มของชุดกิจกรรมระหว่างเรียนทุกแผนรวมกัน สูตรที่ 2 $E2 = \frac{\sum F N B}{\sum F} \times 100$ เมื่อ E2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ $\sum F$ แทน ผลรวมคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน หลังเรียน N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนการคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังกล่าวข้างต้น กระทำได้โดยการนำคะแนนรวมแบบฝึกปฏิบัติ หรือผลงานในขณะประกอบกิจกรรมกลุ่ม หรือเดี่ยว และคะแนนสอบการเรียนมาช้อตารางแล้วจึงคำนวณหา E1/E2

1. การใช้วิธีการคำนวณแบบธรรมดาโดยไม่ใช้สูตรหากจำสูตรไม่ได้หรือไม่อยากใช้สูตรผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอนก็สามารถใช้วิธีการคำนวณหาค่า E1 และ E2 ได้ด้วยวิธีการคำนวณธรรมดาสำหรับ E1 คือ ค่าประสิทธิภาพของงานและแบบฝึกปฏิบัติ จะทำได้โดยการทำคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนในแต่ละกิจกรรม แต่ละคนมารวมกันหาค่าเฉลี่ยและเทียบส่วนโดยเป็นร้อยละสำหรับ E2 คือ ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียนของแต่ละสื่อหรือชุดการสอนทำได้โดยการเอาคะแนนจากการสอบหลังเรียน และคะแนนจากงานสุดท้ายของ

นักเรียนทั้งหมดรวมการหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนร้อย เพื่อหาค่าร้อยละจากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าวิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพสามารถกระทำได้ 2 แบบคือ การใช้สูตรกับการคำนวณแบบธรรมดาโดยไม่ใช้สูตร ซึ่งทั้ง 2 วิธี ครูสามารถนำไปใช้ได้ตามความถนัด

2.8.1.4 การตีความหมายของผลการคำนวณหลังจากคำนวณหาค่า E1 และ E2 ได้แล้ว ผู้หาประสิทธิภาพต้องตีความหมายของผลลัพธ์โดยยึดหลักการและแนวทาง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ดังนี้

ความคลาดเคลื่อนของผลลัพธ์ให้มีความคลาดเคลื่อน หรือความแปรปรวนของผลลัพธ์ได้ไม่เกิน .05 (ร้อยละ 5) จากช่วงต่ำไปสูง = 2.5 นั้นให้ผลลัพธ์ของค่า E1 หรือ E2 ที่ถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5% คะแนน E1 หรือ E2 ห่างกันเกิน 5% แสดงว่ากิจกรรมที่ให้นักเรียนทำกับ

การสอบหลังเรียนไม่สมดุลกัน เช่น ค่า E1 มากกว่า E2 แสดงว่างานที่มอบหมายอาจจะง่ายกว่าการสอบ หรือหากค่า E2 มากกว่าค่า E1 แสดงว่า การสอบง่ายกว่า หรือไม่สมดุลกับงานที่มอบหมายให้ทำจำเป็นที่จะต้องปรับแก้หากสื่อหรือชุดการสอนได้รับการออกแบบ และพัฒนาอย่างมีคุณภาพค่า E1 หรือ E2 ที่คำนวณได้จากการทดสอบประสิทธิภาพ จะต้องใกล้เคียงกัน และห่างกันไม่เกิน 5% ซึ่งเป็นตัวชี้ที่จะยืนยันได้ว่านักเรียนได้มีการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อเนื่องตามลำดับขั้นหรือไม่ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนพฤติกรรมขั้นสุดท้ายหรืออีกนัยหนึ่งต้องประกันได้ว่า นักเรียนมีความรู้จริงไม่ใช่ทำกิจกรรมหรือทำสอบได้ เพราะการเดาการประเมินในอนาคตจะเสนอผลการประเมินเป็นเลข 2 ตัวคือ E1 คู่ E2 เพราะจะทำให้ผู้อ่านผลการประเมินทราบลักษณะนิสัยของผู้เรียน ระหว่างนิสัยในการทำงานอย่างต่อเนื่องคงเส้นคงวาหรือไม่ จบการทำงานสุดท้ายว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใดเพื่อประโยชน์ของการกลั่นกรองบุคลากรเข้าทำงานตัวอย่างนักเรียน 2 คนคือเกษมกับปรีชา เกشمได้ผลลัพธ์ E1/E2 =

78.50/82.50 ส่วนปรีชาได้ผลลัพธ์ 82.50/78.50 แสดงว่านักเรียนคนแรกคือ เกشم ทำงานและแบบฝึกปฏิบัติทั้งปีได้ 78% และสอบไล่ได้ 83% จะเห็นได้ว่ามีลักษณะนิสัยที่เป็นกระบวนการสู่นักเรียนคนที่ 2 คือปรีชาที่ได้ ผลลัพธ์ E1/E2 = 82.50/78.50 ไม่ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคำนวณค่า E1 และ E2 ถ้าสื่อการเรียนการสอนมีคุณภาพจะต้องได้ค่าใกล้เคียงกันหรือห่างกันไม่เกินร้อยละ 5 เพราะหากค่า :1 มากกว่า E2 แสดงว่างานที่มอบหมายอาจจะง่ายกว่าการสอบ หรือหากค่า E2 มากกว่าค่า E1 แสดงว่าการสอบง่ายกว่าหรือไม่สมดุลกับงานที่มอบหมายให้ทำ จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

2.8.1.5 ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพเมื่อผลิตสื่อหรือชุดการสอนขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ต่อไปนี้ 1. การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว(1:1) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอนหนึ่งคน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือ ชุดการสอนกับผู้เรียน 1-3 คนโดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่าหงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ ประเมินการเรียนจากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจงานที่มอบหมายให้ทำและทดสอบหลังเรียน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพหากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระกิจกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่

ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวนี้ จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมากก่อนนำไปทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มนี้ E1/E2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

2. การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) ภาพที่ผู้สอน 1 คนทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน

กับผู้เรียน 6 ถึง 10 คน (คละผู้เรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน) ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าฉงน ทำไม่เข้าใจหรือไม่ การทดสอบประสิทธิภาพให้ประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจ และงานที่มอบให้ทำ และประเมินผลลัพธ์ คือ การทดสอบแหล่งเรียนและงานสุดท้ายที่มอบให้นักเรียนทำส่งก่อนสอบประจำหน่วย ให้นำคะแนนมาคำนวณประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ดีขึ้นคำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E1/E2 ที่จะได้มีค่าประมาณ 70/70

3. การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม (1:100) เป็นการทดสอบสมรรถภาพที่ผู้สอน 1 คนทดสอบ

ประสิทธิภาพสื่อหรือ ชุดการสอนกับผู้เรียนทั้งชั้น ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรมสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่หลังจากทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามแล้ว ประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจ และงานที่มอบให้ทำ ทดสอบหลังเรียนนำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้นแล้วนำไปทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำกับนักเรียนต่างกลุ่ม อาจทดสอบประสิทธิภาพ 2-3 ครั้ง จนได้ค่าประสิทธิภาพถึงเกณฑ์ขั้นต่ำ ปกติไม่น่าจะทดสอบประสิทธิภาพเกิน 3 ครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงแทนด้วย 1:100 ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามใกล้เคียงกัน เกณฑ์ที่ตั้งไว้หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่ 2.5% ก็ให้ยอมรับว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 และทดสอบประสิทธิภาพภาคเฉลิมช้าจนกว่าจะถึงเกณฑ์ จะหยุดกับกฎแล้วสรุปว่าชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือจะลดลงเพราะ "ถอดใจ" หรือยอมแพ้ไม่ได้หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 ก็ยอมรับว่าสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ + 2.5 ระดับเก่งขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง เช่น ตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้ด้วยอย่าง เมื่อทดสอบหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5/85.4 ก็แสดงว่า สื่อชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 83.5/85.4 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้า ตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 เมื่อมีผลทดสอบประสิทธิภาพเป็น 83.5/85.4 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85 ได้จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการทดสอบ

ประสิทธิภาพแบ่งได้ 3 ขั้นตอนคือ การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม และการทดสอบประสิทธิภาพแบบรวม โดยการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว คือ การทดสอบโดยให้เด็กทดสอบด้วยตนเองไม่มีเพื่อนๆ คอยช่วยเหลือ ซึ่งคะแนนที่ได้จะต่ำกว่าเกณฑ์ที่ไม่ต้องตกใจ เพราะสามารถปรับแก้ไขได้ ส่วนการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม เป็นการทดสอบที่นักเรียนคอยช่วยเหลือกันภายในกลุ่มการทดสอบในลักษณะนี้คะแนนที่ได้จะเพิ่มมากขึ้นกว่าแบบเดี่ยว สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพแบบรวม เป็นการทดสอบกับนักเรียนทั้งชั้น สามารถทดสอบซ้ำได้หากคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ โดยทั้ง 3 ขั้นตอนนี้สามารถปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาสาระหรือกิจกรรมได้ 2.9 ดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) เป็นการหาค่าประสิทธิภาพของสื่อ และนวัตกรรมอีกรูปแบบหนึ่ง ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้สอนได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด เพราะตัวเลขจากการเปรียบเทียบทำให้สามารถทราบถึงพัฒนาการของการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนได้

2.9.1 ความหมายของค่าดัชนีประสิทธิผล ขวสิทธิ์ ชูกำแพง (2553) ได้ให้ความหมายของดัชนีประสิทธิผลเป็นค่าที่แสดง ถึงอัตราการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นมาจากพื้นเดิมที่มีอยู่แล้ว แปลงจากที่นักเรียนได้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือนวัตกรรมนั้นๆ เผชิญ กิจระการ (2554) สรุปดัชนีประสิทธิผลว่า คือตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อน เรียนกับคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนเมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้น ในการดูประสิทธิผลทางการสอน การวัดผลและประเมินผลสื่อการสนอนนั้น ตามปกติจะมีการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะคือ ความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม อุบล ประดับโชติ (2555) ได้สรุปเกี่ยวกับดัชนีประสิทธิผลว่า เป็นค่าที่แสดงพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของนักเรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียน ซึ่งค่าที่คำนวณได้ควรถือเกณฑ์ 0.01 ขึ้นไป บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้อธิบายค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง วิธีการตรวจสอบคุณภาพสื่อ เพื่อให้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนหรือนวัตกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้นเพียงใด โดยการนำเอาสื่อที่ได้รับการพัฒนาขึ้นไปทดลองกับนักเรียนที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น แล้วนำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพเพื่อให้ทราบถึงความสามารถอย่างชัดเจนและแม่นยำจากการใช้สื่อ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงให้เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนหรือ

วิธีการสอนที่ใช้ นั้น สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนขนาดไหนโดยการทดสอบกับ

ผู้เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีสอนที่ผู้สอนออกแบบไว้ แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ผลการทดสอบ เพื่อให้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.9.2 การหาค่าดัชนีประสิทธิผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนเพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการพัฒนาทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน เปรียบเทียบกับก่อนเรียนโดยแสดง ค่าเป็นร้อยละ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอวิธีการหาค่าดัชนี ประสิทธิภาพ ดังนี้ เผชัญ กิจระการ (2554) ได้สรุปสูตรสำหรับการหาค่าดัชนีประสิทธิผล ดังนี้ ดัชนี ประสิทธิภาพ = คะแนนรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน – ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน (จำนวน นักเรียน x คะแนนเต็ม) – ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้อธิบายถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อว่า หากต้องการทราบสื่อการเรียน การสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (Effectiveness เพียงใดให้นำสื่อที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับ ที่เหมาะสมกับสื่อที่ออกแบบไว้ แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพซึ่งหมายถึง ความสามารถในการให้ผลอย่างชัดเจนแน่นอน การหาประสิทธิภาพของสื่อนิยามวิเคราะห์และแปลผลได้ 2 วิธีดังนี้ วิธีที่ 1 จากการพิจารณาของการพัฒนาเป็นการเปรียบเทียบระหว่างจุดเริ่มต้นกับจุด สิ้นสุดท้ายเช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อวัดผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนถ้าใช้วัด ก่อนเรียน เรียกว่า การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และถ้าใช้วัดกับนักเรียนชุดเดิมหลังจากเรียนจบไป แล้ว เรียกว่า การทดสอบหลังเรียน (Post-test) การทดสอบทั้ง 2 ครั้งมาเปรียบเทียบกันอาจจำแนกได้ 2 กลุ่มคือ การพิจารณารายบุคคล และการพิจารณารายกลุ่ม วิธีที่ 2 การหาค่าประสิทธิภาพผลกรณี รายบุคคลตามแนวคิดของฮอฟแลนด์ (Harland)จะทำให้สารสนเทศชัดเจนขึ้น โดยการหาค่าดัชนี ประสิทธิภาพคะแนนของกลุ่มใช้สูตรดังนี้ $E. I = \frac{\text{คะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน}}{\text{คะแนนสูงสุดที่นักเรียนสามารถทำได้} - \text{คะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การหาค่าดัชนีประสิทธิผล เป็นการหาประสิทธิภาพของสื่อการ เรียนการสอนว่า มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยสูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผลมีนักการศึกษาได้เสนอ ไว้มากมายหลายวิธี ซึ่งครูผู้สอนสามารถเลือกพิจารณานำไปใช้ได้ตามความถนัดของตนเอง

2.10 บริบทของโรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์

2.10.1 ประวัติโรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์

2.10.2 =ชื่อโรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) ตั้งอยู่เลขที่ 71 ถนน - ตำบลเม็กดำ

อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44110 โทรศัพท์ 089-067-4597 e-mail : banloaschool.b@gmail.com เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ๒ ถึงระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการ 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านเหล่า บ้านมะเห็บ บ้านเหล่าจิ้ง บ้าน

ดอนแคน บ้านโนนสำราญ และบ้านหนองขาม ข้อมูลด้านการบริหาร ชื่อ – สกุล รักษาการ ผู้อำนวยการโรงเรียน นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์ วุฒิการศึกษา สูงสุด ปริญญาโท สาขาการบริหาร การศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ วันที่ 10 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 จนถึงปัจจุบันเวลา 5 เดือน 2) ประวัติโดยย่อของโรงเรียน ตั้งอยู่ บ้านเหล่า

ตำบลเม็กดำ อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนบ้านเหล่า ตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2469 โดยหลวงผดุงประชากรนายอำเภอ พิบูลย์รักษ์ เป็นผู้จัดตั้งขึ้น ตามระเบียบ บริหารราชการส่วนท้องถิ่นเรียกว่าโรงเรียน ประชามล ใช้ศาลา วัดบ้านเหล่าเป็นสถานที่เรียน นายศรี อันไชยบุญ เป็นครูใหญ่ -ปี พ.ศ.2507 โรงเรียนย้ายจากศาลาวัดบ้านเหล้ามายังปลูกสร้าง เป็นอาคารเอกเทศในพื้นที่ ปัจจุบัน ซึ่งได้มาจากการบริจาค และที่'สาธารณะ จำนวน 32 ไร่ -ปี พ.ศ.2509 โรงเรียนได้โอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์การศึกษาประชาบาล กรมการ ปกครองกระทรวงมหาดไทย -ปี พ.ศ. 2515

เปลี่ยนชื่อโรงเรียน เป็น โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) พ.ศ.2523 โอนไปสังกัด ส ำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) กระทรวงศึกษาธิการ -ปี พ.ศ. 2546 ยุบรวม หน่วยงานทางการศึกษา เข้าสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ถึงปัจจุบัน 3) คำขวัญของโรงเรียน ใฝ่เรียนรู้' คุณ'คุณธรรม น้อมนำ เศรษฐกิจพอเพียง 4) วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียน ชื่อสัตย์ ยึดง่าย ไหว้สวย ๑.๓ ข้อมูล นักเรียน ปัจจุบันโรงเรียนมีข้อมูลนักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่' 31 มีนาคม 2567) ดังนี้ ๑) จำนวน นักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 12 คน ๒) จำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิด สอน ระดับชั้น เพศ รวม ชาย หญิง อนุบาล ๒ อนุบาล ๓ 8 4 9 9 17 13 รวม 12 18 30 ประถมศึกษาปีที่ ๑ ประถมศึกษาปีที่ ๒ ประถมศึกษาปีที่ ๓ ประถมศึกษาปีที่ ๔ ประถมศึกษาปี ที่ ๕ ประถมศึกษาปีที่ ๖ 5 7 11 11 15 14 5 9 6 13 8 8 10 16 17 24 23 22 รวม 63 49 112 มัธยมศึกษาปีที่ ๑ มัธยมศึกษาปีที่ ๒ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ 6 7 8 10 5 3 16 12 11 รวม 21 18 39 รวม

จำนวนนักเรียนทั้งหมด 96 58 181 ๓) มีนักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนร่วม - คน ๔) มีนักเรียนที่มี ภาวะทุพโภชนาการ 17 คน ๕) มีนักเรียนปัญญาเลิศ - คน ๖) มีนักเรียนต้องการความช่วยเหลือพิเศษ 86 คน ๗) จำนวนนักเรียนต่อห้อง(เฉลี่ย) คน ๘) สัดส่วนครู : นักเรียน = 1:13 คน ๙) จำนวนนักเรียนที่ ลาออกกลางคัน (ปีปัจจุบัน) 1 คน ๑๐) จำนวนนักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน - ประเภทกีฬา ตะกร้อ ชายระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน - ประเภทกีฬา ตะกร้อหญิงระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน - ประเภทกีฬา ฟุตบอลชายระดับประถมศึกษา จำนวน 11 คน ๑.๔ ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ประเภทบุคลากร เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ชาย หญิง ต่ำกว่า ป.ตรี ป.ตรี ป.โท ป.เอก ผู้อำนวยการ 1 -

-- 1 - ครูประจำการ 59 - 122 -- มีครูที่สอนตรงตามวิชาเอก 13 คน (92.86 %) - มีครูที่สอนวิชาตามความถนัด 14 คน (100 %) - ชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยของครู คนละ 21 ชั่วโมง / สัปดาห์ - สถิติการอบรมและพัฒนาบุคลากร ในรอบปีที่ผ่านมาบุคลากรได้รับการพัฒนา เฉลี่ยคนละ 2 ครั้ง /ปี - การได้รับรางวัล เกียรติบัตรของครู งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ 71 ประจำปีการศึกษา 2566 1. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันการวาดภาพระบายสี ระดับชั้น ม.1 - ม.3 ประเภทบุคลากร เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ชาย หญิง ต่ำกว่า ป.ตรี ป.ตรี ป.โท ป.เอก ครูอัตราจ้าง - - - - - นักรการ / ภารโรง 2 1 - - อื่น ๆ - 3 1 1 1 - รวม 2 3 1 2 1

- 2. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น (Comic Strip) ระดับชั้น ม.1 - ม.3 3. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันการสร้างการ์ตูนแอนิเมชัน (2D Animation) ระดับชั้น ม.1 - ม.3 4. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 4 กิจกรรมการประกวดเพลงคุณธรรม ระดับชั้น ป.4 - ป.6 5. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 4 กิจกรรมการแข่งขันขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ ประเภทหญิง ระดับชั้น ม.1 - ม.3 6. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 5 กิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน ระดับชั้น ปฐมวัย 7. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 6 กิจกรรมการแข่งขันการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show) ระดับชั้น ป.4 - ป.6 8. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 6 กิจกรรมการแข่งขันขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ ประเภทหญิง ระดับชั้น ป.1 - ป.6 9. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 8 กิจกรรมการแข่งขันคีตะมวยไทย ระดับชั้น ป.1 - ป.6 10. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 8 กิจกรรมการแข่งขันการสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น (Comic Strip) ระดับชั้น ป.4 - ป.6 11. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 8 กิจกรรมการแข่งขันกิจกรรมการเต้นประกอบเพลง Cover Dance Contest (ลูกเสือต้านภัยยาเสพติด) ระดับชั้น ป.4 - ป. 6 12. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 10 กิจกรรมการแข่งขันการใช้โปรแกรมนำเสนอ (Presentation) ระดับชั้น ป.4 - ป.6 13. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญเงิน รองชนะเลิศอันดับ 5 กิจกรรมการแข่งขันตอบปัญหาสุศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้น ม.1 - ม.3 14. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญเงิน รองชนะเลิศอันดับ 8 กิจกรรมการแข่งขันขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ ประเภทชาย ระดับชั้น ป.1 - ป.6 15. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองแดง รองชนะเลิศอันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันสร้างสรรค์ผลงานคณิตศาสตร์โดยใช้โปรแกรม GSP ระดับชั้น ม.1 - ม.3 16. ครูผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองแดง รองชนะเลิศอันดับ 7 กิจกรรมการแข่งขันสร้างสรรค์ผลงานคณิตศาสตร์โดยใช้โปรแกรม GSP

ระดับชั้น ป.4 - ป.6 - ผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ ของบุคลากร ด้านวิชาการ 1. โครงการงานขยะรักษ์โลก รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดโครงการงานสุขภาพ นักเรียน(ด้านสิ่งแวดล้อม) ระดับจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี 2567 2. โครงการงานฟันสวย ยิ้มใส ด้วยสมุนไพรใบข่อย รางวัลชมเชย การประกวดโครงการสุขภาพนักเรียน(ด้านส่งเสริมสุขภาพ) ระดับจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี 2567

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อชิระ อุตมาน,สิทธิพล อาจอินทร์ (2557) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 23.96 คิดเป็นร้อยละ 79.87 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es มีคะแนนการคิดวิเคราะห์เฉลี่ย 23.65 คิดเป็นร้อยละ 78.83 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ชวกร จันทรทอง (2558) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์นำรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า 1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบ

เสาะหาความรู้(5Es) โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ภูมายน่าน้ำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.61/84.81 ซึ่งเป็นไปตาม เกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5Es)

โดยใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้ เรื่อง ภูมายน่าน้ำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7622 หรือร้อยละ 76.22 3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียน การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5Es) โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ภูมายน่าน้ำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5Es) โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ภูมายน่าน้ำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ภนิดา เพียงสอนดี และศุภชัย ทวี (2558) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า 1)นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.05 2)นักเรียนจำนวนร้อยละ 88.46 ของนักเรียนทั้งหมดที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 สัญญา ศรีคงรักษ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไอลัดดา ปามุทา (2560) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องสารและการเปลี่ยนแปลง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.82/83.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) มีค่าเท่ากับ 0.7432 คิดเป็นร้อยละ 74.32 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความ พึง

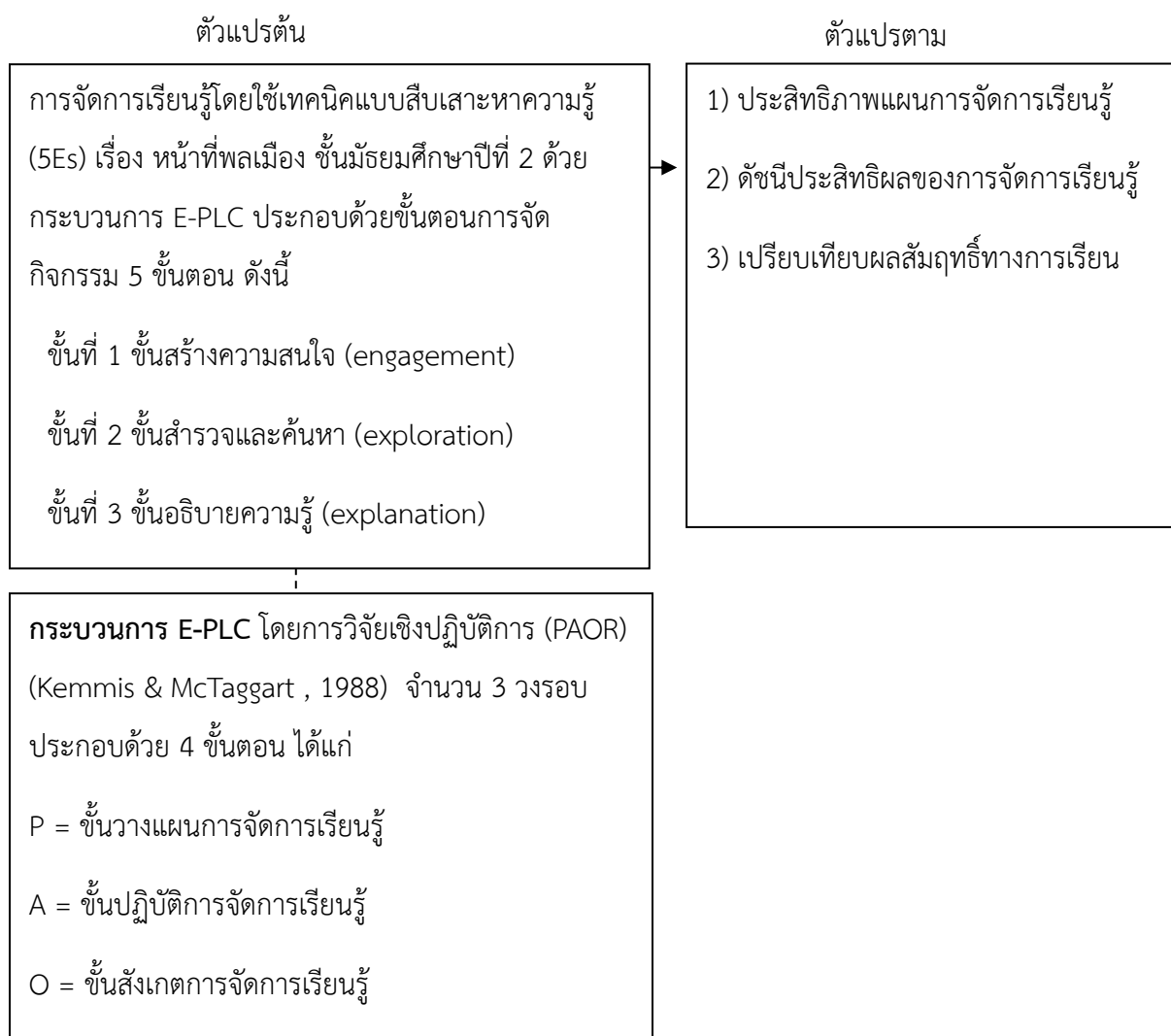
พอใจต่อการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากจนรารัตน์ พวงพุ่ม (2561) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es ในการศึกษาเรื่องกฎหมายน่ารู้ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es พบว่า1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 23.96 คิดเป็นร้อยละ 79.87 และมีจำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ 45 คน คิดเป็นร้อยละ 81.81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. นักเรียนมีผลคะแนนการคิดวิเคราะห์เฉลี่ย 23.65 คิดเป็นร้อยละ 79.87 และมีจำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ 45 คน คิดเป็นร้อยละ 81.81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กนกพร ปรีชาปัญญากุล (2562) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสืบเสาะหาความรู้(5Es) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสืบเสาะหาความรู้(5Es) สูงกว่าก่อนเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้ บุญสุข ศิริสนธิ (2562) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเรียนรู้สืบเสาะหาความรู้ แบบ 5Es เรื่อง กฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) ผลการศึกษาพบว่า 1) คะแนน เฉลี่ยจากการ

วัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน คิดเป็น ร้อยละ 81.62 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ5Es คิดเป็นร้อยละ 81.26 สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ5Es ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 81.62 /82.35 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 2) การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.35 คะแนน และ 24.71 คะแนน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมิน ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ5Es ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.33

2.12 กรอบแนวคิดในการศึกษาผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาครั้งนี้โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ของ (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2545) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม โดยใช้กระบวนการ E-PLC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดดังภาพที่ ดังนี้

2.13 กรอบแนวคิดการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาค้างนี้ พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es เรื่อง หน้าที่พลเมือง โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสันติธรรม ด้วยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาจึง กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ACTION RESEARCH) ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนไว้ดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา
- 3.2 วิธีดำเนินการศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน 1 ห้องเรียน เป็นนักเรียนชาย 8 คน นักเรียนหญิง 4 คน

3.2 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการวิจัย E- PLC+CAR ที่มีการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายเพียงหนึ่งกลุ่ม และมีการทดสอบก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้ (วาโร เฟื่องสวัสดิ์, 2551) แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5E ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งมีรูปแบบการศึกษา แสดงในตารางที่ 3.1 ดังต่อไปนี้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (คุรุประชานุเคราะห์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ ตำรา หนังสือ คู่มือ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายละเอียดของวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผล ความพึงพอใจ การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ บริบทของโรงเรียนบ้านเหล่า (คุรุประชานุเคราะห์) อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.2.2 นำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

3.2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมือง ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเหล่า (คุรุประชานุเคราะห์) โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 13 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 6 ชั่วโมง ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 1	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 1	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 2	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 2	จำนวน 1 ชั่วโมง

3.2.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมือง ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC)

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชนูเคราะห์) เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.2.2.3 แบบประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชนูเคราะห์) ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมือง ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) จำนวน 20 ข้อ

3.2.3 นำเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

เมื่อออกแบบเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษาได้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขให้ครบถ้วนสมบูรณ์เหมาะสม

3.2.4 นำเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษานำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.5 ดำเนินการทดลอง

เมื่อเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษาผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. ผู้ศึกษาแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และแบ่งกลุ่มนักเรียนคละตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเลือกแบ่งกลุ่มให้มีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละเท่าๆ กัน

2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชนูเคราะห์) จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นและบันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pre-test)

3. ผู้ศึกษาดำเนินการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค

ร่วมกับเทคนิค 5E แบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชนูเคราะห์) เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดจำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 6 ชั่วโมง

4. เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้ศึกษาให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 20 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบคนละชุด

กับแบบทดสอบก่อนเรียน แต่มีลักษณะเป็นข้อสอบคู่ขนาน และบันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนนหลังเรียน (Post-Test)

5. ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ประเมินทักษะชีวิตก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (คุรุประชานุเคราะห์) จำนวน 20 ชื่อ

6. ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิค เพื่อพัฒนาแบบสืบเสาะหาความรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(คุรุประชานุเคราะห์) จำนวน 20 ชื่อ

3.2.6 รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา

หลังจากดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทำการสรุปผลการศึกษาต่อไป

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

3.3.1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (คุรุประชานุเคราะห์) (E-PLC) จำนวน 6 แผน 6 ชั่วโมง ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 เรื่องกฎหมายน่ารู้	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 1	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 2	จำนวน 1 ชั่วโมง

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชานุเคราะห์) โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.3.3 แบบประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชานุเคราะห์)ที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชานุเคราะห์)โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) จำนวน 20 ข้อ รวม 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านทักษะและเทคนิคการสอนของครู (2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ด้านเนื้อหา (4) ด้านสื่อการเรียนรู้ (5) ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด, ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจ มาก, ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง, ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย, และระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชานุเคราะห์) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษา โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.4.1 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5E ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชานุเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.4.1.1. ศึกษาตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5E ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้

3.4.1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเหล่า ครูประชานุเคราะห์ อำเภอยักษ์ภูมิ จังหวัดมหาสารคาม และสื่อการสอนที่ใช้ในการ

จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5E ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้พร้อมกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

3.4.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลจำนวน 6 แผน

3.4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ความสอดคล้องกับสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อหรืออุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1.อาจารย์ ดร.ประสงค์ ต่อโชติ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
2.อาจารย์ ดร.ธนาศักดิ์ ศิริปัญญานันท์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
3.อาจารย์ ดร.วีรพงษ์ เทียมวงษ์	อาจารย์ที่ปรึกษารวม

3.4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา จำนวน 2 ท่าน ได้แก่

1. นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่า(คุรุประชานุเคราะห์) อำเภอนาพิกษภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. นางสุพัตรา แก้วละออ ตำแหน่ง ครู ค.ศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษหัวหน้าฝ่ายบริหารบุคคล โรงเรียนบ้านเหล่า(คุรุประชานุเคราะห์) อำเภอนาพิกษภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณา ความสอดคล้อง ความเหมาะสมของภาษา ครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.4.1.6 นำคะแนนผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2560) ดังนี้

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ $\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ข้อคำถามนั้นก็เป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรม ถ้าข้อคำถามใดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ข้อคำถามนั้นก็ถูกตัดออก หรือปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น

ผู้ศึกษาพิจารณาคัดเลือกเฉพาะรายการประเมินข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ขึ้นไปเพื่อนำไปใช้ และปรับปรุงรายการประเมินข้อที่ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะหรือเพิ่มเติม

3.4.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจพิจารณาแล้วไปจัดพิมพ์ และนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 12 คน

3.4.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.4.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามแนวการสร้างและหาคุณภาพแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้

3.4.2.1 ศึกษาวิธีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3.4.2.2 ศึกษาหลักสูตรโรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) คำอธิบายรายวิชาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และศึกษาตารางวิเคราะห์ข้อสอบของ วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.4.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (คุรุประชานุเคราะห์) ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ โดยสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.4.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1.อาจารย์ ดร.ประสงค์ ต่อโชติ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
2.อาจารย์ ดร.ธนาศักดิ์ ศิริปัญญานันท์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
3.อาจารย์ ดร.วีระพงษ์ เทียมวงษ์	อาจารย์ที่ปรึกษารวม

เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม ด้านเนื้อหา ด้านภาษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ได้แก่ ความชัดเจนของข้อคำถามและคำตอบที่เป็น ตัวเลือก ความสอดคล้องและครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งความซ้ำซ้อนของประเด็น ตัวเลือกที่เป็นคำตอบ แล้วทำการปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว เสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่า (คุรุประชานุ เคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

2. นางสาวพิมพ์ภัทรา เชื้อมรัมย์ ตำแหน่ง ครู ค.ศ.1 ชำนาญการพิเศษโรงเรียน บ้านเหล่า (คุรุประชานุเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณา และประเมินความสอดคล้องระหว่าง ข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.4.2.6 นำคะแนนผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์ การเรียนรู้ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าที่ใช้ได้ อยู่ระหว่าง 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3.4.2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจพิจารณาแล้วไปจัดพิมพ์ และนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 12 คน (ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายและไม่เคยเรียน) เรื่องเรื่องสถาบันทางสังคม โดยการตรวจให้คะแนน ใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน

3.4.2.8 คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายข้อที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ที่ 0.70 ขึ้นไปและค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ที่ 0.70 ขึ้นไปแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรของ Lovett (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553) ทั้งฉบับ

3.4.2.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์มาจัดพิมพ์ เพื่อนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์ จำนวน 12 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

3.4.5 การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.5.5.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เพื่อเป็นกรอบแนวคิด และแนวทางในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

3.5.5.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และกำหนดรูปแบบจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้า

3.5.5.3 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมนำความสุข โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) จำนวน 20 ข้อ รวม 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านทักษะและเทคนิคการสอนของครู (2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ด้านสื่อการเรียนรู้ (4) ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คือ

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ	4	หมายถึง ฟังพอใจมาก
ระดับ	3	หมายถึง ฟังพอใจปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง ฟังพอใจน้อย
ระดับ	1	หมายถึง ฟังพอใจน้อยที่สุด

3.5.5.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1.อาจารย์ ดร.ประสงค์ ต่อโชติ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
2.อาจารย์ ดร.ธนาศักดิ์ ศิริปัญญานันท์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
3.อาจารย์ ดร.วีระพงษ์ เทียมวงษ์	อาจารย์ที่ปรึกษารวม

3.5.5.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน ประกอบด้วย

1. นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ้านเหล่า(ครูประชาชนเคราะห์) อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. นางสุพัทธรา แก้วละออ ตำแหน่ง ครู ค.ศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ้านเหล่า(ครูประชาชนเคราะห์) อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข และประเมินความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามแบบประเมินตรงตามเนื้อหา

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามแบบประเมินตรงตามเนื้อหา

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามแบบประเมินตรงตามเนื้อหา

3.5.5.6 นำคะแนนผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบประเมินกับเนื้อหา มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ค่าที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.50 ขึ้นไป

3.5.5.7 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยนำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขไปหาความเชื่อมั่น นำไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนแคน

โนนเปลือยวิทยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.5.5.8 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นแล้วไปจัดพิมพ์ และนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบ้านเหล่า(ครูประชาชนเคราะห์) อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 12 คน

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบ้านเหล่า(ครูประชาชนเคราะห์) ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 13 คน โดยมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมือง ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบ้านเหล่า(ครูประชาชนเคราะห์) แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน ให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

3.5.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สถาบันทางสังคม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชาชนเคราะห์) โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 6 แผน จำนวน 6 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 เรื่องสถาบันทางสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 เรื่องกฎหมายน่ารู้	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 เรื่องกฎหมายน่ารู้ 1	จำนวน 1 ชั่วโมง

3.5.3. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาครบแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคนละชุดกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test)

3.5.5 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทำแบบประเมินการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค JIGSAW ร่วมกับเทคนิคผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คือ

ระดับ 5 หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
ระดับ 3 หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

สำหรับการแปลความหมายของค่าความพึงพอใจที่วัดได้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยการเฉลี่ยรายช่วงและรายข้อ ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมาก
2.51-3.00	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.5.6 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5E ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมนำความสุข โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คือ

ระดับ 5 หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
ระดับ 3 หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

สำหรับการแปลความหมายของค่าความพึงพอใจที่วัดได้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยการเฉลี่ยรายช่วงและรายข้อ ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมาก
2.51-3.00	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.5.7 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(คุรุประชานุเคราะห์) โดยใช้สูตรการหาค่า E_1/E_2

3.6.2 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ของการจัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมนำความสุข โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชาชนุเคราะห์) โดยใช้สูตรการหาค่า E.I.

3.6.4 วิเคราะห์การประเมินทักษะชีวิตของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5E ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า(ครูประชาชนุเคราะห์) นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.6.5 วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้สอน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนุเคราะห์) โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.6.6 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค 5Es ร่วมกับเทคนิคแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะชีวิต วิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ (E-PLC) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนุเคราะห์) โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ดังนี้

3.7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.7.1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$\mu = \frac{\Sigma x}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ย

Σx แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.7.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด,2560)

$$\Sigma = \sqrt{\frac{N\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}{N(N+1)}}$$

เมื่อ Σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนของนักเรียนแต่ละคน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

$\sum x$ แทน ผลบวกของคะแนนในกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

3.7.2.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1) วิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการ

จัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่นำมาใช้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

2) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2)

ตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ดังนี้

คำนวณหาค่า 80 ตัวแรก โดยใช้สูตร E_1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum x$ แทน ผลรวมคะแนนที่ได้จากชุดกิจกรรมระหว่างเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

A แทน คะแนนเต็มของชุดกิจกรรมระหว่างเรียนทุกแผนรวมกัน

คำนวณหาค่า 80 ตัวหลัง โดยใช้สูตร E_2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum F$ แทน ผลรวมคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลังเรียน

3) วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ของการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์ประสิทธิผลที่ได้จะต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 ใช้สูตรดังนี้

$$E. I. = \frac{P_2 - P_1}{Total - P_1}$$

เมื่อ E. I. แทน ดัชนีประสิทธิผล

P_1 แทน ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน

P_2 แทน ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน

Total แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

3.7.2.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1) วิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (IOC) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร
(บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่นำมาใช้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00

2) วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) เป็นรายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของแต่ละข้อ

R แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำข้อสอบ

3) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบอิงเกณฑ์ของ Brennan ค่าอำนาจจำแนกที่หาโดยวิธีนี้เรียกว่า ดัชนีบี (B-Index หรือ Brennan Index) ใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ ,2553) ดังนี้

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ

U แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

L แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

N_1 แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์

N_2 แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

4) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรของ Lovett (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553) ดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k\sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1)\sum (x_i - c)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน จำนวนข้อสอบทั้งหมด
	x_i	แทน คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน
	c	แทน คะแนนจุดตัดการผ่านเกณฑ์
	$\sum x_i$	แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนทุกคน

3.7.2.3 สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า

1) วิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบประเมินกับเนื้อหา โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบประเมินกับเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าคำถามแบบประเมินตรงตามเนื้อหา

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามแบบประเมินตรงตามเนื้อหา

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าคำถามแบบประเมินไม่ตรงตามเนื้อหา

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่นำมาใช้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00

3.7.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.7.3.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เนื่องจากจำนวนนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนน้อยคือ มีจำนวน 8 คน จึงเลือกใช้การทดสอบนอนพาราเมตริก กรณีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มสัมพันธ์ โดยวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยสถิติที่ใช้ทดสอบคือ Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks (ชูศรีวงศ์รัตน์. 2552) ใช้สูตรดังนี้

$$Z = \frac{T - \frac{N(N+1)}{4}}{\sqrt{\frac{N(N+1)(2N+1)}{24}}}$$

เมื่อ Z แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจง เพื่อทราบความมีนัยสำคัญโดย

$$T = \text{Minimum} |\sum R_i^+, \sum R_i^-|$$

T แทน ค่าของผลรวมของอันดับที่มีค่าน้อยกว่า (ไม่คิดเครื่องหมาย) ระหว่างอันดับที่มีเครื่องหมายบวกกับอันดับที่มีเครื่องหมายลบ

N แทน จำนวนข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาชนเคราะห์) โดยใช้กระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มประชากร

Σ แทน ผลรวม

μ แทน ค่าเฉลี่ยประชากร (Mean)

σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

E1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

E2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

E.I. แทน ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index)

P value แทน ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ

Z แทน สถิติใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที่ z (Wilcoxon signed rank test)

* แทน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

** แทน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ลำดับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 3 ตอน ดังนี้

4.2.1.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบ

เสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ E-PLC

4.2.1.2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบ

เสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง

โดยใช้กระบวนการ E-PLC

4.2.1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของ

นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง

พระพุทธศาสนา โดยใช้กระบวนการ E-PLC

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 1 ตอน ดังนี้

4.2.2.1 สรุปผลเชิงคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

แบบ 5E เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์ โดยใช้

กระบวนการ E-PLC

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหา

ความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง

โดยใช้กระบวนการ E-PLC

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ด้วย

กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง

โดยใช้กระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้

ใช้สูตรการหาค่า E1/E2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ซึ่งกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ที่ 80/80 โดยการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) ได้จากการวัดและประเมินผลคะแนนระหว่างเรียนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย ของแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวนทั้งหมด 3 แผนและประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนแล้วในแต่ละแผน ผลดังปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E

เลขที่ นักเรียน	ทดสอบ ก่อน เรียน 30 คะแนน	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนน ระหว่างเรียน กระบวนการ : E1	คะแนน ทดสอบ หลังเรียน ผลลัพธ์ : E2
		แผนการเรียนรู้ ที่1 (10)	แผนการเรียนรู้ ที่2 (10)	แผนการเรียนรู้ ที่3 (10)	30	30
		10	10	10		
1	17	8	9	8	25	24
2	19	7	8	9	24	25
3	16	8	7	9	24	24
4	17	8	8	10	26	26
5	18	7	9	8	24	23
6	20	9	8	8	25	26
7	20	9	9	8	26	27
8	19	8	8	9	25	25
9	21	8	8	8	24	27

10	17	8	9	9	26	24
11	19	7	8	8	23	23
12	18	8	7	8	23	23
Σ	221	95	98	102	295	297
μ	18.42	7.92	8.17	8.50	24.58	24.75
σ	1.44	0.64	0.69	0.65	1.04	1.42
E1 คือประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน E2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์					E1=81.94	E2=82.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ E-PLC มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 81.94 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 82.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E1/E2 เท่ากับ 81.94/82.00

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ E-PLC ผลปรากฏในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล (E.I)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
12	30	221	297	0.5468

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่า 221 คะแนน ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่า 297 คะแนน ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลโดยภาพรวม มีค่าเท่ากับ 0.5940 คิดเป็นร้อยละ 54.68 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 0.50 หรือร้อยละ 50

4.3.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ E-PLC ผลปรากฏในตารางที่ 4.3 และ 4.4

ตารางที่ 4.3 คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนรวม คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es

เลขที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน(30)	คะแนนทดสอบหลังเรียน(30)
1	17	24
2	19	25
3	16	24
4	17	26
5	18	23
6	20	26
7	20	27
8	19	25
9	21	27
10	17	24
11	19	23
12	18	23
รวม(Σx)	221	297
μ	18.42	24.75
σ	1.44	1.42
ร้อยละ	61.39	82.50

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es โดยใช้กระบวนการ E-PLC พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 221 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.42คะแนน ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐานเท่ากับ 1.44คะแนน ($\mu = 18.42$, $\sigma = 1.44$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวม มี

คะแนนเท่ากับ 297 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.75คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.42 คะแนน ($\mu = 18.42$, $\sigma = 1.44$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon signed rank test) ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.4 จำนวนคู่คะแนนที่เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของอันดับ ผลรวมอันดับค่าสถิติ

ทดสอบ Z และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน

ตัวแปรที่ทดสอบ	ผลการเปรียบเทียบ	n	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	P
หลังเรียน ก่อนเรียน	Positive Ranks	12	65.00	78.00	3.0772**	0.00104
	Negative Ranks	0	0	0		
	Ties	0				
	Total	12				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบอันดับของคะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียน พบว่ามีคะแนนสูงขึ้น 12 ค่า ค่าเฉลี่ยของอันดับเท่ากับ 6.50 ผลรวมอันดับเท่ากับ 78.00 ค่าทดสอบ z เท่ากับ 3.0772 เมื่อพิจารณาระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการจัดการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4.1 ผลวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติของ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประจักษ์) ด้วยกระบวนการ EPLC

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาณุเคราะห์) ด้วยกระบวนการ EPLC แต่ละประเด็น เทียบกับเกณฑ์

ข้อ	ประเด็นวัดความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1	ครูมีการเตรียมการสอน	4.9	มากที่สุด
2	การจัดบรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน	4.7	มากที่สุด
3	เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง	4.2	มาก
4	ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	4.4	มาก
5	กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน	4	มาก
6	ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล	4.6	มากที่สุด
7	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย	4	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้สนุกสนานและน่าสนใจ	4.5	มากที่สุด
9	ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา	4	มาก
10	ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4	มาก
เฉลี่ยรวม		3.93	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติของ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาณุเคราะห์) ด้วยกระบวนการ EPLC พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของประเด็นวัดความพึงพอใจอยู่ที่ 3.93 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.6.1 สรุปผลเชิงคุณภาพ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ E-PLC

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามวงจร PAOR ในการดำเนินการกระบวนการ E-PLC จำนวน 3 วงรอบ ดังนี้

4.6.1.1 ขั้นตอน P : การวางแผน (Plan)

1) วิเคราะห์ปัญหา พบว่า ผลการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยต่ำ เนื่องจากสภาพการจัดการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีความหลากหลาย ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ และคิดว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ส่งผลให้นักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ขาดทักษะในการเรียนรู้และใช้วิธีแก้ไขได้โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ตามช่วงวัยของผู้เรียน มีการลำดับเนื้อหาความยากง่าย และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเรียนมีความใฝ่เรียนรู้และมีความสุขในการเรียน ครูต้องใช้นวัตกรรมและสื่อการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหา รวมถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E ที่เหมาะสม การจัดกิจกรรม การเรียนที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนและการทำกิจกรรมการเรียนรู้

2) วิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ สรุปผลการวิพากษ์ครูต้องดำเนินการ เตรียมการเพื่อใช้นวัตกรรมและสื่อการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหา รวมถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนที่เหมาะสม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนการวิเคราะห์ผู้เรียน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เทคนิคการสอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้มีคุณภาพและความน่าเชื่อถือและให้ครูผู้สอนแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี และนำไปสู่การปฏิบัติ การเปิดชั้นเรียน

4.6.1.2 ขั้นตอน A : การปฏิบัติ (Act)

1) เปิดชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ใช้กระบวนการ E-PLC ครูผู้สอนได้มีการแสดงออกในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง มีการเตรียมการสอน ทั้งด้านสื่อการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดเตรียมบรรยากาศของชั้นเรียน มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน มีการแสดงออกในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้วยการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเมตตา เอาใจใส่ผู้เรียนด้วยความเสมอภาคเข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาการตาม

ช่วงวัยของนักเรียน บริการวิชาการด้วยความรัก ความเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

การเปิดชั้นเรียนและดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ก้าวหน้าขึ้นและบรรลุผลตามเป้าหมาย กล่าวคือ นักเรียนมีความเข้าใจด้านทักษะการเรียนรู้มากขึ้น ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านสมรรถนะ ทักษะ และเกิดการพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งนี้การเรียนรู้ เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม การเรียนรู้ภายในระยะเวลาอันจำกัด และเนื่องจากผู้เรียนมี

ความแตกต่างด้านกายภาพ อาจส่งผลให้นักเรียนบางรายยังไม่สามารถเข้าใจในเนื้อหาได้ดังนี้

4.6.1.3 ขั้นตอน O: การสังเกตการณ์ (Observation)

1) การสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ผู้ศึกษาได้สังเกตการณ์และรวบรวมผลการปฏิบัติการในขั้นตอน A การปฏิบัติซึ่งเป็นการเปิดชั้นเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตพฤติกรรมร่วมกับการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้กระบวนการ E-PLC ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้นจำนวน 3 แผน

4.6.1.4 ขั้นตอน R : การสะท้อนผล (Reflection)

1) ประชุมสะท้อนคิดหลังเปิดชั้นเรียน ผู้ศึกษาได้สรุปการดำเนินงาน 3 วงรอบดังนี้

1.1) สรุปผลการดำเนินงานทั้ง 3 วงรอบของสมาชิก E-PLC

1.1.1) ครูผู้สอน: ครูผู้สอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูผู้สอนดำเนินการสอนด้วยความเอาใจใส่ มีความเสมอภาค มีการเตรียมตัวเตรียมสื่อการสอน และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ผู้รับบริการและผู้ร่วมวิชาชีพ

1.1.2) ครูพี่เลี้ยง: แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน บทเรียนที่เลือกใช้สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน ครูผู้สอนมีการเตรียมตัว เตรียมสื่อการสอน รวมถึงการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การคัดเลือกเทคนิควิธีการสอน เทคนิคการจัดการเรียนรู้

และการจัดการชั้นเรียน ผู้สอนมีความเมตตากรุณาต่อนักเรียน ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนตลอดระยะเวลาที่จัดการเรียนรู้

1.1.3) ศักยานิเทศก์: แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ

มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดีมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์จริง

1.1.4) ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ: ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้รับความรู้และมีการพัฒนาทักษะการบริการเครื่องดื่ม ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมเรียนรู้ด้วยความ เป็นกัลยาณมิตร

1.1.5) อาจารย์นิเทศก์: นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์

จากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ผลการเรียนรู้เมื่อครบกระบวนการแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางบวก นักเรียนมีความสุขในการเรียนและกล้าแสดงออก

1.1.6) ครูเพื่อนร่วมเรียนรู้: ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการ

เรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้เกิดความไว้วางใจ และกล้าแสดงความคิดเห็น นักเรียนกล้าถาม กล้าแสดงออกในสิ่งที่ตนเองทราบหรือเกิดความสงสัย ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างกัน อันเป็นผลให้การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้ และเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้

1.1.7) ผู้อำนวยการโรงเรียน: นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการ

เรียน เนื่องจากครูผู้สอนมีการจัดระบบ มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ทำให้การเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูสามารถวางตนเป็นต้นแบบในการเรียนและการดำเนินชีวิต

1.2) สรุปผลการดำเนินงานทั้ง 3 วงรอบของครูผู้สอน

1.2.1) แผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสาม

แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกันดี ผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัด เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แผนการจัดการเรียนรู้เหมาะกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน มีการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นตลอดการจัดการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.2) แนวปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) พบว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีส่วนในการหาข้อเสนอแนะ และตั้งข้อสังเกตถึงข้อดีข้อเสียของการเรียนรู้นั้น ๆ ครูผู้สอนและนักเรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ และนักเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง

1.2.3) ผลที่เกิดแก่นักเรียน พบว่า ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองตามแนวทางความเป็นครูที่ดีมีจรรยาบรรณของวิชาชีพครู เมื่อครูปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแล้ว จึงจะสามารถเป็นตัวอย่างหรือต้นแบบในการดำเนินชีวิตให้แก่กันได้ นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ E-PLC ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด

1.2.4) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ ทีม E-PLC ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ได้รับคำแนะนำด้านความรู้และประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญหลายท่านและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการวิพากษ์ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

1.2.5) ผลที่เกิดกับครูผู้สอนจากการดำเนินกิจกรรม E-PLC ครูผู้สอนได้เรียนรู้วิธีการรับมือกับนักเรียนที่มีความแตกต่างทางพฤติกรรม วิธีการจัดการชั้นเรียนที่ดี วิธีการใช้เทคนิคการสอน รวมถึงการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริง อีกทั้งได้เรียนรู้ตระหนักรู้และเพิ่มพูนจรรยาบรรณทางวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน
 คิดเห็น ปัญหาที่นักเรียนพบในการเรียน รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนค้นพบ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป

จากผลการดำเนินการตามวงจร PAOR และการสะท้อนผลการดำเนินงาน E-PLC IN ACTION ทั้งสามวงจร ผู้ศึกษาสรุปผลการดำเนินการร่วมกับสมาชิก E-PLC ทั้งหมด 8 ท่าน

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ ศิษยานิเทศก์ อาจารย์นิเทศก์ ครูผู้สอน (ผู้ศึกษา) และครูเพื่อนร่วมเรียนรู้ 2 ท่าน สามารถสรุปผลเชิงคุณภาพได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E

เพื่อ

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม

โดยใช้กระบวนการ E-PLC แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการ

เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความยืดหยุ่น มีการปรับแผนการสอนให้เข้ากับบริบทของผู้เรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน บทเรียนที่เลือกใช้มี

ความสอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน ครูและนักเรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มี

ปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น ผู้สอนมีการเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ ผู้สอนมีการควบคุม

ชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เป็นไปในแนวทางที่ดีเพื่อให้นักเรียนมีความสุขในการ

เรียน มีการวิเคราะห์ผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน รวมถึงมี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้น

ได้ด้วยความร่วมมือของสมาชิกในทีม E-PLC ที่ทำให้เห็นว่าเทคนิคการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบ

เสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่อง

กฎหมายน่ารู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเล่า ครูประชาชนเคราะห์ มีคุณภาพและ

ความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ได้จริง และผลการเรียนรู้ที่เกิดจากแผนดังกล่าว ทำให้นักเรียนมี

ความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมทางการเรียนรู้ไปในทางที่ดีขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองห้าง เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้ เทคนิคการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es โดยกระบวนการ E-PLC สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง

โดยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ

(E1) คิดเป็นร้อยละ 81.94เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 82.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E1/E2 เท่ากับ 81.94/82.00

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยกระบวนการ E-PLC มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ (E.I) โดยรวมเท่ากับ 0.5468 โดยค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชาณุเคราะห์) จำนวน 12 คน ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

แบบ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม โดยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อน

เรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 221 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.42 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.44 คะแนน ($\mu = 18.42$, $\sigma = 1.56$) คิดเป็นร้อยละ 61.39 ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 297 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.42 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.44 คะแนน ($\mu = 18.42$, $\sigma = 1.44$) คิดเป็นร้อยละ 82.00 เมื่อเปรียบเทียบค่า Z พบว่า Z ที่ได้จากการคำนวณมีค่า 3.0772 และจากค่า P ที่ได้เป็น 0.00104 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าวิกฤต และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es เรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม โดยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบกระบวนการ E-PLC สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 81.94 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 82.00 หรือ E1/E2 มีค่าเท่ากับ 81.94/82.00 หมายความว่า คะแนนจากการทำกิจกรรมและการทดสอบย่อยระหว่างเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ ส่วนคะแนนผลลัพธ์ ของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานและค้นหาข้อมูลด้วยตนเองโดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันไป คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนและการทำงาน นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่าช่วยอธิบายและแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนในกลุ่มที่มีความสามารถต่ำกว่าให้เข้าใจ ประกอบกับการแก้ปัญหาพร้อมกันอย่างเป็นขั้นตอน จึงทำให้นักเรียนสนใจในการเรียนและได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการจัดทำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านการตรวจสอบ แก่ไขจากทีม E-PLC ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง วิธีแก้ปัญหาเพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรารัตน์ พวงพุ่ม (2561) การพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es ในการศึกษาเรื่อง หน้าที่พลเมือง ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es พบว่า 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 24.75 คิดเป็นร้อยละ 61.39 และมีจำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 61.39 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนมีผลคะแนนการคิดวิเคราะห์เฉลี่ย 24.75 คิดเป็นร้อยละ 61.39 และมีจำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ (E.I) โดยรวมเท่ากับ 0.5468 โดยค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ด้วยกระบวนการ E-PLC แสดงว่าพัฒนาการของนักเรียนจากก่อนเรียนและหลังเรียนว่ามีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อชิระ อุตมาน (2554) ที่ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ One – Shot Case Study ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 24.75 คิดเป็นร้อยละ 61.39 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5Es มีคะแนนการคิดวิเคราะห์เฉลี่ย 24.75 คิดเป็นร้อยละ 61.39 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ด้วยกระบวนการ E-PLC มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 18.42 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.44 คะแนน ($\mu = 18.42$, $\sigma = 1.44$) และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 24.75 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.44 คะแนน ($\mu = 18.42$, $\sigma = 1.44$) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนแบบกระตือรือร้น ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเองเพราะเป็นรูปแบบวิธีการเรียนรู้ความสามารถของตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสุข ศิริสนธิ (2562) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเรียนรู้สืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es

เรื่อง หน้าที่พักเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประจักษ์ เคราะห์) ผลการศึกษาพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยจากการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน คิดเป็น ร้อยละ 82.50 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es คิดเป็น ร้อยละ 82.50 สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 81.94 /82.50 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.42 คะแนน และ 24.75 คะแนน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมิน ความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.93

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

5.3.1.1 ควรเพิ่มหรือเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย โดยให้จำนวนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนระดับชั้นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทราบความแตกต่างและเห็นประสิทธิภาพของเครื่องมือ

5.3.1.2 ก่อนทำการวิจัยควรปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเนื้อหาที่ใช้ให้ชัดเจนก่อน

5.3.1.3 เมื่อจบเนื้อหาเรื่องหนึ่งแล้วควรให้ผู้เรียนเปลี่ยนหน้าที่หรือเปลี่ยนกลุ่มหมุนเวียนกันไป เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในห้องเรียน และไม่เกิดความเบื่อหน่าย

5.3.1.4 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาสาระที่ใกล้ตัวเพื่อสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นของนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนมองเห็นภาพของสถานการณ์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างชัดเจน อันเป็นตัวกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดข้อสงสัยหรือเกิดคำถาม และต้องการแสวงหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ นำไปสู่การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและที่สำคัญนักเรียนจะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มกำลังและตั้งใจ

5.3.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อที่ทันสมัยหลากหลายและมีความเหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้อยากที่จะเรียนรู้และช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

5.3.2.1 จากการศึกษา พบว่าผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนควรนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการศึกษาต่อไป

5.3.2.2 ครูควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสนุกกับการเรียน

5.3.2.3 ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจากการมีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความเท่าเทียมกับสมาชิกในกลุ่ม

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.3.3.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดระดับสูงด้านอื่น เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์เป็นต้น

5.3.3.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ไปใช้ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม หรือใช้ร่วมกับเทคนิคผังมโนทัศน์ผังกราฟิก เป็นต้น

5.4 ผลวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติของ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชานุเคราะห์) ด้วยกระบวนการ EPLC

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติของ 5Es เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง ประดับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชานุเคราะห์ ด้วยกระบวนการ EPLC แต่ละประเด็นเทียบกับเกณฑ์

จากตารางที่ 4.5 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านเหล่า (ครูประชานุเคราะห์) ด้วยกระบวนการ EPLC พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของประเด็นวัดความพึงพอใจอยู่ที่ 3.93 ซึ่งอยู่ในระดับ มาก

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2559). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางต้องรู้และควรรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษฎา บุญหมื่น. (2555). **ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2567 จาก: <http://blogspot.com>.
- กุลจิรัสย์ ละอองทอง. (2559). **ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง หน้าที่พล ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัด**
- กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ(5Es) . การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. (คม.).**
สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี**
ประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2557). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10)**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระศรีรัตน์ สิริตโน (ศรีสง่า). (2560). **การพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา. คุุณบัณฑิตสาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย**
- พรพนา นวลจำรัส. (2556). **ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือแบบ (5Es) เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมุ่งมั่นในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. (กศ.ม.). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- พรรณอร อุสุภาพ. (2561). **การศึกษาและวิชาชีพครู. (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2556). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8)**. กรุงเทพมหานคร: แฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- มะसानุสี อาลี. (2562). **ความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานความรู้ผู้ประกอบการวิชาชีพครู**

ในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายมายอพัฒนา จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). **การบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ (Creative Integration)**.

กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

วิทยา ด่านธำรงกุล. (2556). **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : เจริญเทพ เอ็ดดูเคชั่น.

วิทวัส แก้วสม. (2562). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค 5Es ประกอบหนังสือ**

อิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์. (ค.ม.). นครสวรรค์:

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545) **พัฒนาการเรียนการสอน**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

_____. (2544). **เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา 506703 การพัฒนาการสอน**.

มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วัชรพล วิบูลยศรีน. (2561). **วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริธร เขาวนชื่น. (2556). **การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มเทคนิคสืบเสาะหาความรู้
5Es**

**(Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง
ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม.). มหาสารคาม:

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุนทร สันทพานนท์ และคณะ. (2562). **หลากหลายวิธีสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย**.

(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.

_____. (2554). **วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**. กรุงเทพฯ:

9199 เทคนิคพรินต์ติ้งนิทาน.

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2554). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด**. กรุงเทพฯ: อี เค บุ๊คส์.

สุวิทย์ มูลคำ และอรรถัย มูลคำ. (2553). **19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**.

(พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมร เมยมงคล. (2560). ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคสืบเสาะหาความรู้ 5Es ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์. (ค.ม.)

บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

อัษฎายุธ พุทธิ. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องหน้าที่พลเมือง ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคสืบเสาะหาความรู้ 5Es . วิทยานิพนธ์. (ค.ม.). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อรพินทร์ ชูชม (2552) การวิจัยเชิงปฏิบัติการวารสารพฤติกรรมศาสตร์, 15(1), 1– 15

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชื่อและตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่า ครูประจำชั้นครูประจำชั้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. นางสาวพิมพ์ภัทรา เชื้อมรัมย์ ตำแหน่งครู ค.ศ.1 โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประจำชั้นครูประจำชั้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
3. นางสุพัตรา แก้วละออ ตำแหน่งครู ค.ศ.3 โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประจำชั้นครูประจำชั้น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สถาบันทางสังคม	จำนวน 1 คาบ
เรื่อง บทบาทและความสำคัญของสถาบันสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
รหัสวิชา ส22101 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567	
วันที่ 2 เดือน กรกฎาคม พ.ศ 2567 ผู้สอน นางสาวรุ่งทิwa อินทร์วังดู	เวลา 09.30 – 10.30น

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและเรียนรู้พัฒนาแนวคิดในเกี่ยวกับสถาบันทางสังคม เพื่อให้เข้าใจและในการดำเนินชีวิต

2. สาระสำคัญ

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อดำเนินชีวิตในสังคม

3. ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.2/1 วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายความหมายและความสำคัญของสถาบันทางสังคม (K)
- 2) เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องจัดระเบียบทางสังคมได้อย่างถูกต้อง (A)
- 3) ปฏิบัติตนตามหลักการจัดระเบียบทางสังคมได้ถูกต้องและเหมาะสม (P)

5. สาระการเรียนรู้

5.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) ความหมายและความสำคัญของสถาบันทางสังคม
- 2) ปัจจัยความสำคัญบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 6.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 6.2 ความสามารถในการคิด
 - 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล

2) ทักษะการวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

8. กิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแนะนำยกตัวอย่างสถาบันทางสังคมตามภาพที่กำหนด
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
3. ครูอธิบายเชื่อมโยงความรู้ให้นักเรียนเข้าใจถึงความหมายและความสำคัญของสถาบัน

ทางสังคม

ขั้นสอน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : คำถามกระตุ้นความคิด

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ม.2
2. แบบวัดฯ
3. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
4. ใบงานที่ 1.1
5. ห้องสมุด
6. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง ค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของสถาบันทางสังคมมา 1 สถาบัน

ให้นักเรียนอธิบายเนื้อหา คนละ 5 นาที

2. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับสถาบัน ดังต่อไปนี้

- 1) ความหมายและความสำคัญของสถาบันทางสังคม
- 2) บทบาทหน้าที่ของสถาบันทางสังคม

นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาบันทึกลงในแบบบันทึกการอ่าน

3. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความหมายและความสำคัญบทบาทหน้าที่ของสถาบันทางสังคม

4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจดบันทึกใจความสำคัญของแต่ละสถาบันทางสังคม
5. ครูและนักเรียนช่วยกันอธิบายความสำคัญและบทบาทหน้าที่การดำเนินชีวิต

ขั้นสรุป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ บทบาทหน้าที่ การดำเนินชีวิตทางสังคม

9. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้	ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม	ด้านทักษะกระบวนการ
1. ซักถามความรู้เรื่องการจัดระเบียบทางสังคม 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้	. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ไขปัญหา

10. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูนำภาพครอบครัวและภาพกลุ่มเพื่อนให้นักเรียนดู แล้วถามนักเรียนว่าเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคมอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่จะเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม
5. ครูให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม
6. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลมแล้วอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่อไปนี้

- 1) โครงสร้างทางสังคมหมายถึงอะไร และมีความสำคัญอย่างไร
- 2) โครงสร้างทางสังคมประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 3) การรวมกลุ่มของคนในสังคมจัดเป็นโครงสร้างทางสังคมได้หรือไม่
- 4) ลักษณะของโครงสร้างทางสังคมเป็นอย่างไร
- 5) องค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคมประกอบด้วยอะไรบ้าง

จากนั้นบันทึกผลการอภิปรายลงในแบบบันทึกผลการอภิปราย

7. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่อง โครงสร้างทางสังคม

8. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนฟังว่า ในแต่ละสังคมจะมีสถาบันสังคมอยู่หลายสถาบัน เช่น สถาบันเศรษฐกิจ จากประเด็นนี้ให้นักเรียนช่วยกันสืบค้นข้อมูลและวิเคราะห์เกี่ยวกับสถาบันเศรษฐกิจของอาเซียน

9. หลังจากที่นักเรียนร่วมกันสืบค้นข้อมูลและวิเคราะห์จบแล้ว ครูอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด

10. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

11. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4-6 เล่ม 1 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

12. ครูให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องโครงสร้างทางสังคม

ขั้นที่ 5 สรุป

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง โครงสร้างทางสังคม โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

11. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม แล้วนำผลมาจัดทำเป็นรายงาน

12. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ภาพครอบครัวและภาพกลุ่มเพื่อน
3. แบบบันทึกผลการอภิปราย
4. ใบงานที่ 1 เรื่อง โครงสร้างทางสังคม
5. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
6. หนังสือเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ม.2 เล่ม 1

บริษัทสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ม.2 เล่ม 1

บริษัทสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

13. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของครูพี่เลี้ยง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูพี่เลี้ยง

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้อำนวยการหรือผู้บริหารที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อรองผู้อำนวยการ โรงเรียน

(นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้อำนวยการหรือผู้บริหารที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้อำนวยการ โรงเรียน

(นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

13. บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

1. นักเรียนจำนวน.....คน

ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

ได้แก่

1.....

2.....

นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ/นักเรียนพิการได้แก่

3.....

4.....

2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ

.....

.....

3. นักเรียนมีความรู้เกิดทักษะ

.....

.....

4. นักเรียนมีเจตคติ ค่านิยม ๑๒ ประการ คุณธรรมจริยธรรม

.....

.....

14. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

15.ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวรุ่งทิวา อินทร์วังค์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบทดสอบ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

สาระที่ 1 หน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยที่ 1 เรื่อง สถาบันทางสังคม
จำนวน10ข้อ10นาที

1.ข้อใดเป็นความสำคัญของสถาบันการศึกษาโดยตรง ก. ทำให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนา ข. ทำให้เกิดชื่อเสียงต่อวงศ์ตระกูล ค. ทำให้เศรษฐกิจมีความก้าวหน้า ง. ทำให้มนุษย์เกิดการพัฒนามาในทุกๆด้าน 2.ข้อใดไม่จัดว่าเป็นสถาบันทางสังคม ก. สถาบันศาสนา ข. สถาบันเศรษฐกิจ ค. สถาบันสุขภาพแห่งชาติ ง. สถาบันการเมืองการปกครอง 3.สถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสังคมคือสถาบันใด ก. สถาบันการเมืองการปกครอง ข. สถาบันครอบครัว ค. สถาบันการศึกษา ง. สถาบันศาสนา 4.ข้อใดเป็นหน้าที่เฉพาะของสถาบันครอบครัว ก. อบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ข. กำเนิดสมาชิกใหม่ให้กับสังคม ค. กำหนดสถานภาพของสมาชิกในสังคม	ง. ปกป้องคุ้มครอง สร้างที่ยึดเหนี่ยวทางกายและใจ 5.การจัดตั้งพรรคการเมือง มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคมใด ก. สถาบันศาสนา ข. สถาบันเศรษฐกิจ ค. สถาบันครอบครัว ง. สถาบันการเมืองการปกครอง 6.สถาบันศาสนาเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด ก. เป็นสถาบันที่เกี่ยวกับจิตใจ ความเชื่อ และพฤติกรรมของมนุษย์ ข. เป็นสถาบันที่ทำให้สมาชิกในสังคมเกิดการเรียนรู้ ค. เป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ง. เป็นสถาบันที่ผลิตสินค้าและบริการ 7.สถาบันใดมีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมและสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตทางอาชีพเพื่อให้สมาชิกมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ก. สถาบันการศึกษา ข. สถาบันครอบครัว ค. สถาบันเศรษฐกิจ ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
--	---

8.การเกิดระเบียบทางสังคมอย่างเป็นทางการเป็นผลมาจากสถาบันทางสังคมในข้อใด ก. สถาบันศาสนา ข. สถาบันการศึกษา ค. สถาบันครอบครัว ง. สถาบันการเมืองการปกครอง 9.กระทรวงใดที่มีความสัมพันธ์กับสถาบันทางสังคมต่างจากข้ออื่น ก. กระทรวงพาณิชย์ ข. กระทรวงมหาดไทย ค. กระทรวงยุติธรรม ง.. กระทรวงกลาโหม 10. สถาบันทางสังคมแต่ละสถาบัน ทั้งหมด นั้น _____ ข้อใดสามารถนำมาเติมลงในช่องว่างได้อย่างถูกต้อง ก. แยกออกจากกันโดยเอกเทศ ข. ไม่จำเป็นต้องมีในสังคมก็ได้ ค. มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน ง. เกิดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการด้านจิตใจ	
--	--

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายนำรู้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน รหัสวิชา ส22101 จำนวน 5 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

เวลา 1 ชั่วโมง

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

วันที่ เดือน พ.ศ

ผู้สอน นางสาวรุ่งทิวา อินทร์วังค์

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. สาระสำคัญ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

2. ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.2/1 อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายวิธีการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวได้ (K)
2. ประยุกต์ใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวในชีวิตประจำวันได้ (P)
3. เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวเพิ่มมากขึ้น (A)

5. สาระการเรียนรู้

5.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และครอบครัว เช่น
 - กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์
 - กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน
 - กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัว เช่น การหมั้น การสมรส การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1ความสามารถในการสื่อสาร

6.2ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 2) ทักษะการวิเคราะห์

6.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มีจิตสาธารณะ

8. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es (5Es Instructional Model)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูสอบถามนักเรียนว่าในการดำเนินชีวิตประจำวัน นักเรียนต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายใดบ้าง และ

กฎหมายนั้นมีความสำคัญอย่างไร

2. ครูสุ่มให้นักเรียนยกตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวที่นักเรียนรู้จัก คนละ 1

ตัวอย่าง โดยอธิบายพอสังเขปว่าเป็นกฎหมายอะไร

3. ครูนำข่าวจากหนังสือพิมพ์มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันเลือกข่าวที่มีประเด็นกฎหมาย

เกี่ยวกับตนเองและครอบครัว จากนั้นครูอธิบายกฎหมายจากข่าวเพิ่มเติม

ขั้นสอน

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว จากหนังสือ

เรียนสังคมศึกษาฯ ม.2 หรือจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด เว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต

2. ครูแนะนำแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือให้กับนักเรียนเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเล่าสู่กันฟัง แล้วสรุปสาระสำคัญตามมติ

ของกลุ่ม

2. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และอภิปรายความรู้ร่วมกัน

ขั้นสรุป

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Expand)

1. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวเองและครอบครัว
2. ครูดูแลให้คำแนะนำนักเรียนเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล (Evaluate)

- ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบผลจากการตอบคำถาม การทำใบงาน และการทำแบบฝึก
สมรรถนะฯ

หน้าที่พลเมืองฯ ม.2

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ม.2
2. แบบวัดฯ
3. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
4. ใบงานที่ 2.2

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องสถาบันทางสังคมและให้นักเรียนทำใบงานเป็นการบ้าน

9. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

สิ่งที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1.ด้านความรู้ (K) อธิบายวิธีการปฏิบัติตนตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเองและครอบครัวได้ (K)	-ตรวจใบงาน	- ใบงานที่ 2.2	-ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60%
2.ด้านทักษะกระบวนการ(P) ประยุกต์ใช้กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับตนเองและ ครอบครัวในชีวิตประจำวัน ได้ (P)	- ตรวจชิ้นงานกลุ่ม	-แบบประเมินชิ้นงาน	-ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60%
3.ด้านคุณลักษณะอันพึง เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตน ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเองและครอบครัวเพิ่ม มากขึ้น (A)	-การสังเกตพฤติกรรม ด้านคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	-แบบสังเกตพฤติกรรมด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์	-นักเรียนมีระดับคุณภาพดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

9. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของครูพี่เลี้ยง

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูพี่เลี้ยง

(นางสาวพิมพ์ภัทร เชื้อมรัมย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ

.....

.....

.....

ลงชื่อครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ

(นางสาวสุพัตรา แก้วละออ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของครูผู้ร่วมเรียนรู้

.....

.....

.....

ลงชื่อครูผู้ร่วมเรียนรู้

(นางสาวนันท์ ทานันต์ ศรีหนาด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้อำนวยการ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้อำนวยการโรงเรียน

(นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบทดสอบ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

สาระที่ 1 หน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยที่ 1 เรื่อง กฎหมายนำรู้กับการดำเนิน
ชีวิตประจำวัน จำนวน10ข้อ10นาที

1. ข้อใดคือหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก. การมีบ้านเป็นของตนเอง ข. การได้รับการรักษาพยาบาลฟรี ค. การปกป้องประเทศชาติ ง. การมีงานทำที่มั่นคง 2. ถ้าเราไปทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นโดยเจตนา เราจะมีผลผิดตามกฎหมายใด ก. กฎหมายรัฐธรรมนูญ ข. กฎหมายอาญา ค. กฎหมายแพ่ง ง. กฎหมายแรงงาน 3. การแต่งกายไปโรงเรียนให้ถูกระเบียบเป็นการเคารพต่อกฎหมายใด ก. กฎหมายอาญา ข. กฎกระทรวงศึกษาธิการ ค. พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค ง. กฎหมายครอบครัว 4. การที่เด็กอายุไม่เกิน 15 ปีทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตเข้าข่ายผิดกฎหมายใด ก. กฎหมายครอบครัว ข. กฎหมายแรงงาน ค. การปลอมแปลงเอกสาร ง. การฉ้อโกง	ค. กฎหมายจราจร ง. กฎหมายแพ่ง 5. ข้อใดไม่ใช่สิทธิของผู้บริโภคตามกฎหมาย ก. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากสินค้า ข. สิทธิในการเรียนหนังสือฟรี ค. สิทธิในการเลือกซื้อสินค้า ง. สิทธิในการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า 6. ถ้านักเรียนพบเห็นการกลั่นแกล้งในโรงเรียนควรทำอย่างไร ก. เพิกเฉยไม่สนใจ ข. กลับไปเล่าให้เพื่อนฟัง ค. ถ่ายคลิปแล้วแชร์ในโซเชียล ง. แจ้งครูหรือผู้ปกครองเพื่อให้ช่วยเหลือ 7. บุคคลใดสามารถทำบัตรประชาชนได้ ก. ผู้ที่อายุครบ 5 ปีบริบูรณ์ ข. ผู้ที่อายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ค. ผู้ที่อายุครบ 10 ปีบริบูรณ์ ง. ผู้ที่อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ 8. การนำเพลงหรือภาพของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตเข้าข่ายความผิดใด ก. การละเมิดลิขสิทธิ์ ข. การหมิ่นประมาท
--	---

9. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

ก. เพื่อให้ประชาชนรวยขึ้น

ข. เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม

ค. เพื่อควบคุมเศรษฐกิจ

ง. เพื่อให้คนกลัวตำรวจ

10. ถ้าเด็กนักเรียนไม่ข้ามถนนตรงทางม้าลาย อาจผิดกฎหมายใด

ก. กฎหมายแพ่ง

ข. กฎหมายรัฐธรรมนูญ

ค. กฎหมายจราจรทางบก

ง. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา 22101

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายนำรู้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน

จำนวน 5 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ 3 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ

เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

วันที่ 26 เดือน กันยายน พ.ศ 2567 เวลา 13.30 – 14.30 น.

ผู้สอน นางสาวรุ่งทิพา อินทร์วังคู่

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก

2. สาระสำคัญ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ

2. ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.2/1 อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติได้ (K)
2. ปฏิบัติตนตามกฎหมายเกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติในชีวิตประจำวันได้ (P)
3. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (A)

5. สาระการเรียนรู้

5.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระการเรียนรู้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศโดยสังเขป

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์

7. กิจกรรมการเรียนรู้

 วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5Es (5Es Instructional Model)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage)

1. ครูนำภาพมาให้ให้นักเรียนวิเคราะห์ร่วมกัน เช่น
 - ภาพคนไปเสียภาษีอากร
 - ภาพแรงงานชุมนุมประท้วงนายจ้าง
 - ภาพคนร่วมกันปลูกป่า
 - ภาพแรงงานเด็ก
2. ครูสุ่มนักเรียนให้ออกมาเขียนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติที่นักเรียนรู้จักบนกระดาน

คนละ 1 กฎหมาย

ขั้นสอน

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

1. ครูให้นักเรียนร่วมกัน ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติจากหนังสือ

เรียนสังคมศึกษา ม.2 หรือจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น หนังสือในห้องสมุด เว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต

2. ครูแนะนำแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือให้กับนักเรียนเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเล่าสู่กันฟัง แล้วสรุปสาระสำคัญตามมติของกลุ่ม
2. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และอภิปรายความรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Expand)

1. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำใบงานที่ 2.2 เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติ
2. ครูดูแลให้คำแนะนำนักเรียนเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล (Evaluate)

- ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบผลจากการตอบคำถาม การทำใบงาน และการทำแบบฝึก
สมรรถนะฯ

หน้าที่พลเมืองฯ ม.2

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. หนังสือเรียน สังคมศึกษา ม.2
2. แบบวัดฯ
3. หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
4. ใบงานที่ 2.2

8. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

สิ่งที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1.ด้านความรู้ (K) อธิบายกระบวนการในการ ตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชนและประเทศ (K)	-ตรวจใบงาน	- ใบงานที่ 2.2	-ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70%
2.ด้านทักษะกระบวนการ(P) ปฏิบัติตามกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับตนเองและ ครอบครัวในชีวิตประจำวัน ได้ (P)	- ตรวจชิ้นงานกลุ่ม	-แบบประเมินชิ้นงาน	-ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70%
3.ด้านคุณลักษณะอันพึง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (A)	-การสังเกตพฤติกรรม ด้านคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	-แบบสังเกตพฤติกรรมด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์	-นักเรียนมีระดับคุณภาพดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

9. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของครูพี่เลี้ยง

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูพี่เลี้ยง

(นางสาวพิมพ์ภัทร เชื้อมรัมย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ

.....

.....

.....

ลงชื่อครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ

(นางสาวสุพัตรา แก้วละออ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของครูผู้ร่วมเรียนรู้

.....

.....

.....

ลงชื่อครูผู้ร่วมเรียนรู้

(นางสาวนันทกานต์ ศรีหนาด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้อำนวยการ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้อำนวยการโรงเรียน
(นายยุทธพงษ์ ทิพย์สิงห์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบทดสอบ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

สาระที่ 1 หน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยที่ 1 เรื่อง กฎหมายนำรู้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน จำนวน10ข้อ10นาที

1. ข้อใดคือความสำคัญของกฎหมายในชุมชน ก. เพื่อให้คนจนได้รับเงินช่วยเหลือ ข. เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจ ค. เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ง. เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีงานทำ 2. กฎหมายข้อใดที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดในชุมชน ก. กฎหมายอาญา ข. พ.ร.บ. การสาธารณสุข ค. กฎหมายรัฐธรรมนูญ ง. กฎหมายแรงงาน 3. การจัดให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นไปตามหลักของกฎหมายใด ก. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข. กฎหมายแรงงาน ค. กฎหมายปกครอง ง. กฎหมายรัฐธรรมนูญ 4. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของประชาชนในชุมชน ก. การเสียภาษี ข. การเคารพสิทธิผู้อื่น ค. การมีส่วนร่วมในการพัฒนา	5. ถ้าชาวบ้านมีข้อขัดแย้งเรื่องที่ดิน ควรใช้วิธีใดในการแก้ไข ก. การทะเลาะวิวาท ข. การร้องเรียนผ่านโซเชียล ค. การพูดคุยไกล่เกลี่ย ง. การรวมกลุ่มประท้วง 6. การใช้สิทธิของประชาชนในประเทศควรอยู่ภายใต้หลักการใด ก. การเอาชนะผู้อื่น ข. การใช้เสรีภาพเต็มที่ ค. การเคารพสิทธิของผู้อื่น ง. การทำตามความพอใจของตน 7. การเสียภาษีมีความสำคัญอย่างไรต่อประเทศ ก. เพื่อให้คนรวยจนเท่ากัน ข. เพื่อเป็นรายได้ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ค. เพื่อแจกเงินให้ประชาชน ง. เพื่อสร้างชื่อเสียงให้ประเทศ 8. กฎหมายรัฐธรรมนูญมีบทบาทสำคัญในเรื่องใดก. การจัดการธุรกิจ ข. การดูแลทรัพย์สินส่วนบุคคล ค. การกำหนดสิทธิ หน้าที่ และการปกครองของ
---	---

ง. การทำลายทรัพย์สินสาธารณะประเทศ ง. การตั้งราคาสินค้าในตลาด 9. หน่วยงานใดมีหน้าที่ออกกฎหมายในระดับประเทศ ก. ศาลรัฐธรรมนูญ ข. รัฐสภา ค. คณะกรรมการหมู่บ้าน ง. สำนักงานเขต 10. ถ้าพบเห็นการทุจริตในชุมชน ควรทำอะไร ก. เก็บไว้คนเดียว ข. เผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย ค. แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือตำรวจ ง. ทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น	
---	--

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ

แบบทดสอบวิชาหน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองห้าง

จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1.ข้อใดเป็นความสำคัญของสถาบันการศึกษาโดยตรง ก. ทำให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนา ข. ทำให้เกิดชื่อเสียงต่อวงศ์ตระกูล ค. ทำให้เศรษฐกิจมีความก้าวหน้า ง. ทำให้มนุษย์เกิดการพัฒนาในทุกๆด้าน 2.ข้อใดไม่จัดว่าเป็นสถาบันทางสังคม ก. สถาบันศาสนา ข. สถาบันเศรษฐกิจ ค. สถาบันสุขภาพแห่งชาติ ง. สถาบันการเมืองการปกครอง 3.สถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสังคมคือสถาบันใด ก. สถาบันการเมืองการปกครอง ข. สถาบันครอบครัว ค. สถาบันการศึกษา ง. สถาบันศาสนา 4.ข้อใดเป็นหน้าที่เฉพาะของสถาบันครอบครัว ก. อบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ข. กำหนดสมาชิกใหม่ให้กับสังคม ค. กำหนดสถานภาพของสมาชิกในสังคม 5.การเกิดระเบียบทางสังคมอย่างเป็นทางการเป็นผลมาจากสถาบันทางสังคมในข้อใด ก. สถาบันศาสนา ข. สถาบันการศึกษา	ค. สถาบันครอบครัว ง. สถาบันการเมืองการปกครอง 6.การจัดตั้งพรรคการเมือง มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคมใด ก. สถาบันศาสนา ข. สถาบันเศรษฐกิจ ค. สถาบันครอบครัว ง. สถาบันการเมืองการปกครอง 7.สถาบันศาสนาเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด ก. เป็นสถาบันที่เกี่ยวกับจิตใจ ความเชื่อ และพฤติกรรมของมนุษย์ ข. เป็นสถาบันที่ทำให้สมาชิกในสังคมเกิดการเรียนรู้ ค. เป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ง. เป็นสถาบันที่ผลิตสินค้าและบริการ 8.สถาบันใดมีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมและสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตทางอาชีพเพื่อให้สมาชิกมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ก. สถาบันการศึกษา ข. สถาบันครอบครัว ค. สถาบันเศรษฐกิจ ง. สถาบันการเมืองการปกครอง
---	---

9.การเกิดระเบียบทางสังคมอย่างเป็นทางการเป็นผลมาจากสถาบันทางสังคมในข้อใด ก. สถาบันศาสนา ข. สถาบันการศึกษา ค. สถาบันครอบครัว ง. สถาบันการเมืองการปกครอง 10.กระทรวงใดที่มีความสัมพันธ์กับสถาบันทางสังคมตั้งจากข้ออื่น ก. กระทรวงพาณิชย์ ข. กระทรวงมหาดไทย ค. กระทรวงยุติธรรม ง.. กระทรวงกลาโหม 11. สถาบันทางสังคมแต่ละสถาบัน ทั้งหมด นั้น _____ ข้อใดสามารถนำมาเติมลงในช่องว่างได้อย่างถูกต้อง ก. แยกออกจากกันโดยเอกเทศ ข. ไม่จำเป็นต้องมีในสังคมก็ได้ ค. มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน ง. เกิดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการด้านจิตใจ 11. ข้อใดคือหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก. การมีบ้านเป็นของตนเอง ข. การได้รับการรักษาพยาบาลฟรี ค. การปกป้องประเทศชาติ ง. การมีงานทำที่มั่นคง	12. ข้อใดไม่ใช่สิทธิของผู้บริโภคตามกฎหมาย ก. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากสินค้า ข. สิทธิในการเรียนหนังสือฟรี ค. สิทธิในการเลือกซื้อสินค้า ง. สิทธิในการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า 13. ถ้านักเรียนพบเห็นการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ควรทำอย่างไร ก. เพิกเฉยไม่สนใจ ข. กลับไปเล่าให้เพื่อนฟัง ค. ถ่ายคลิปแล้วแชร์ในโซเชียล ง. แจ้งครูหรือผู้ปกครองเพื่อใหช่วยเหลือ 14. บุคคลใดสามารถทำบัตรประชาชนได้ ก. ผู้ที่อายุครบ 5 ปีบริบูรณ์ ข. ผู้ที่อายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ค. ผู้ที่อายุครบ 10 ปีบริบูรณ์ ง. ผู้ที่อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ 15. การนำเพลงหรือภาพของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตเข้าข่ายความผิดใด ก. การละเมิดลิขสิทธิ์ ข. การหมิ่นประมาท ค. การปลอมแปลงเอกสาร ง. การฉ้อโกง 16. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ก. เพื่อให้ประชาชนรวยขึ้น ข. เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม ค. เพื่อควบคุมเศรษฐกิจ ง. เพื่อให้คนกลัวตำรวจ
--	--

17. ถ้าเราไปทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นโดยเจตนา เรา จะมีความผิดตามกฎหมายใด ก. กฎหมายรัฐธรรมนูญ ข. กฎหมายอาญา ค. กฎหมายแพ่ง ง. กฎหมายแรงงาน 18. กระทรวงใดที่มีความสัมพันธ์กับสถาบันทางสังคม ต่างจากข้ออื่น ก. กระทรวงพาณิชย์ ข. กระทรวงมหาดไทย ค. กระทรวงยุติธรรม ง.. กระทรวงกลาโหม 19. สถาบันทางสังคมแต่ละสถาบัน ทั้งหมด นั้น _____ ข้อใดสามารถนำมาเติมลงในช่องว่างได้อย่างถูกต้อง แยกออกจากกันโดยเอกเทศ จ. ไม่จำเป็นต้องมีในสังคมก็ได้ ฉ. มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน ช. เกิดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการด้านจิตใจ 20. ข้อใดคือหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ก. การมีบ้านเป็นของตนเอง ข. การได้รับการรักษาพยาบาลฟรี ค. การปกป้องประเทศชาติ ง. การมีงานทำที่มั่นคง	21. ข้อใดคือความสำคัญของกฎหมายในชุมชน ก. เพื่อให้คนจนได้รับเงินช่วยเหลือ ข. เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจ ค. เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ง. เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีงานทำ 22. กฎหมายข้อใดที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาด ในชุมชน ก. กฎหมายอาญา ข. พ.ร.บ. การสาธารณสุข ค. กฎหมายรัฐธรรมนูญ ง. กฎหมายแรงงาน 23. การจัดให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นไปตามหลัก ของกฎหมายใด ก. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข. กฎหมายแรงงาน ค. กฎหมายปกครอง ง. กฎหมายรัฐธรรมนูญ 24. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของประชาชนในชุมชน ก. การเสียภาษี ข. การเคารพสิทธิผู้อื่น ค. การมีส่วนร่วมในการพัฒนา ง. การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ
--	--

25. ถ้าชาวบ้านมีข้อขัดแย้งเรื่องที่ดิน ควรใช้วิธีใดในการแก้ไข ก. การทะเลาะวิวาท ข. การร้องเรียนผ่านโซเชียล ค. การพูดคุยไกล่เกลี่ย ง. การรวมกลุ่มประท้วง 26. การใช้สิทธิของประชาชนในประเทศควรอยู่ภายใต้หลักการใด ก. การเอาชนะผู้อื่น ข. การใช้เสรีภาพเต็มที่ ค. การเคารพสิทธิของผู้อื่น ง. การทำตามความพอใจของตน 27. การเสียภาษีมีความสำคัญอย่างไรต่อประเทศ ก. เพื่อให้คนรวยจนเท่ากัน ข. เพื่อเป็นรายได้ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ค. เพื่อแจกเงินให้ประชาชน ง. เพื่อสร้างชื่อเสียงให้ประเทศ 28. กฎหมายรัฐธรรมนูญมีบทบาทสำคัญในเรื่องใด ก. การจัดการธุรกิจ ข. การดูแลทรัพย์สินส่วนบุคคล ค. การกำหนดสิทธิ หน้าที่ และการปกครองของ	ง. การดูแลสิทธิ 29. ถ้าพบเห็นการทุจริตในชุมชน ควรทำอะไร ก. เก็บไว้คนเดียว ข. เผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย ค. แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือตำรวจ ง. ทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น 30. หน่วยงานใดมีหน้าที่ออกกฎหมายในระดับประเทศ ก. ศาลรัฐธรรมนูญ ข. รัฐสภา ค. คณะกรรมการหมู่บ้าน ง. สำนักงานเขต
---	--

เฉลย ข้อสอบ 30ข้อ

1.9 2.ค 3.ข 4.ข 5.ง 6.ง 7.ก 8.ก 9.ง 10.ก

11.ค 12.ข 13.ง 14.ง 15.ก 16.ข 17.ข 18.ก 19.ค 20.ค

21.ค 22.ข 23.ง 24.ง 25.ค 26.ค 27.ข 28.ข 29.ค 30.ข

ภาคผนวก ง

ตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้
รายวิชา หน้าที่พลเมืองศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม คะแนน	ค่าIOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
5	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และค่าความเที่ยงแบบโลเวท (loveti Reliability)

ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ

ค่าความเที่ยงแบบโลเวท (loveti Reliability) (จำนวน 30 ข้อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	แปลผล	อำนาจจำแนก	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1	0.45	ใช้ได้	0.46	ใช้ได้	ใช้ได้
2	0.67	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.67	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
4	0.67	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
5	0.58	ใช้ได้	0.63	ใช้ได้	ใช้ได้
6	0.67	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
7	0.67	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
8	0.58	ใช้ได้	0.63	ใช้ได้	ใช้ได้
9	0.64	ใช้ได้	0.57	ใช้ได้	ใช้ได้
10	0.75	ใช้ได้	0.38	ใช้ได้	ใช้ได้
11	0.58	ใช้ได้	0.63	ใช้ได้	ใช้ได้
12	0.58	ใช้ได้	0.25	ใช้ได้	ใช้ได้
ค่าความเที่ยงแบบโลเวท (loveti Reliability) = 0.9404					

สรุปผล จำนวนข้อทั้งหมด 30 ข้อ

ใช้ได้ 30 ข้อ

ใช้ไม่ได้ – ข้อ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ นางสาวรุ่งทิวา อินทร์วังตุ๋

วันเกิด วันที่28เดือนธันวาคม พ.ศ 2539

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่25หมู่ที่3ตำบลกู่อำเภอยางสีสุราชจังหวัดมหาสารคาม

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านเหล่า ครูประชาชนเคราะห์ 71หมู่ที่14ตำบลพยัคฆภูมิพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม